Reo-Bankowned Properties

From Sanjose to Sacramento

Call Master of Winners in Multiple Offers

510-304-9292

JASSI GILL

Broker/Owner

GOLDEN STATE REALTY

SELLING MOTELS IS OUR ONLY BUSINESS

Jas Randhawa
510.406.5056

BEST WESTERN
Louisiana
57 Units, Open: 2008
$60,000/Unit
POSITIVE CASH FLOW
Seller's Financing

Bob Seth
408.807.9784

INDUS VALLEY INVESTMENTS

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ

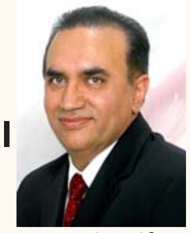

Kuldip Singh Dhariwal
Attorney At Law
Tel: (510) 744-1280
Fax: (510) 744-4192
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀਵਾਲ
3100 Mowry Ave. #303, Fremont, CA 94538
E-mail: kuldipdhariwal@yahoo.com

Tenth Year in Publication   ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ   Price 50¢

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 10, Issue 5, January 31, 2009   20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074   Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਯਾਦ ਆਇਆ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ

-ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿਹੜਾ ਰੰਗ ਦਿਖਾਉਣਗੇ, ਇਹ ਅਜੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ, ਪਰ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਦਿਖਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ 'ਚ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲੋਂ ਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ, ਸਗੋਂ ਚੋਣ ਮੁੱਦੇ ਉਛਾਲਣ 'ਚ ਵੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਠੰਡੇ ਬਸਤੇ 'ਚ ਪਾਇਆ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਛੇੜਿਆ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵੱਖਵਾਦੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਛਾਲਣ ਪਿੱਛੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਚਾਲ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਿਲ ਰਹੀਆਂ ਚੂਲਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਖੋਖਲੀਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿੱਖੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੁਫੇੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਮਾਈ ਕੰਟਰੀ-ਮਾਈ ਲਾਈਫ' ਵਿਚ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਬਾਦਲ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਨਵੀਂ ਚਰਚਾ ਜ਼ਰੂਰ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਚਰਚੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੇ ਮੂਕ ਹਮਾਇਤੀ ਰਹੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਕੌਮੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸ. ਬਾਦਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਵਕਤ ਦੀ ਧੂੜ ਜੰਮ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ, ਨੇ ਹੁਣ ਅਚਾਨਕ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਪੰਜਾਬ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦਾ ਅਸਲੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟਣ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਚਰਚਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰਾਜਸੀ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਦਲ ਦੇ ਆਲੋਚਕ ਸ. ਬਾਦਲ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਤੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਲਈ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 ਉਤੇ)

ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਰੂਬਰੂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਦੇ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ 825 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਸੁਬਹੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦੀ ਵਾਹ ਪਰੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਕੜੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਬਾਰੇ ਉਚੀ ਬੋਲ ਬੋਲ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਨਿੱਗਰ ਐਕਸ਼ਨ ਦੀ ਆਸ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਭਵਨ ਕੈਪੀਟੋਲ ਵਿਚ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਅਤੇ ਸੈਨੇਟਰ ਦੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਇਹ ਝਾਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੌ ਫੀਸਦ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੋ, ਪਰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਸਾਰੀ ਸਿਆਸਤ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 7 ਉਤੇ)

ਭਾਰਤ ਦੇ 60ਵੇਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੀ ਪਰੇਡ ਮੌਕੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਗੇਟ ਵਿਖੇ ਅਮਰ ਜਵਾਨ ਜਯੋਤੀ ਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼

Bank Owned/Foreclosed Homes
Central Valley Specialist

Your Dream House @ Right Price.
ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ
Loan approvals with-in minutes.
Free List of homes available.

Manjit Gill
Real Estate/Loans
Dre#01524555

American Realty & Business Corp
2937 Veneman Ave, Suite B-150 Modesto CA
510-415-2368
209-524-4008
www.gillfinancial.com

ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ

Raja SWEETS & INDIAN CUISINE
LUNCH BUFFET - DINNER - TAKE OUT - CATERING - BANQUETS

TOLL FREE
1-866-FOR RAJA

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਕੁਆਲਟੀ ਮਠਿਆਈਆਂ ਅਤੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

Raja Indian Cuisine & Bar
Ph: 510-264-9300
1275 W Winton Ave
Hayward, CA 94545

Wholesale and Retail
Ph: 510-489-9100
Fax:510-489-9111
31853 Alvrado Blvd
Union City, CA 94587

ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ।

Call Makhan Bains or Ravinder Singh for your next party
Or visit us: www.rajasweets.com

Law Offices Of
Manpreet S. Gahra

Manpreet S.Gahra
Attorney At Law

*ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
*ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
*ਬਿਜਨਸ ਲਾਅ

Berkeley Office
2161 Shattuck Ave. #304, Berkeley
Ph. 510-841-4582
Fax: 510-217-6847

Sacramento Office
Call For Appointments
Ph. 916-924-1617
Email:manpreet@gahralaw.com

ਹਾਈਕਮਾਨ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਜਬਰੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ

- *ਕੈਪਟਨ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਯਤਨ*
- *ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੈਪਟਨ ਬਿਨਾ ਫਿੱਕੀ ਰਹੀ*
- *ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ ਜਬਰੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਯਤਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਫੁੱਟ ਜਾਰੀ*
- *ਕਾਂਗਰਸ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ*

–ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਜਬਰੀ ਏਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਖ਼ੀਰ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸੂਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ 2 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਰੰਭਣਗੇ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋੜ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

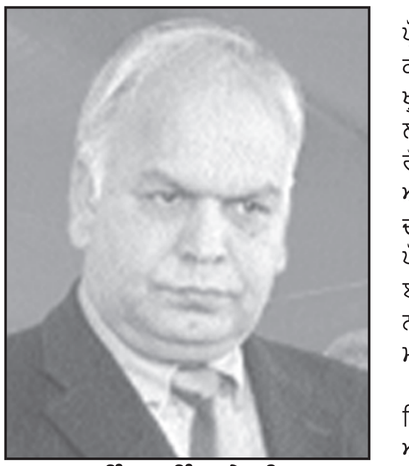

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ.

ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਚੱਜ ਨਾਲ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣਗੇ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੀ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਸੂਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੱਲੇਗੀ, ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਅਪਣੀ ਗੱਲ ਮਨਵਾਉਣ 'ਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਹਸਤੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਅਪਣੇ ਤਾਜ਼ਾ ਹੁਕਮਾਂ 'ਚ ਸੂਬਾ ਇਕਾਈ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ-ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਮੁਖੀ ਥਾਪ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਹਲਕੇ ਦਾ ਮੁਖੀ ਆਗੂ, ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦਾ ਆਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ। ਹਲਕੇ ਦਾ ਇਹ ਆਗੂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੇ ਰੈਲੀਆਂ ਲਈ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ, ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ., ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਪਿਛੋਂ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ। ਤਿੰਨੋ ਆਗੂ ਇਕੱਠੇ ਹੀ 2 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਰੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ।

ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਮੁਖੀ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਮੁਖੀ ਅਸ਼ਵਨੀ ਸੇਖੜੀ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰੋ. ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ, ਜਲੰਧਰ ਹਲਕੇ ਦਾ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦਾ ਮੁਖੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੂਲੋ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ, ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿੰਦਰਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦਾ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਵਰਿੰਦਰ ਕਟਾਰੀਆ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦਾ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਮੁਖੀ ਮਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਥਾਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਅਰੰਭੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਧੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੈਪਟਨ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸੂਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਦੇ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਖ਼ੁਦ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਆੜ 'ਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਠਿੱਬੀ ਲਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਕੈਪਟਨ, ਕੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਨੂੰ ਆਗੂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ, ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਆਗੂ ਮੰਨਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਏ।

ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਬੁਲਾਈ ਅਤੇ ਇਕੱਠਿਆਂ ਚਲਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਹੋਈ ਪਰ ਪੈਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਏ। ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਨੂੰ ਮੁਖੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਬਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਰੈਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਵਿਧਾਇਕ ਜੀਤਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਉੱਚ ਕਮਾਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 2 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਕਪੂਰਥਲੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਗੇ।

ਉਧਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਨੇਤਾ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ।

ਸ੍ਰ. ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਐਮ ਪੀ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਇਕ ਖੇਡ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 3 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ, 4 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ 5 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਇਹ ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ 6 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ੍ਰ. ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਕੇ ਪੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਰ ਨੇਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਭਾਵੇਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੁਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ।

ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਤੇਵਰ ਤਿੱਖੇ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਗਰਾਵਾਂ ਵਿਖੇ

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਅਹਿਮ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਸਗੋਂ ਸਿੱਧਾ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਤਾ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਇਕ-ਇਕ ਵਰਕਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਵਧੀਕੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਰੱਖੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਂਗ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ 13 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੇ 542 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਰਨ ਮਾਘੀ ਮੇਲੇ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬੇਹੱਦ ਫਿੱਕੀ ਰਹੀ ਤੇ ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਤੇ ਰਾਣਾ ਸੋਢੀ ਧੜਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰ-ਅਜ਼ਮਾਈ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਮਜ਼ਾਕ ਵੀ ਬਣ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੰਚਾਰਜ ਮੋਹਸਿਨਾ ਕਿਦਵਈ ਵੀ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਇਹੀ ਸੰਕੇਤ ਗਿਆ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਆਗੂ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭੀ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਜਨ ਸੰਪਰਕ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਧੜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਤਕੜਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਈਕਮਾਨ 'ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਆਮ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹੀ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੀਅ-ਜਾਨ ਨਾਲ ਤਾਂ ਹੀ ਚੋਣ ਲੜ ਸਕਣਗੇ, ਜੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਸਾਰੀ ਤਾਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਹੋਵੇ। ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਮੰਗ ਪ੍ਰਤੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹਪੂਰਵਕ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਹਨ ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲੜਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਪੰਜਾਬ ਮੋਹਰੀ ਸੂਬਾ ਬਣਕੇ ਉਭਰੇਗਾ-ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹਾ

-ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਖਪਤ ਤੇ ਡਰੱਗ ਦੀ ਸਮਗਲਿੰਗ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੋਹਰੀ ਹੈ ਈ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ, ਹੁਣ ਕੀਹਦੇ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਬਣਾਉਣ ਚੱਲੇ ਓ ਮੱਲ੍ਹਾ ਸਾਬ੍ਹ!

ਕੌਮੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਿਆ-ਕਾਂਗਰਸ

-ਹੁਣ ਕਿਵੇਂ? ਮਰਗੀ ਕਿ ਸਾਹ ਆਉਂਦੇ ਐ?

ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ-ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ

-ਕਿਥੇ ਰਾਮ ਰਾਮ, ਕਿਥੇ ਟੈਂ-ਟੈਂ!

ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਬਸਪਾ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਜਿੱਤੇਗੀ-ਕਰੀਮਪੁਰੀ

-ਦਿਲ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਰਖਨੇ ਕੋ ਗਾਲਿਬ ਯੇ ਖ਼ਿਆਲ ਅੱਛਾ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ-ਅਡਵਾਨੀ

-ਜੇ ਕੋਈ ਕਮੀ ਪੇਸ਼ੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਕਹੋ ਗੁਜਰਾਤ ਵਰਗਾ ਇਕ ਅੱਧ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਰ ਕਰ ਲਵੇ।

ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ

-ਇਹ ਤਾਂ ਫਿਰ ਚਿੱਕੜ ਨਾਲ ਚਿੱਕੜ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ-ਟਾਈਟਲਰ

-ਲੀਡਰਾ ਤੇਰੀ ਬੜ੍ਹਕ ਦੱਸਦੀ ਐ ਪਈ ਤੈਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ। ਤੇ ਜੇ ਹੋ ਗਿਆ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੱਧੂ ਵਾਂਗੂ ਪੰਜਾਹ ਹੋਰ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਹੈਗੀਆਂ ਬਚਣ ਦੀਆਂ।

ਹਾਈ ਹੀਲ ਹਾਨੀਕਾਰਕ-ਇਕ ਲੇਖ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ

-ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਲਈ ਤੇ ਮਜਨੂੰਆਂ ਦੀ ਖੋਪੜੀ ਲਈ।

'ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਰਾਤ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਜਾਰੀ

ਫਰੀਮਾਂਟ:ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਤਿਉਹਾਰ ਲੋਹੜੀ 'ਤੇ ਬਣ ਰਹੀ ਟੈਲੀਫਿਲਮ 'ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਰਾਤ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰਾਂ ਸ਼ੋਰਾਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਰਾਮਾ ਵੀ.ਡੀ.ਓ. ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ, ਅਸ਼ੋਕ ਟਾਂਗਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਤੇ ਐਸ.ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ

ਫਿਲਮ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਸ਼ੋਕ ਟਾਂਗਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰ

ਆਧਾਰਤ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ, ਡਬਲਿਨ, ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ, ਫਰੀਮਾਂਟ, ਬਲਾਸਮ ਹਿੱਲ, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਤੇ ਟਰੇਸੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਸ਼ੋਕ ਟਾਂਗਰੀ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਇਥੋਂ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਅਮੀਰ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਕਿਫ ਹੋ ਸਕੇ। ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਇਸ਼ਮੀਤ ਨਰੂਲਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਟਾਂਗਰੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੀਬਲਾ, ਸਿਮਰਨ ਸੰਘਾ, ਕਵੀਸ਼ਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਮਜੀਤ ਸ਼ਾਹੀ, ਨਿਤਿਕ ਕਪੂਰ, ਸਿਕੰਦਰ ਤੇ ਅਭੀ ਟਾਂਗਰੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਾਮਾ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਲੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ ਤੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਟੀ.ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿਖਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਵਿਸਾਖੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਫਿਲਮ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਗੀਤ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭੌਰਾ ਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਮੀਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਹਾਸਰਸ ਤੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 3 ਮੈਂਬਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 24 ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 21 ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਦੋਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਲ 21 ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲੰਬੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ 'ਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (ਟਰੇਸੀ) ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਨੰਦ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਸ. ਅਨੰਦ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਤਾਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਕਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲਾਉਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਨਰਲ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ ਚਾਰ ਸਾਲ ਲਈ 20 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਲਈ 10 ਡਾਲਰ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਲਈ 5 ਡਾਲਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਸੰਗਤ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਮਾੜੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਫੀਸ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ 25 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਵੀਹ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕੇ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਰਸੀਦ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਫੀਸ ਦਿੱਤਿਆਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੈਕ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣ ਰਹੀ ਨਵੀਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਸਵੰਧ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਹੋਰ ਵੀ ਤਿਖੀ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿ ਕੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰ ਸਕਣਾ ਵੀ ਐਡਾ ਸਹਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਧੂ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ। ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੈਣੇ ਦੇ ਦੇਣੇ ਪੈ ਗਏ ਜਦ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨੇ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਬਿਨਾਅ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਉਂਜ ਵੀ ਟਰੇਸੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਪਾਸ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਅੰਦਰ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਵਧਣ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ, ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਹੋਏ ਇਕ ਰਾਜ ਪਲਟੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਦੱਸਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਬਾਈਲਾਅਜ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਪਾਸੋਂ ਲਿਖਵਾਈ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਉਠਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਪਿਛੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਭਰਤੀ ਕਰਨੀ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਉਤੇ ਵੀ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੱਸਿਆ। ਜਦੋਂਕਿ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ ਵੀਹ ਡਾਲਰ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨੇ ਫੀਸ ਘਟਾ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਜ਼ਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਾਲੰਟਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਬਦਮਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਹੁਤ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮਹੌਲ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਵੇਗੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਟਿਲ ਵਲੋਂ ਅਤਿਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਲੜਾਈ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਧਿਆ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁੰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਅਤਿਵਾਦ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਨਾਂ ਲਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਤੱਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਤਰਕ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਤਿਵਾਦ ਤੇ ਕੱਟੜਵਾਦ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ: 7800 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸੱਤਿਅਮ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਸਿਧਾਂਤਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਫਰਮਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੁਲਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਲਾਭ 'ਚ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੋ ਅਹਿਮ ਵਰਗ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਘਟ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ, ਦਾਜ, ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਲੜਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸੋਨਾ ਨਵੀਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੀਮਤੀ ਧਾਤੂਆਂ ਵਿਚ ਮੰਗ ਵਧਣ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੋਨਾ 900 ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਔਂਸ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਘਰੇਲੂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸੋਨਾ 14,375 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਸ ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਟਾਕਿਸਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਿਕਲਣ ਨਾਲ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿਚ ਸੋਨਾ 470 ਰੁਪਏ ਉਛਲ ਕੇ 14,375 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਸ ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।

ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਲਦੀ ਨਿਬੇੜਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਰਾਕੇਸ਼ ਪੰਡਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਦਰਜ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਮੋਹਰਬੰਦ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ 'ਚ ਸੌਂਪੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 20 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ ਐਸ ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਕੀਤੀ ਪੈਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬਦਲਣਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 18 ਦਸੰਬਰ 2007 ਨੂੰ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰੇ। ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਜਸਵੀਰ ਨੂੰ ਹੀ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ । ਜਦਕਿ ਜਸਵੀਰ ਨੇ ਇੱਥੇ ਆਉਣੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜੋ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਨਾਵਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਭੜਕਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ, ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਕਮਲ ਨਾਥ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹੀਂ ਡੱਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਲੰਘੀ 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਇਥੋਂ ਦੀ ਕੜਕੜਡੂਮਾ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਜਬਰਦਸਤ ਰੋਸ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਰੋਸ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ '84 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰ, ਗਵਾਹ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿਘ ਕੋਹਲੀ, ਬੀਬੀ ਨਿਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਸਾੜ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਵਲੋਂ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 24 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ,ਨੂੰ ਵੀ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਸਮੇਤ ਐਬੂਲੈਂਸ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਕਾਲਾ ਧੱਬਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਮੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਕਤਲ ਕਰ ਕੇ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰ ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ । ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਮੂਹਰੀ ਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਣ ਅੱਜ ਉਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ 24 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਇਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ

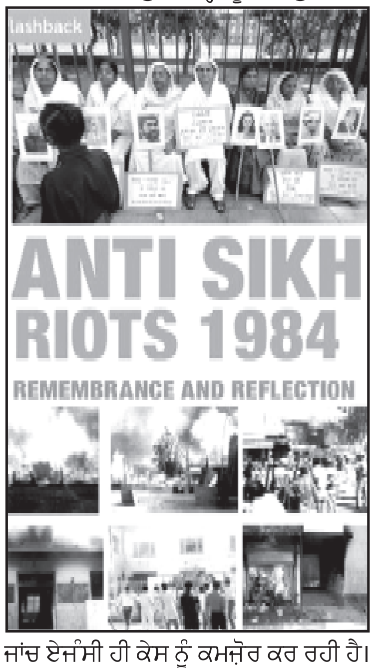

ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਹੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਜ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਆ ਪ੍ਰਨਾਲੀ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹਨ, ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਸ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਸੱਤੂ ਸਿੰਘ, ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਦੁਖੀਆ, ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਵੇ ਸ਼ੁਰੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਵਿੰਗ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਵਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਐਨ.ਪੀ.ਐਸ. ਔਲਖ ਨੂੰ ਇਕ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਆਗੂ ਤੋਂ 15 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਆ ਕੇ ਵਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੌਕਸੀ ਵਰਤਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਖ਼ੁਫੀਆ ਵਿੰਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ 'ਤੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਹੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੂਬਾਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਤਫਤੀਸ਼ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਐਨ.ਪੀ.ਐਸ. ਔਲਖ

ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਆ ਕੇ ਵਸੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ 'ਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਕਿਉਂ ਆਏ, ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਕ ਪਿਛੋਕੜ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਆ ਕੇ ਵਸੇ ਹਨ, ਇਹ ਲੋਕ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਤਕ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵੱਡੀਆਂ ਸਨਅਤੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਵਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ। ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਆਧਾਰ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਤੱਤ ਵੀ ਛੁਪੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਖਾਸ ਚੌਕਸੀ ਵਰਤਣੀ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਸਰਵੇ' ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਪੱਖ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਐਨ.ਪੀ.ਐਸ. ਔਲਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ।"

Real Estate and Loans Under One Roof

We can help you get a loan with as little as 3% down.
Interest rates are historic low and to get your dream home or investment property.
Call: Sam Chahal Tel: 916-612-5773

Sam (Sohanpreet)Chahal
CA Lic. 01504071
Realtor/Notary Public
e-mail:sam@jassigill.com
We Help You Buy/Sell Business & Homes

ਇਸ ਵੇਲੇ ਰੈਂਟਲ ਮਾਰਕਿਟ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ 20% ਡਾਊਂਨ ਦੇ ਕੇ 6.25% ਵਿਆਜ ਦਰ 'ਤੇ 1 ਲੱਖ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸ਼ਤ ਸਿਰਫ 615.72 ਡਾਲਰ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਇਸ ਸਮੇਂ 1100 ਡਾਲਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

Reo-Bankowned Properties
Serving from Bay Area to Sacramento
For Buying and Selling Residential, Commercial property and for Loans in Sacramento area

2005 Built, 4Bed, 2.5Bath New Paint, Carpet and Big Lot, In Linclon Ask: $298,K

South Sacramento 3Bed, 1.5Bath New Paint, Carpet and Windows Nice area, asking $125K

South Sacramento 3Bed, 1.5Bath New Kitchen, Bath, Carpet, Windows Very Quite Street, asking $89K

2004 Built, 3Bed, 2.5Bath New Paint, Carpet, Landscape and Garage Paint, In Natomas Ask:$239K

Golden State Realty

Sacramento Office: 8695 Territorial Way, Elk Grove CA 95624
Tel:- 916-612-5773 Fax:- 916-689-5707

ਸਾਬਕਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਨੂੰ ਭਾਵਭਿੰਨੀਆਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ

ਪਿਟਸਬਰਗ (ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ): ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਮਹਾਨ ਲੋਕ ਮਰਨ ਪਿਛੋਂ ਹੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਗੁਜਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਦਲਿਤ ਕੌਮ ਦੇ ਮਹਾਨ ਆਗੂ, ਉਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਤੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਆਰਥਿਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ੍ਰੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਤੇ ਮਕਬੂਲ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਰਖਾਏ ਗਏ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈਣ ਉਪਰੰਤ ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ

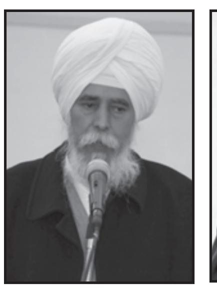

ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹਰਬਲਾਸ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸੋਗਮਈ ਤੇ ਰਸਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਦਸ਼ਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਧਾਰਮਿਕ ਪੰਗਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਐਮ.ਪੀ. ਸੁੱਖ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਮਹਾਨ ਇਨਸਾਨ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵਿਰਵਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਿਲਾ ਰਾਏਪੁਰ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜੱਸੀ ਖੰਗੂੜਾ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਜ਼ਾਨ, ਓਕਲੈਂਡ ਸਿਟੀ ਮੇਅਰ ਲੈਰੀ ਰੀਡ ਨੇ ਵੀ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਕਾਬਲ ਤੇ ਮਹਾਨ ਇਨਸਾਨ ਸੀ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਗਵਰਨਰ ਜੌਹਨ ਗੈਰੀ ਪ੍ਰੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਟੇਟ ਦੇ ਲੋਕ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਗੇ।

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਉਘੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ ਤੋਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸੰਘੇੜਾ, ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਤੋਂ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਓ.ਪੀ. ਬਾਲੀ, ਕਮਲ ਦੇਵ ਪਾਲ, ਸੰਤੋਖ ਰੱਲ੍ਹ, ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼, ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਭੁੱਟਾ ਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਦੁਸਾਂਝ ਸਮੇਤ ਅਨੇਕਾਂ ਜਾਣੀਆਂ-ਪਹਿਚਾਣੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਨੇੜਲੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੰਮਨ, ਧਰਮਪਾਲ ਝੱਮਟ, ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ, ਜੈਰੀ ਬਰੋਅ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਪਾਲੀ ਸਰਹਾਲ ਕਾਜੀਆਂ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ, ਅਜੇ ਕਟਾਰੀਆ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲਾਹੌਰੀ ਰਾਮ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨੀ ਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਤਸਵੀਰ ਸਮੇਤ ਇਕ ਬੁਕਲੈਟ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਬਾਦਲ ਦਾ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ

ਬਟਾਲਾ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਲੰਗਾਹ ਨੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਕੀ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸੰਸਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰੈਲੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਬਟਾਲਾ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਜਨਸਭਾ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਲੰਗਾਹ ਨੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਖੰਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਆਏ ਹੋ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਮੁੱਦਈ ਬਣ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੀਟ ਜਿਤਾ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਪਕੀ ਪਕਾਈ ਹੀ ਖਾਂਦੇ ਹੋ।'

ਅੱਗੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਕਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਜੀਣ-ਮਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਆ ਜਾਇਆ ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਵਕਤ ਹੈ,

ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ

ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਲੰਗਾਹ

ਕੇਵਲ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਛੱਡ ਦਿਓ।' ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਖੰਨਾ ਸਮੇਤ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਹਵਾਈਆਂ ਉੱਡਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਲੰਗਾਹ ਦੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਸੰਭਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਬਾਦਲ ਨੇ ਲੰਗਾਹ ਦੀ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਕਾਕਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ, ਤੂੰ ਤੁਰਦਾ-ਫਿਰਦਾ ਰਹਿ, ਸੀਟ ਫਿਰ ਤੈਨੂੰ ਜਿਤਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।' ਖੰਨਾ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਪਾਣੀ-ਪਾਣੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤਣ ਗਏ।

ਭਾਜਪਾ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਤੋਂ ਅਵਗਤ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਦੋ ਰੈਲੀਆਂ ਅਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਲੰਗਾਹ ਨੇ ਸੰਭਲ ਕੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖੰਨਾ ਦੀ ਤਰੀਫ ਕੀਤੀ। ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਤੇ ਲੰਗਾਹ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਰਾਜ਼ਗੀ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਕਿ ਮੰਚ ਤੋਂ ਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਕੀ ਮਤਲਬ ਸਮਝਣਗੇ। ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਗੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਵਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਚਿਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮਦਦ ਦਿਆਂਗੇ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦਿਓ।

CALIFORNIA SHINE DENTAL

3151 S White Rd, # 101, San Jose CA 95148

Ph:408-223-9600 www.californiashinedental.com
Email:info@californiashinedental.com

Certified Invisalign Provider

$2500 Off Invisalign
Free Sonicare Toothbrush

Free Dental Exam

Free Teeth Whitening
with treatment $399 value

Cash Patients 50% Off

Dr. Gagan Sandhu, DDS

- ☒ New Patients Welcome
- ☒ State of the art dental equipment and technology
- ☒ Easy Payment Plans available
- ☒ Same Day Emergency Service
- ☒ Open 7 Days 9am to 7:30pm

Please do call us for second opinion

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸ਼ਾਈਨ ਡੈਂਟਲ

3151 S White Rd, # 101, San Jose CA 95148

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕਰੀਬ

ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ?

-ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੀਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬਣੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਿੰਨ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉੱਪਰ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣੀ ਅਤੇ ਅਖੀਰਲਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਪੰਗੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ "ਸੌਖੇ" ਪਾਸੇ ਵਲ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵੀ ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨੇ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਉਂਜ ਤਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਵਲੋਂ ਗਿਣਾਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਔਖੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਮ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਸਭ ਤੋਂ ਔਖਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਗੱਲ ਅਸੀਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲਿੱਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੱਡੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਏਜੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪਾਸੇ ਵੀ ਰੱਖ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੀ ਸਿਰੇ ਲਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਂਜ ਦਿਲਚਸਪ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕਥਿੱਤ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਮੱਤ ਦੇਣ ਉੱਪਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਝਿਜਕਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਕਾਕਾ ਬਹੁਤੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਨਾ ਪਾ ਲਵੀਂ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਸਾਡੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਪਾਸੇ ਖਿਸਕਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਤਿੰਨ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਅਤੇ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਵਾਲਾ ਏਜੰਡਾ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਆਦਿ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਆਏ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੇ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਲੰਗਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਖੇਤੀਬੜੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਝੋਨੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਨੂੰ ਲੇਟ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ, ਖੇਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਰਥਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਝੋਨੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ 10 ਜੂਨ ਤੱਕ ਲੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਰਸ਼ ਵੀ ਚੰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਕੁਝ ਉੱਪਰ ਉਠਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਡੇਢ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਡੀ.ਸੀ. ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਤਿੱਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਲਈ ਗਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਾਰਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਕੂਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਸਿੱਟੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਸਰਵੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾੜੇ ਧੀੜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਹਟਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਉਪਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਇਸ ਸੁਧਾਰ ਨੇ ਇਹ ਆਸ ਬੰਨਾਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉੱਚ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਕਾਸ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਸਿਹਤ, ਫੈਲ ਰਹੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਯੂਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਲ ਝੁਕਣਾ ਵੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਵੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਉਂਜ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਏਡਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸ ਕਦਰ ਨਸ਼ੇ ਵਰਤਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁੱਕੀ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੋਕ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਦੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਮਰਨ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ, ਭੁੱਕੀ, ਅਫੀਮ, ਡੋਡੇ, ਸਮੈਕ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਵੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵੀ ਇਹ ਨਸ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੱਥੀਂ ਵਰਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚੀ ਆਦਿ ਦੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਅਮਲ ਹੁਣ ਸਿਰੇ ਦਾ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੀ। ਹੁਣ ਵੇਖਣਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੀਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਵੰਡਿਆਂ ਲੜਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਲੋਕ ਹਿਤੂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ, ਮੀਡੀਆ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਖਲੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਕੀਰ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਸ਼ੇ ਵਰਤਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਖਲੋਣਗੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੇਤੂ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਵਲ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਇਹ ਇਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹਨ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਸ਼ੇ ਨਹੀਂ ਵੰਡੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਛਾਂਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਰਹੀ ਗੱਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ, ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਨਿਰਾ ਪੁਲ਼ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਭੂਤ ਬੰਗਲੇ ਛੱਤਣਾ ਹੈ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦਲੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕੇ, ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰੇ। ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸਰਕਾਰ ਕਥਿਤ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸੇ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਆਖਦੇ ਹਨ? ਸਭ ਤੋਂ ਅਖੀਰਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਤਦ ਹੀ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸਮਾਜ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰੇ। ਜੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹਸਤੀ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਰੋਈਏ ਕਿ ਹੱਸੀਏ।

3 ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਬੈਂਕ ਢੇਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦਰਮਿਆਨ ਇਸ ਸਾਲ ਹੁਣ ਤੱਕ 3 ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਬੈਂਕ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਕੜੀ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਨਾ ਫਸਟ ਸੈਂਟੇਨੀਅਲ ਬੈਂਕ, ਰੈਡਲੈਂਡਸ ਦਾ ਹੈ ਜੋ 23 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 18 ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 16 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕਲਾਰਕ ਕਾਊਂਟੀ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕਾਮਰਸ, ਬਰਕਲੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 25 ਬੈਂਕ ਬੰਦ ਹੋਏ ਸਨ।

ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਯਾਦ ਆਇਆ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ

ਦਲ ਵਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸਰਕੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲਿਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਹੜੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਉਠਾਈ ਆਵਾਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ੀ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਇਸ ਮਤੇ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਸਟੈਂਡ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਗਠਜੋੜ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਸ. ਬਾਦਲ ਕਦੇ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਰਾਜਸੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਖੁਰ ਰਹੀ ਹੋਂਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗਠਜੋੜ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਵਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਗਾਮੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਵਧੀਆ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸ. ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿੱਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ. ਬਾਦਲ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਲਈ ਸੰਭਾਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਕਸ਼ਯਪ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ. ਬਾਦਲ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਿਰਫ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 80ਵਿਆਂ 'ਚ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਧਰਮਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਖਿਸਕ ਕੇ ਗਰਮ ਦਲੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ 'ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਚੱਲੇ ਹਿੰਸਕ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਹਿੰਦੂ/ਸਿੱਖ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਜਿਹੜੀ ਤਰੇੜ ਪਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਮੁੜ ਉਭਰਨ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਖਿਸਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਤਕੜੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ.ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

Punjab Times

Established in 2000
10th Year of Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu

Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

California Bureau:
Ashok Bhaura
(Bureau Chief)
925-752-8025
Tarlochan Singh Dupalpur
(408) 903-9952
Charanjit Singh Pannu
408-608-4961
Devinder Singh
(510) 750-5757
Shiara Dhindsa
661-703-6664
Director Bus. Relations:
Pritam S. Grewal
408-406-0703

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-299-9200

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Missisipi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusettes, Washington, Kansas, Minnesota

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 65 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 300 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਨੂੰ ਸਮਝਾਵਾਂਗੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਮਤਾ

ਜਲੰਧਰ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਐਨਡੀਏ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਤੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਮਝਾਏਗਾ ਤੇ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਐਨਡੀਏ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਕਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਲੰਘੀ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਨੂਰਮਹਿਲ ਹਲਕੇ 'ਚ ਤਿੰਨ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਤੇ ਐਨਡੀਏ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਮਤੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਏਗਾ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਐਨਡੀਏ ਦੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸ੍ਰੀ ਐਲਕੇ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਮਾਈ ਕੰਟਰੀ-ਮਾਈ ਲਾਈਫ਼' 'ਚ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵੱਖਵਾਦੀ ਮਤਾ ਐਲਾਨਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ. ਬਾਦਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਵਲ ਦਿਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬੜਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ।

ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਧੂੜ ਫੱਕ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹਵਾ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ 2008 'ਚ ਜਲੰਧਰ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਂਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ 2003 'ਚ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਨਿਗਮੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਮੋਹਲਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਿਆ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਦੌਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਕਾਫੀ ਟੈਕਸ ਕਟੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਬਹਾ ਖਰਚਾਂ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਦਨ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਰਥਿਕ ਪੈਕੇਜ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੈਨੇਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਪੈਕੇਜ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਸੈਕਟਰੀ ਰਾਬਰਟ ਗਿਬਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੈਕੇਜ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਬਾਮਾ ਅਤੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਬਾਰੇ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਦੇ ਕਲੀਨੀਕਲ ਤਜ਼ਰਬੇ ਲਈ ਹਰੀ ਝੰਡੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਭਰੂਣ ਸੈਲ ਥੈਰੇਪੀ 'ਚ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੇਰੌਨ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਇਕ ਬਾਇਓਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੁਖਮਣਾ ਨਾੜੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨਾੜੀ ਟਿਸ਼ੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕਲੀਨੀਕਲ ਤਜ਼ਰਬਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਡਾਕਟਰੀ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਚ ਇਲਾਜ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸੈਲ ਸਰੀਰ 'ਚ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਐਫ.ਡੀ.ਏ. ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਕਾਰਾਂ ਸਟੀਫਨ ਬਰੌਜ਼ਕ ਤੇ ਡੇਨੀਅਲ ਮਾਲਿਨ (ਡਬਲਿਊ.ਬੀ.ਬੀ. ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਲ.ਐਸ.ਸੀ. ਵਾਲੇ) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜੀ.ਆਰ.ਐਨ.ਓ.ਪੀ.ਸੀ.-1 ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀ ਮਨੁੱਖੀ ਭਰੂਣ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਦਵਾਈ ਬਾਇਓਲੋਜਿਕ ਲਾਇਸੈਂਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਸ਼ੁਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਨਸਿਲੀਨ ਜਿੰਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋਏਗੀ। ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਸੈਲ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਤੰਤੂਆਂ, ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਖ਼ੂਨ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਰੂਣ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੈਲ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿਸ਼ੂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੈਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਔਖੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਭਰੂਣ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕਲੋਨਿੰਗ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੇਰੌਨ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੋਜ ਪੁਨਰ ਉਤਪਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸੰਸਾਰ ਖੋਲ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਮਰੀਜ਼ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕਰਾ ਸਕਣਗੇ, ਪਾਰਕਿਨਸਨ, ਜੁਵੇਨਾਇਲ ਡਾਇਬਟੀਜ਼, ਕੈਂਸਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕ੍ਰਿਸਫੋਟਰ ਐਂਡ ਡਾਨਾ ਰੀਵ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੀ.ਈ.ਓ. ਪੀਟਰ ਵਾਇਲਡਰੌਟਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਮ ਸੈਲਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲੰਮੇ ਅਧਿਐਨ ਤੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਐਫ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ 'ਚ ਕਲੀਨੀਕਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲਣਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਸੁਖਮਣਾ ਨਾੜੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ''ਭਰੂਣ ਸਟੈਮ ਸੈਲ ਖੋਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਮਾਇਤੀ ਐਕਟਰ ਕ੍ਰਿਸਟੋਫਰ ਰੀਵ ਦੀ 2004 'ਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤੁੜਾ ਬੈਠਿਆ ਸੀ।

ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਟੱਬਰ ਪੁਰਾਣੀ ਲੀਹੇ

ਬਲਿਆਂਵਾਲੀ : ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਲੇ ਹਾਲਤ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅਧੀਨ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਚੈਪਟਰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਘੀਸੀ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਵਾਇਤੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨਾਂ ਵਲ ਖਿਸਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਐਨਡੀਏ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਘੇਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ 25 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਬਾਲਿਆਂਵਾਲੀ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ, ਉਥੇ ਮਲੋਟ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਰੈਲੀ 'ਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ।

ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਾਲਿਆਂਵਾਲੀ 'ਚ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਰਣਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨ ਲਈ ਉਛਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ 15 ਸਾਲ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰਹੇ? ਜਦੋਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਐਨ ਡੀ ਏ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਭਾਈਵਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ "ਮਾਈ ਕੰਟਰੀ, ਮਾਈ ਲਾਈਫ਼" ਵਿਚ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭੜਕਾ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮਲੋਟ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ ਪੀ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕੇ ਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ 2 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਰੈਲੀ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਜਲਦੀ ਹੀ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

Real Estate and Home Loans

For buying or selling your home

Call Aman Hundal at: 209-918-6464

Selling Bank Owned/ Foreclosed homes in entire northern California- Bay Area, Tracy, Modesto, Stockton, Manteca, Lathrop, Tracy, Lodi, Ceres, Riverbank, Patterson, Turlock, Delhi, Livingston, Ripon.

ਟਰੇਸੀ, ਲੈਥਰੌਪ, ਮਾਡੈਸਟੋ, ਸੈਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਟਰਲਕ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ 1.20 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਦੋ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਖਾਸਾ ਘਰ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੈਂਕੜੇ ਘਰ ਵਿਕਾਊ ਹਨ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ 700 ਡਾਲਰ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਵੱਡਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਰਹੇਗਾ। ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:

ਅਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਵਿਚ ਬੈਂਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸੌਦਾ ਕਰਾਂਗਾ। ਜ਼ਬਤ ਹੋਇਆ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਆਪਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਘਰ ਸ਼ਾਰਟ ਸੇਲ ਵਿਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ।

Century 21 M&M and Associates

Aman Hundal
Broker Associate/ Realtor
MBA Marketing
License No. : 01839828
Century 21 M&M and Associates
605 Standiford Ave Ste D
Modesto, CA 95350
Cell: 209-918-6464, Fax: 209-552-7285
ahundal@c21mm.com

ਫਾਰਮਰਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

*Auto*Home*Life*Business
*Workers Comp.

Farmers offers more discounts than anybody else.

Call me today to insure that your assets are protected.

*ਆਟੋ
*ਹੋਮ
*ਬਿਜਨਸ
*ਹੋਮ
*ਲਾਈਫ
*ਵਰਕਰਜ਼ ਕੌਂਪ.

ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Kiran Hundal

(209)345-0183

khundal@farmersagent.com

CA insurance License # 0F96503

1900 Standiford Ave.
Modesto, Ca 95350

FARMERS INSURANCE GROUP — Symbol of Superior Service

FARMERS

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗ੍ਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੋ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜੂਰਸ਼ੁਦਾ ਹੈ।

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਸਤੀ

Truck Insurance at very competitive rates.

ਅਸੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਦਿਵਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਵਰੇਜ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ

ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵਲੋਂ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਜਲੰਧਰ : ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬ /ਭਾਰਤ ਦੀ ਫੇਰੀ ਉੱਪਰ ਹਨ। ਸ.ਮਾਨ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਯੂ ਐਸ ਏ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਲੱਬ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਫਰੀਮਾਂਟ ਵਿਖੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ। ਇਸ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ 3 ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚ 11 ਸਾਲਾ, 16 ਸਾਲਾ ਅਤੇ ਓਪਨ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲੱਬਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੀ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਹਨ।

ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਕੋਚਿੰਗ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਕੋਚ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਹਨਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਤਨੋ-ਮਨੋ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਸਪੋਰਟਸ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਵਲ ਹੀ ਸੇਧਤ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ 2003 ਅਤੇ 2005 ਦਾ ਹੇਵਰਡ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਖੇਡ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਹੀ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਲਈ ਟਾਈਮ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਕੁਝ ਵੀ ਕਰੀਏ, ਇਸ ਖੇਡ ਲਈ ਟਾਈਮ ਜ਼ਰੂਰ ਕੱਢ ਲਈਦਾ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਸਗੋਂ ਕਬੱਡੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਔਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੀ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਦੀਆ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਡੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖੇਡੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਾਡੀ ਅੰਡਰ-21 ਟੀਮ ਨੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਜਿੱਤਿਆ ਵੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਬੱਚੇ ਕਿਸੇ ਡਰੱਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੇਡਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਸਿਹਤ ਦੇ ਚੰਗੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਗਾਖ਼ਲ ਵਾਲੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ, ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਉੱਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਟੀਕੇ ਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਨਸ਼ੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚਾਰ ਪੰਜ ਵੱਡੇ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਵੇਖੇ ਹਨ, ਸਾਰਿਆਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਡਰੱਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ

ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਕਿ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਡਰੱਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਪਾਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਖੇਡ ਹੁਣ ਕੁਝ ਫਿੱਕੀ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਫੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣ, ਇਸੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਸ ਮਾਂ ਖੇਡ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖ਼ਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗੋਲਡ ਜਿੰਮ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਇਹ ਗੋਲਡ ਜਿੰਮ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੇ ਫਿਟਨੈੱਸ ਕੇਂਦਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵੀ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਬਹੁਤਾ ਖਰਚ ਤੋਰੇ-ਫੇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਰੂ-ਸਿੱਕੇ ਉੱਪਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਟਨੈੱਸ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨ ।ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਗੇ। ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਰਤ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਰਾਂ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਫਾਈਵ ਸਟਾਰ ਹੋਟਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ ਤੇ ਖਰਚੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਨੰਦੇੜ ਤੱਕ ਕਿੰਗਫਿਸਰ ਵਲੋਂ ਇਕ ਫਲਾਈਟ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਿੰਨਾ ਚਾਹੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਉਨਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਸਰਦੀ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੱਟ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਕੱਲੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਗੋਲਡ ਜਿੰਮ 'ਤੇ ਘੱਟ ਬਿਜਲੀ ਕਾਰਨ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਡੀਜ਼ਲ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤੀ ਰਿਟਰਨ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਖਪਤ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ ਬਿਜਲੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਦਾ ਭਰੋਸਾ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ : ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦੇਗਸਰ ਕਟਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 23 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਨੀਪਾਲ (ਕਰਨਾਟਕ) ਵਿਖੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 15 ਲੱਖ ਦੀ ਮਦਦ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਦਾ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਤੇ ਰਿਚਮੰਡ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਮਦਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਜਗ੍ਹਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਹੈ।

REAL ESTATE & LOANS-HOME/BUSINESS
We Specialize in Bay Area, Sacramento and Central Valley
PARMINDER DEOL Call:925-980-1279, 408-598-9605
JAG BHANGU Call: 916-759-1923,408-598-9605

RESIDENTCIAL, BUSINESS AND COMMERCIAL PROPERTIES AND LOANS
ਇਨਵੈਸਮੈਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ
BEST TIME TO BUY BANKOWNED, FORECLOSURE AND SHORT SALE PROPERTIES
ਪਰਮਿੰਦਰ ਦਿਓਲ 925-980-1279
408-598-9605
forhomes@yahoo.com
PURCHASE PROPERTIES WITH ONLY 3% DOWN
WE SPECIALIZE IN SBA & FHA FROM DIRECT LENDERS AND MAJOR BANKS
UNITED MORTGAGE & REALTY

Refinance into lower payments.Get fixed rates now while they are low.
ਘਰ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਰੀ-ਫਿਨਾਂਸ ਕਰਾਓ
ਆਪਣੀ ਮਾਰਟਗੇਜ,ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਰੇਟ ਘੱਟ ਹਨ, ਫਿਕਸ ਰੇਟ 'ਤੇ ਕਰਾਓ
4 ਬੈਡਰੂਮ, 2.5 ਬਾਥ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਸਿਰਫ 1.55 ਲੱਖ ਡਾਲਰ
Purchase home with 3.5% Down FHA
3 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੇ ਘਰ ਉਤੇ ਪੇਮੈਂਟ ਸਿਰਫ 1307 ਡਾਲਰ
20% ਡਾਊਨ, 5.125% ਵਿਆਜ*
ਲੋਅ ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ

ਜਗ ਭੰਗੂ 916-759-1923
408-598-9605
Direct Lender . LOW RATES
BEST RATES/QUALITY SERVICE
VITEK MORTGAGE GROUP
DRE Lic No. 01182013
ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਬੇ-ਏਰੀਆ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਵੈਲੀ ਲਈ ਲੋਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।
*5.40 ਏ.ਪੀ.ਆਰ.
ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਕੈਸ਼ ਆਊਟ ਕਰੋ।
Self Employed OK First Time Home Buyers OK
Bank Owned Properties

ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀਰੱਪਾ ਮੋਇਲੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ 186 ਸਫਿਆਂ ਦੀ 11ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਚਰਣਾਂ ਵਿਚ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਤਹਿਤ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਪਹਿਚਾਣ ਦੇ ਆਨ ਲਾਈਨ ਡਾਟਾਬੇਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਲਗਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਦਲਾਲਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਦਰਖ਼ਾਸਤੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਡੁੱਬਣੋਂ ਬਚਾਇਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਕੇਂਦਰੀ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੰਕਰਸਿੰਹ ਵਾਘੇਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭਾਰਤੀ ਕੱਪੜਾ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਡੁੱਬਦੇ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਸੂਰਜ ਵਲ ਲਿਜਾਣਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਸਦਕਾ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਘੇਲਾ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਪੜਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ 2004-08 ਦੌਰਾਨ ਜਿਥੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 108531 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਾਲ 2012 ਤੱਕ ਨਿਵੇਸ਼ 150600 ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਧੂ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਾਲ 2012 ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ 17.37 ਲੱਖ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਵਸਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੱਕ ਹੌਲੀ ਗਤੀ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਉਪਰੰਤ ਹੁਣ ਕੱਪੜਾ ਖੇਤਰ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਟਿੰਡ ਅਤੇ ਵੋਵਨ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਸ.ਆਈ. ਵਜੋਂ ਰਾਖਵੇਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1991 ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਲ 2005 ਵਿਚ ਕੋਟਾ ਸਿਸਟਮ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਪੜਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ, ਕਰ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣ, ਸੰਗਠਿਤ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਪਾਰਕ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੁਧਾਰ ਫੰਡ ਸਕੀਮ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਵਾਘੇਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਸੁਧਾਰ ਫੰਡ ਸਕੀਮ ਦਾ ਲਾਭ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਵਿੱਤੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1904 ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ 10655 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2003-04 ਦੌਰਾਨ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਿਚ 13.50 ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 22.13 ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਵਪਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਲੂ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਵਘੇਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਠਤ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਪਾਰਕ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ 40 ਕੱਪੜਾ ਪਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 21502 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ 9.08 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ 388115 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਰਨਾਲਾ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਪਾਰਕ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿਚ 1404 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ 2590 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੱਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਕਪਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਕਪਾਹ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੀ.ਟੀ. ਕਾਟਨ ਸੀਡ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਕਪਾਹ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2007-08 ਦੌਰਾਨ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਪਾਹ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ 31.15 ਮਿਲੀਅਨ ਗੰਢ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਲ 2008-09 ਦੌਰਾਨ ਇਹ 32.20 ਮਿਲੀਅਨ ਗੰਢ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ 2.2 ਮਿਲੀਅਨ ਗੰਢ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸਿਧ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਸੀਨ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ ਕਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਸੀਨ ਦਾ ਲੰਘੀ 25 ਜਨਵਰੀ ਸਵੇਰੇ ਲੰਬੀ ਬੀਮਾਰੀ ਉਪਰੰਤ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਰਹੇ। ਉਹ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕੌਮੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਰਹੇ।

1950ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਉਹ ਕਾ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਿਓਸੀ ਤੇ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਹਿਰ 'ਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਬ ਭਾਰਤ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣੇ।

ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ ਇਸਤਰੀ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੂਬਾ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਸੀਨ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਉੱਤੇ ਲਾਲ ਝੰਡਾ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕੌਮੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਦਿਆਲ, ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਿਓਸੀ, ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਮੈਂਬਰ ਕਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੰਵਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਾ. ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂ ਕਾ. ਦਿਲਦਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੇਵੀ ਦਿਆਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਾਥੀ ਭਸੀਨ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜੇ ਉੱਤੇ ਗਹਿਰਾ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਥੀ ਭਸੀਨ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਸੀਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕੁੱਕ/ਤੰਦੂਰੀਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਰੀਨੋ, ਨੇਵਾਡਾ ਵਿਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕੁੱਕ/ਤੰਦੂਰੀਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ।

ਕਾਲ ਕਰੋ: ਕੰਵਲ

775-530-0000

Matrimonials

Suitable US citizen or green card holder mach for Kamboj Sikh US citizen boy, 5'10", 26, electric engineer working in a reputed company near Chicago, call: 224-623-3923 or e-mail:bababalji@yahoo.com

Jatt Sikh parents seek suitable match for their 5'7", fair, slim, beautiful 32 year old Medical Doctor daughter currently practicing medicine in Illinois. She is good natured, family oriented, and is well versed in both cultures. Seeking successful, US based Jatt Sikh professional (Doctor. Dentist, Lawyer, MBA) from respectable family. Please send biodata with recent pictures to navdesy@hotmail.com. Serious inquiries only!

Reliable and Experienced Real Estate Professional

ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ

ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਫੋਨ: 209-815-1869

*Bay Area*Tracy *Manteca * Lathrop * Weston Ranch*Stockton *Lodi *Elk Grove *Sacramento *Modesto *Turlock *Brentwood *Antioch * Oakley *Discovery Bay

We Specialize in Bankowned, Foreclosure and Short Sale Homes

ਘਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

We Also Sell Business And Commercial Properties

Rent 'ਤੇ ਘਰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
Rent 'ਤੇ ਘਰ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ

Right Time To Buy For Investers And First Time Home Buyers

REALTY WORLD Millennium

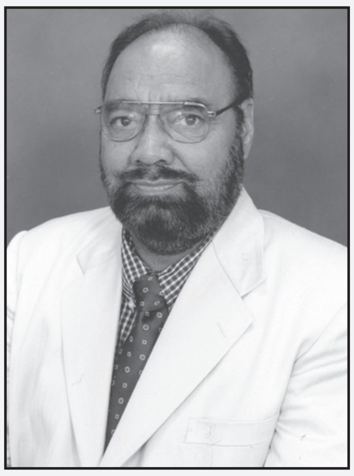

Gurbans Singh Gill
Realtor/Notary Public
11 Years Experiance in Real Estate
e-mail: gurbans@gotracy.com
Fax: 209-836-0706
www.gotracy.com

Gurbans Gill 209-815-1869

US- Mortgage Relief LLC

4625 First St. #260, Pleasanton, CA 94566
Ph. 925-484-4410 Fax: 925-566-5750

ਘਰ ਖੁਸ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਸਤਾਇਆ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

*ਘਰ ਦੇ ਲੋਨ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਲੈਂਡਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਅਨੁਭਵੀ ਬੈਂਕਰਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲੈਂਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਦੇਬਾਜੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਲੋਨ ਦੀ ਰਕਮ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾ ਕੇ ਪੇਅਮੈਂਟ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੌਰਟ ਸੇਲ ਜਾਂ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਜੱਜਮੈਂਟ ਅਤੇ 1099 ਇਸ਼ੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਲੋਨ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਡਜਸਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

Principal Reduction
Intrest Reduction
Loan Restructure
Re-instatement
Repayment Plan
Deed in Lieu of Foreclosure

ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਤੋਂ ਘਰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਰਸਤਾ

Contact: Gurbinder Singh 408-930-9448, Abby Kang 925-963-6075, Alex Watson 925-437-4204

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ’ਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼

ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ

ਪਟਿਆਲਾ : ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਅਪਣਾ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ‘ਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਇਕ ਖੋਜਾਰਥਣ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਵਲੋਂ ਚੁਕੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਲੰਘੀ 23 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੰਨ ‘ਤੇ ਜੂੰ ਸਰਕ ਹੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ ਦੀ ‘ਝਨਾ ਦੀ ਰਾਤ’ ਕਿਤਾਬ ਉਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਖੋਜ ਵਿਧੀ ਜ਼ਰੀਏ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਗਠਤ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਡੀਨ ਅਕਾਦਮਕ ਮਾਮਲੇ ਡਾ. ਐਮ.ਐਸ. ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਣਾਈ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ‘ਚ ਡੀਨ ਖੋਜ ਡਾ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਆਫ਼ ਸਿੱਖਇਜ਼ਮ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਦਰਲੇ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵੀ.ਸੀ. ਨੇ ਅਪਣੇ ਉਪਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਾ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਬਰਾੜ ਦੀ ਖਿਚਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹਾਲੇ ਤਕ ਹੱਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਚਿਰ ਪਿਛੋਂ ਹੀ ਇਸ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਉਠਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਮੇਟੀ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਡਾ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਉਪਰ ਵੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਸੀ ਕੋਲ ਪਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇਕ ਖੋਜਾਰਥਣ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰਾਂ ਉਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਸਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਉਤੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਿਅਰਥ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ.ਸੀ. ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਪਣਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਵਲੋਂ ਫ਼ੈਕਲਟੀ ਉਪਰ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ।

ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਅਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ‘‘ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਡੀਨ ਖੋਜ ਡਾ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ।ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੁਣ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਗਠਤ ਵੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਸਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਏਗੀ। ਉਕਤ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਪਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਖੋਜਾਰਥਣ ਅੱਜ ਤਕ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਬੇੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।’’ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਖੋਜ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਬਰਾੜ, ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਨੇ ਖੋਜ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਵਲੋਂ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ

ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉੱਚਾ ਚੁਕਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਸਿਖਿਆ ਵਿਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ ਡਿਗਰੀ ਪੀ.-ਐਚ.ਡੀ. ਦੇ ਖੋਜ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ‘ਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਵਿਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਰੀਸਰਚ ਬੋਰਡ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਇਕ ਖਬਰ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਤ ਲੜਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਡਿਗਰੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਲਵੇਗੀ ਪਰ ਅਪਣੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਨੂੰ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣ ਦੇਵੇਗੀ।

ਖੋਜਾਰਥਣ ਨੇ ਮਹਿਬੂਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ‘ਝਨਾਂ ਦੀ ਰਾਤ ਦੀ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ’ ਨੂੰ ਖੋਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾ ਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਭਾਰਤੀ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ, ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚਲੀ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਲਿਆ। ਪਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੋਜ ਲਈ ਇਹ ਅਧਿਆਤਮਕ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਸ਼ਲੀਲ ਰਾਹ ਫੜਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਤੇ ਪੱਛਮ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇਖ਼ਲਾਕੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਇਕ ਔਰਤ ਸਿਊਮਨ ਨੇ ਮੁੱਠ ਮਾਰਨ, ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ੰਗ ਹੋਣ ਅਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਅਤੇ ਵੇਸਵਾਪਨ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਨੀਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਵਾਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ, ਸਾਹਿਤ, ਮਿਥਿਹਾਸ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਨੀਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚਾਰ ਪਛਮੀ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਖੋਜ-ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਰਾਹ ਸੁਝਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਾਲਟਾ ਹਾਦਸਾ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ : ਮਾਲਟਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂਚ ਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 25 ਦਸੰਬਰ 1996 ਨੂੰ ਵਾਪਰੇ ਸਾਕੇ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ 170 ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ 30 ਨੌਜਵਾਨ ਲਾਪਤਾ ਹਨ।

ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ 139 ਪੀੜਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ। ਸ੍ਰੀ ਖੇੜਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੁੱਬੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 30 ਲਾਪਤਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 28 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਮਿਲ ਸਕਣ।

ਸ੍ਰੀ ਖੇੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਟਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਜਾਚੀਆ ਪਿਆਓਲੇ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਯਓਹਾਨ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਯੂਸਫ਼ ਇਲ ਹਲਾਲ ਨੂੰ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਡੈਮੇਜਿਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ 300 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

Franchised Motel For Sale

In Kansas (By Owner)

ਕੈਨਸਸ ਵਿਚ ਫਰੈਂਚਾਈਜ਼ ਮੋਟਲ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

51 Units + Owner‘s Apartment. Beautiful Brick, Interior Corridor Motel (with Approx. 3Acres)

2008 Gross Room Sales Over $800,000.

Very High Net Operating Income.

Contact: grewal8@gmail.com

ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਜਸਮੀਰ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ’ਤੇ ਨਸਲੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ’ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਰੂ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਰੋਹ ‘ਚ ਆਏ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ‘ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ‘ਤੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਜਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ‘ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਹਮਲੇ ‘ਚ ਉਹਦੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨਿਊਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਈਨਜ਼ ਸਬਅਰਬ ‘ਚ ਜੈਕਸਨ ਹਾਈਟਸ ‘ਚ ਕਰਿਆਨੇ ਦੀ ਇਕ ਦੁਕਾਨ ‘ਚ 21 ਸਾਲਾ ਜਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਦੋ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੇ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਤੀਜੇ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਸਮੀਰ ਦੀ ਅੱਖ, ਪਿੱਠ ਤੇ ਛਾਤੀ ‘ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜੁਰਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਮਾਈਕਲ ਓਸਗੁੱਡ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਉਹਦਾ ਬਿਆਨ ਲੈਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਤੈਅ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ‘ਤੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਅਧੀਨ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਸਮੀਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਲੰਮੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕਰਕੇ ਉਹਦੇ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਲੁੱਟ ਤੇ ਮਾਰ ਕੁੱਟ ਦਾ ਹੈ। ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਮਗਰੋਂ ਇਲਮਹਰਸਟ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ‘ਚ ਜਸਮੀਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਹਦੇ ਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜੋਸ ਪਿਰਾਲਟਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹਮਲਾ ਨਸਲੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

Commercial Real Estate in Michigan

ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਜਨਸ ਲਈ ਲੋਨ ਦਿਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

Hot Listings

1.Gas Station with Property Gallons 110k, Inside 80k Plus lotto **Asking 6.79k**

2.Gas Station With Property Gallons 65k, Inside 95k Plus Lotto **Asking 8.50k**

3. Liquor Store With Property 85K Plus Lotto Monthly Sale **Asking 5.75k**

4. Liquor Store With Property 70k Plus Lotto Per Month **Asking 5.25k**

5. Gas Station With Property 30k Gallon, 45k Inside Plus Lotto Per Month, **2.59k**

6. Gas Station With Property Gallons 25k, Inside 80k Plus Lotto Per Month **Asking 6.49k**

7. Liquor Store With Property 100k Per Month Plus Lotto Plus Rental Income **Asking 8.59k**

UNITED LENDING

1.Commercial Loans Nationwide, 2.Gas Stations , 3.Liquor Stores, 4.Super Markets, 5.Shopping Malls, 6.Convenience Stores, 7.Churches, 8.Car Washes, 9.Hotel, Motel, 10.Restaurants 11.Fast Food Franchise

Many More Please Call For Details

Sarabjeet Singh
Realtor /Mortgage Broker
Ph.414-803-7420
Fax. 989-790-9405
Email. franciscogroup.singh@gmail.com

The Francisco Group REAL ESTATE PROFESSIONALS FranciscoStores.com

Francisco Group Realty
2770 Silver Lake Rd.
Traverse City,Mi 49684

For Honest and Reliable

Real Estate Services

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਘਰ ਦਾ ਸੌਦਾ ਜਾਂ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸੌਦਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ।

Specializing in Bank Repo. And short sales.

Nand S. Brar
Broker Associate
DRE Lic No: 01816328

(916) 501-3974
(916) 344-5453

WestCo Realty
A REAL ESTATE & INVESTMENT GROUP

Email : nandsbrar@gmail.com, www.westcorealty.com

ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨੇ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ/ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ : ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਘੁਬਾਇਆ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਘੁਬਾਇਆ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਸਾਡੇ ਪੱਖ ਵਾਲੀ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਵਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਮਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 10 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੇਗਾ।ਉਨ੍ਹਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਮੈਂ ਆਪ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਪੀ. ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਕੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਲਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।' ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਪੀ. ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਦੋਵਾਲ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਥੇਬੰਦ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਅਜੇ ਤੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੰਮਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਪਰਿਵਾਰ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਫਰੰਟ 'ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਠੱਪ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਗਰਮੀ ਵੇਲੇ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੋਰਾ ਝੂਠ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਿਰੁਧ ਅਤੇ ਹੱਕ, ਸੱਚ ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.ਐਲ.) ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿਆਸੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਜਮਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀਟ ਤੋਂ ਕਾਮਰੇਡ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਮਾਓਂ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਕਾਮਰੇਡ ਤਰਸੇਮ ਜੋਧਾਂ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੀਸਰੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.ਐਲ.) ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਕਾਮਰੇਡ ਸਵਪਨ ਮੁਖਰਜੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.ਐਲ.) ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਭਗਵਾਨ ਭੀਖੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੌਮੀ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਮਰਾਜਪ੍ਰਸਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਹਾਕਮ ਵਰਗ ਲੋਕ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾ, ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਗਲਬਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਕਸਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਕੱਟੜਵਾਦ, ਫਿਰਕੂ ਜਨੂੰਨ ਤੇ ਖੇਤਰੀਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਵਧ ਰਹੇ ਰੋਹ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪੱਖੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਤਾਕਤਾਂ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗੀ ਜਨੂੰਨ ਭੜਕਾ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟਣ ਵਾਲੀ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁੱਖਮਰੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਸਤਾਏ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ, ਲੋਕਪੱਖੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਤਾਕਤਾਂ ਅਤੇ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਦੇ ਵਫਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਜਮਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.ਐਲ.) ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਡਟਵਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

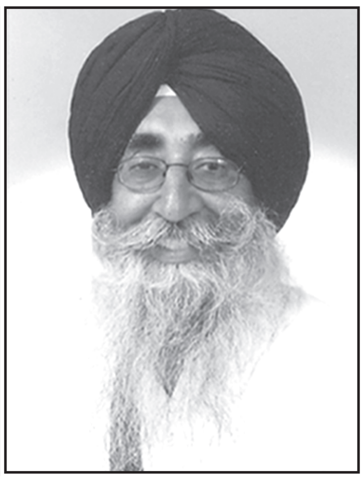

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਕਦੇ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੇ ਲੰਘੀ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਲੜੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 13 ਦੀਆਂ 13 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੇਗੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਬਹੁਜਨ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਮਾਰੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵਲੋਂ ਜਲਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ 'ਚੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਖ਼ਤਮ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ,ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਧਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਦੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਕਸ਼ਯਪ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਫੰਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ,ਕੀ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਫੰਡ ਦੇਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕਸ਼ਯਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਗਰੀਬ ਹੈ, ਉਹ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।

ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਲੇਖ ਰਾਜ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮੈਡਲ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. (ਲੁਧਿਆਣਾ ਰੇਂਜ) ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ 15 ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪੁਲਿਸ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਡੀਐਸਪੀ ਲੇਖਰਾਜ (7ਵੀਂ ਬਟਾਲਿਅਨ, ਪੀਏਪੀ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ (ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਰੂਮ, ਪੀਏਪੀ) ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਾਲੂਮ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਰਾਜ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰੇਮਚੰਦ ਨੂੰ ਵੀ 1971 ਵਿਚ ਇਸ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਹ ਮੈਡਲ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਅਕਾਦਮੀ ਫਿਲੌਰ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਾਸਿੰਗ ਆਊਟ ਪਰੇਡ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਮੈਡਲ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਮੈਡਲ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. (ਫਰੀਦਕੋਟ ਰੇਂਜ) ਜਿਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦਿਓ, ਐਸ.ਪੀ. (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਪੀ. (ਫਿਰੋਜਪੁਰ) ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਯੂਨਿਟ) ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਦਰ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ (5ਵੀਂ ਆਈ.ਆਰ.ਬੀ., ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ (ਸਿਕਓਰਟੀ ਵਿੰਗ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) ਸੰਦੀਪ ਸੂਦ, ਏ.ਐਸ.ਆਈ. (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਏ.ਐਸ.ਆਈ. (ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਸੇਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੈਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ (5ਵੀ ਆਈ.ਆਰ.ਬੀ., ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

NirpalKaur.com
ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ
A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD
ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਸਵਾਦ
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ
VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

www.ncpcollegeofnursing.com
NCP College of Nursing
A Division of Nursing Care Providers, Inc.
Training Nurses for the 21st Century
Celebrating Over 25 years of Excellence in the Health Care Industry
Start A Career in Nursing!
Become an LVN in 12 months Or A CNA in 21 days!
Programs Offered:
(LVN) Vocational Nursing Program
(Full-time Program & Part-time classes)
Pre-Requisite Courses for the LVN Program
Anatomy & Physiology, General Psychology
CNA Nursing Assistant Training
CNA Acute Care Training
IV Therapy and Blood Withdrawal
Certification Course
NCLEX-PN Review Course

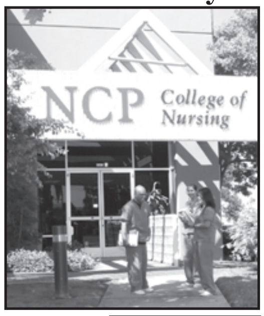

Student Loans & Affordable Payment Plans Available! Enroll Now!!
100% NCLEX-PN Pass Rate! (1st, 2nd & 3rd Quarters 2008-SSF)
South San Francisco Campus:
257 Longford Drive Rm#5,
South San Francisco,
CA 94080
Toll free: 1-800-339-5145
Two Locations to Serve You
Hayward Campus:
21615 Hesperian Blvd. Ste A,
Hayward, CA 94541,
Toll free: 1-800-611-4054

KMAX Travel, Inc.
Professional customer service
Special discounted fares to India, Europe, Middle East, Pakistan, Bangladesh. LOW FARE!!!!!
Special Fares for Bangkok
ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਤੇ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ
ਫਿਕਰ-ਰਹਿਤ ਸਫਰ

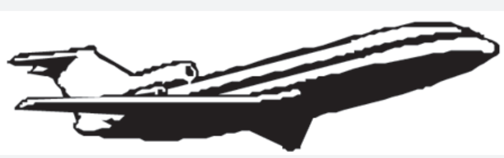

CALL TOLL FREE:
(866) 750-5629(KMAX)
or direct line at (847) 982-0178

FARMERS INSURANCE GROUP
Symbol of Superior Service
FARMERS®
ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜਨਸ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਵਰੇਜ ਲਓ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਓ
*Auto *Home *Life *Umbrella
*Business Work Comp.
Duabba Insurance Agency
2450 Peralta Blvd Suite 120, Fremont CA 94536
Phone: 510-797-7989 Fax: 510-794-7398
visit us@ farmers.com

Gurcharan Singh Mann
Insurance Agent
License # 0C 70672
ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਲੰਘੀ 21 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਐਸ.ਐਫ਼. ਰੌਡਰਿਗਜ਼ ਨੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭੇਦ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾ ਦਿਤੀ।ਸਹੁੰ ਚੁਕਣ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਿਛੋਂ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਲੂ ਮਾਲੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਸਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਿਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਰਹੀ ਜਦਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਮੇਅਰ ਸ਼ਵੇਤ ਮਲਿਕ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਐਨ ਆਖ਼ਰੀ ਮੌਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਦਸ ਮਿੰਟ ਰੁਕ ਕੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਪਣੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਏ ਅਤੇ ਸਚਖੰਡ ਅੰਦਰ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਣ ਕੀਤਾ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਐਨ ਕੰਢੇ ਵਸੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਗਮ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਦੂਜੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਇਕੱਠ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਦੇ ਵੇਖਿਆ। ''ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਸਮਾਗਮ'' ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਬਨਾਉਣ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਾ ਛੱਡੀ। ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵੱਡੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

ਮੁੱਖ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਸ੍ਰੀ ਰੌਡਰਿਗਜ਼ ਵਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਗਈ। ਦੂਜੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਬੈਠੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕਾਰ ਤੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਾਬੇ ਬੈਠੇ। ਇਸੇ ਹੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਢਾਡੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਬੀਰ ਰਸੀ ਵਾਰਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਲੰਧਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੇ ਗਾਇਕ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਨੇ ਧਾਰਮਕ ਗੀਤ ਗਾਇਆ। ਅਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀ ਗਰਦਾਨਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ, ਇਸ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਉਲੀਕੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਮਾਝੇ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਬਲਬੀਰ ਪੁੰਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਭੰਡਾਰੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਸੂੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਸਿੰਧੀਆ, ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫ਼ਾਰਕੂ ਅਬਦੁੱਲਾ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਪਰਵਾਰਕ ਮਿੱਤਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੌਟਾਲਾ, ਪੰਜਾਬ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਮੰਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਤੇ ਮੈਂਬਰ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਆਗੂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਿਤ ਅਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਕੇ. ਸਣੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਆਪਣੇ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਕੱਟਦਿਆਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵ ਨਿਯੁਕਤ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਉਹ ਰਾਤੋ ਰਾਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਅਤ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਅਰੰਭਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ''ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਰਥਕਤਾ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਮੇਰਾ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਪਣਾ ਏਜੰਡਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਮਿਲਵਰਤਨ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਾਂਗਾ।'' ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਮੈਨੂੰ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਲਵਾਂਗਾ।''

ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਿਉਂ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਥੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੁਖੀ ਹੈ। ''70 ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਪਣੀ ਰੀਪੋਰਟ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਲ ਅਗਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੈਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਗਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਮਿਲਣੇ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।'' ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਢਾਂਚਾ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਇਕ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪੜਾਅ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੋ ਪੜਾਅ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਸੋਧ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤਕ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। 2009 ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਤਕ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੀਆਂ ਪਰ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਪਰੋਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ?' ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਜਾਂ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਵਾਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ। ''ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਪੂਰੀ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।''

ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 31 ਤੋਂ

ਚੰਡੀਗੜ : ਪੰਜਾਬ ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 42 ਦੇ ਐਸਟਰੋਟਰਫ ਹਾਕੀ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ 31 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 9 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਉਲੰਪਿਕ ਜੇਤੂ ਜਰਮਨੀ, ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੱਪ ਜੇਤੂ ਹਾਲੈਂਡ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸੱਤਵੇਂ ਨੰਬਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ 11ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਟੀਮ ਭਾਗ ਲਵੇਗੀ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਸਦਕਾ ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਹ ਇਕ ਵੱਡਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਲੰਪਿਕ ਵਿਚ 8 ਵਾਰ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਸਾਡਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਐਸਟਰੋਟਰਫ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਵੀਂ ਖੇਡ ਨੀਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਘੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਟੀਮਾਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਤਕਨੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਰਮਨ ਅਤੇ ਹਾਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਕੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿਚ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਲੰਪੀਅਨ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਡ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗੋਲਡ ਕੱਪ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਲਈ 2010 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਹਾਕੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨੀ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਲੱਖਣ ਛਾਪ ਛੱਡੇਗਾ। ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਮੈਚ ਵਿਚ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨਾਲ 31 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ 3 ਵਜੇ ਭਿੜੇਗਾ ਜਦਕਿ ਹਾਲੈਂਡ ਅਤੇ ਜਰਮਨੀ ਇਸ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਵਜੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਭਿੜਨਗੇ। 9 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਤੀਸਰੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ ਲਈ ਮੈਚ 4.30 ਵਜੇ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦਕਿ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਐਡਹਾਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 22 ਮੈਂਬਰੀ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਟੀਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: ਗੋਲ ਕੀਪਰ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਡਰਿਨ ਡਿਸੂਜਾ, ਫੁੱਲ ਬੈਕ ਦਿਲੀਪ ਟਿਰਕੀ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵੀ ਰਘੂਨਾਥ, ਮਿਡ ਫੀਲਡਰ ਗੁਰਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ, ਵੀ.ਐੱਸ.ਵਿਨੈ, ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਵਿਕਰਮ ਪਿੱਲੇ, ਪ੍ਰਬੋਧ ਟਿਰਕੀ, ਵਿਕਾਸ ਪਿੱਲੇ, ਫਾਰਵਡਰਡ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਤੁਸ਼ਾਰ ਖਾਂਡੇਕਰ, ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਦੀਪਕ ਠਾਕੁਰ, ਭਰਤ ਚਿਕਾਰਾ, ਅਰਜੁਨ ਹਲੱਪਾ, ਸ਼ਿਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਐੱਸ.ਵੀ. ਸੁਨੀਲ, ਰਵੀਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਵਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ। ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੋਚ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੋਚ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਤੇ ਰੋਮਿਓ ਜੇਮਸ ਹੋਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ

ਪਟਿਆਲਾ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਲੰਘੀ 23 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਗਲੇ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿਚ ਡੇਢ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਰਾਸ਼ੀ 7500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਮਾਲੀ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਾਜ ਰਾਜਕੋਸ਼ੀ ਘਾਟਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਇਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਯੋਜਨਾ ਰਾਸ਼ੀ 4000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਇਹ 6210 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ 7500 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਬਜਟ ਇਜਲਾਸ 26 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 28 ਮਾਰਚ ਤਕ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸਾਲ 2900 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਲਾਟਰੀ ਨੂੰ ਆਨ ਲਾਈਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਲਹਾਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਸਟਮ ਹੀ ਠੀਕ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ 176 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿੱਥਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ 1200 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 700 ਕਰੋੜ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਹ ਘਾਟਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਰਾਇਵਰਾਂ ਤੇ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਡਬਲ ਟਰੇਲਰ ਇੰਡੋਰਸਮੈਂਟ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਟੀਮ ਡਰਾਇਵਰ-ਕੈਲਗਰੀ ਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਲਈ

ਸਾਰੀਆਂ 48 ਸਟੇਟਾਂ

ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਚੰਗੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ ਤੇ ਕਵਿਕ ਪੇਅ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

ਡੀਜ਼ਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

(510) 881-8008

C and C Trans Inc.

Email: cctransinc@gmail.com

ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

Toll Free No. (866) 933-3038

*ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਸਸਤੀਆਂ ਤੇ ਬੇਜੋੜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। *ਵਾਜਬ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ। *ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਪੰਜਾਬੀ/ਇੰਗਲਿਸ਼ ਟਰੇਨਰ। *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਲੱਭਣ 'ਚ ਮਦਦ। *ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ। *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਫਰੀ। *ਦਸ ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਤੇਰਾਂ ਸਪੀਡ ਨਿਊ ਮਾਡਲ ਟਰੱਕਾਂ ਨਾਲ ਟੇਰਨਿੰਗ। *ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

Call: Kashmir Singh

916-564-3455

4585 Pell Dr. Secramento CA, 95838

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ

ਸੰਗਤੇਂ ਆਬਾਦ ਰਹੈਂ, ਆਵਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਰਹੈਂ, ਬੁੰਗੇ ਝਲਾ ਝਲ ਰਹੈਂ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਕੇ !
ਲਾਗਤੇ ਦੀਵਾਨ ਰਹੈਂ, ਗਾਵਤੇ ਸੁਜਾਨ ਰਹੈਂ, ਝੂਲਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਹੈਂ ਸਾਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕੇ !

ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੈਨਹੋਜ਼ੇ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

3636 Murillo Ave. San Jose 95148

ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ

ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਅ

ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ,

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋ, ਇਸ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ, ਆਪ ਸਰਬੱਤ ਮਾਈ-ਭਾਈ ਦੇ ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ, ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ, ਲੰਗਰ ਹਾਲ, ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸੋਈ, ਲਇਬਰੇਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਥੋਂ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਚਲ ਰਹੇ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਕਮਰੇ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਾਸਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਸਦਕਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ, ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਅਕਤੂਬਰ 2009 ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਜੁੜੇ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੁਝ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 4 ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਕਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਤੇ ਸਮੂਹ ਪਰਿਵਾਰ, ਭਾਈ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ, ਭਾਈ ਮਹਿੰਗਾ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾਸਾਂਸੀ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਗੁਪਤ ਦਾਨ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ 51 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ 7 ਕਮਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ। ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਪਲੇਕ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਕਮਰੇ ਉਪਰ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇੱਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ‘ਤੇ ਲਗਭਗ 18 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਇੱਕ ਘਰ ਸਮੇਤ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੈ। 10 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਢਾਈ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੋਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸੰਗਤ ਕੋਲੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦਾਸਾਂ ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਜੀ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉ ਜੀ!

ਨੋਟ:- ਕੈਸ਼ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪ ਜੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰੀ ਡੋਨੇਸ਼ਨ, ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਡੀਟੱਕਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ‘ਤੇ ਸਾਈਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੇ ਦਾਸ

ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (408-568-0034)
ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ (408-406-0703) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੈਬ-ਸਾਈਟ: www.sikhgurudwarasj.org ਈ-ਮੇਲ: sjgurudwara@sbcglobal.net

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 31 ਜਨਵਰੀ, 2009

ਨਾਸਤਿਕ, ਰੱਬ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਸ਼ੱਕ ਹੀ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਝੱਗਾ ਚੁੱਕਿਆ

ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਠਜੋੜਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਾਪਰਨ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਸਲਮ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਤਸੀਹਾ ਕੇਂਦਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਕ ਵਿਚੋਂ ਫੌਜ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਲਾਗੇ ਅਤਿਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੜਨੀ ਪਵੇਗੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਗੈਰ ਫੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਦਰ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਕਸਾਇਆ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿਮੂਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮਦਦ ਦੇਣੀ ਹੈ ਦੇਵੇ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਤਾਂ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚੀਨ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਚੀਨ ਦੇ ਉਪ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਚੈੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਪੈਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਉਹ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਚੈੱਕ ਵਿਚ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹੁਣ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਉਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੈਰ ਫੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਧਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ ਲਈ ਆਖਣਗੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਾਜਦੂਤ ਹੁਸੈਨ ਹਕੀਕੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਹਾਂ ਮੁੱਖੀ ਨਾ ਅਪਣਾਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਬਦਲਾਂ ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ। ਉਂਜ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਆਪਣੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਨੀਤੀ ਹਾਂ ਮੁੱਖੀ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹੋ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਘਿਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਅਟੁੱਟ ਵਫਾਦਾਰੀ ਬਦਲਣ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਲੜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੀਨ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕਰੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਦੁਬਿਧਾ ਅਜੇ ਟੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਵਾਲੇ ਖੇਮੇ ਵਿਚ ਧੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਰਹੱਦ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਇਹ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਗਲ਼ ਦੀ ਫਾਹੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਡਾਲਰ ਵੀ ਭੋਟੇ ਜਾਣ। ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਇਹੋ ਨੀਤੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੈਰ ਫੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਔਖੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਜਨਤਕ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਫੌਜ ਕਥਿਤ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ, ਉਸ ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਣਾ ਤੈਅ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸਲਾਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੁਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਖੌਫ਼ ਖਾਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕ ਕਦਮ ਪੈਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਕਦਮ ਪਿੱਛੇ। ਇਸੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿਚੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਥਾਂ ਚੀਨ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਚੀਨ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਸਦਾ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਜ੍ਹਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲੋਂ ਖੇਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਜੰਗਾਂ ਲੜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਜੰਗ ਚੀਨ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਚੀਨ ਕੋਲ ਹਾਲੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਚੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਕਾਰ ਆ ਖਲੋਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲੋਂ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਵਾਲਾ ਦਰਜਾ ਖੁਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੀਨ ਇਕ ਸੰਸਾਰ ਤਾਕਤ ਵਜੋਂ ਉਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦਾ ਠੁੰਮਣਾ ਮਿਲਣਾ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲਣਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ-ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਸਾਰਥਕ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਣ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਦਮ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਚੁੱਕਣੇ ਹੋਣਗੇ।

ਠਾਹ ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਬਾ-ਮੁਲਾਹਜ਼ਾ ਕਲਮਕਾਰ!

ਕੰਮ ਕੈਂਚੀ ਦਾ ਪਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਣਾ,
ਸੂਈ ਧਾਗੇ ਲੈ ਜੋੜ ਮਿਲਾਈਂ ਯਾਰਾ।
ਤੀਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਛੱਡੇ ਨਾ ਮੁੜਨ ਪਿਛੇ,
ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਲ ਕੇ ਬੋਲ ਅਲਾਈਂ ਯਾਰਾ।
ਜਿਹੜੇ ਉਬਲਦੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿਰਦੇ,
ਦਾਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਜ਼ਰਾ ਪਿਲਾਈਂ ਯਾਰਾ।
ਤੇੜਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀ ਕਰੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼,
ਗੁਲ ਨਵੇਂ ਨਾ ਹੋਰ ਖਿਲਾਈਂ ਯਾਰਾ।
ਦੇਵੀਂ ਹੋਕਾ ਤੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਇਤਫਾਕ ਵਾਲਾ,
ਸਾੜੇ-ਨਫਰਤਾਂ ਦਿਲੋਂ ਭਜਾਈਂ ਯਾਰਾ।
ਕਲਮ ਹੁੰਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿਖੀ,
ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਇਹਨੂੰ ਚਲਾਈ ਯਾਰਾ!

ਸੁਖਬੀਰ-ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਵਧੀ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਭਲਾਂ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਖ਼ਬਰ ਹੋਵੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਤੌਰ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਵੀ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ। ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਇਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮਰਾਨ ਹੁਣ ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ, ਵੋਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਵੀ ਹੁਣ ਖਾਨਦਾਨੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਉਹ ਨੇਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਹਿਰੂ/ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਬੀਜੂ ਪਟਨਾਇਕ ਆਦਿ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਭਲਾਂ ਨਾ ਹੀ ਕਰਨ।

> *ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਪਿਤਾ-ਪੁੱਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ ਨੇਤਾ ਨਾਰਾਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।*

ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਪਿਤਾ-ਪੁੱਤਰ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇਤਾ ਨਾਰਾਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਲੇਕਿਨ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਸੂਬਾ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਾਈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਛੱਡ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਜੁੱਟ ਜਾਣ।

ਉਪ-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸੌਂਹ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਕਿ ਕੁਝ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣਗੇ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸੌਂਹ ਭਲਾਂ ਹੀ ਹੁਣ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਸੁਖਬੀਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਸੁਖਬੀਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨਗੀ ਜਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਲਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਹਲਚਲ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਚੁਣੌਤੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਝੁਲਸੇ ਕਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੈਪਟਨ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1985 ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਪੁਲਿਸ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਪਟਨ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਪਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ।

ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਰੁਕਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ੋਰ ਫੜਣ ਲੱਗੀ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ, ਪਰ ਕੁਝ ਨੇਤਾ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਦੇ ਵਧਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਬਣੀ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹਲਚਲ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂਕਿ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਬਤੌਰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਝਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 1997 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੁਖਬੀਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 13 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 1996 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਜ਼ਰਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। 40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੌਂਹ ਲਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਲਗਭਗ ਓਨਾ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬਾ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਅੱਜ ਸੁਖਬੀਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਕਦਮ ਫੂਕ-ਫੂਕ ਕੇ ਚੁੱਕਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਹੁਦਾ ਕਾਫੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਪਰਪੱਕਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪੈਂਠ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਾ ਵਰਤਣ। ਪਾਰਟੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਠ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨੇਤਾ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ, ਜਿੰਦਾਂ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਦੇਵਤੇ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦਾ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਦੈ

-ਗਲੈਡਵਿਨ ਇਮੈਨੁਅਲ

'ਅਰੂਵਲ' ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਤਲਵਾਰ ਵਰਗਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਹਤਿਆਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਮੁਥਲਾਪੁਰ ਪਿੰਡ 'ਚ ਸਥਿਤ ਕਰੁੱਪਾਨਰ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਵਜੋਂ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਾਨਕ ਦੇਵਤਾ ਨੂੰ ਕਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਮੰਦਰ 'ਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪੂਜਾ-ਪਾਠ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਵਤਾ ਅੱਗੇ 1000 'ਅਰੂਵਲ' (ਹਥਿਆਰ) ਤੇ 500 ਬੱਕਰੇ ਚੜ੍ਹਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਥੇ ਇਸ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਆਦਿ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਪਿੰਡ 'ਚ 300 ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 100 ਦਲਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੂਜਾ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਥਲਾਪੁਰਮ ਦੇ ਇਕ ਕੌਂਸਲਰ ਐਮ. ਮੁਰੂਗਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੇ ਦਿਹਾਤੀ ਆਪਣੀ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੰਦਰ 'ਚ 'ਅਰੂਵਲ' ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸੁਨਿਆਰ ਨੂੰ 'ਅਰੂਵਲ' ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪਿੰਡ 'ਚ 3 ਸੁਨਿਆਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਨੇ ਆਰਡਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਰਡਰ ਮੁਤਾਬਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਅਰੂਵਲ' ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਸੁਨਿਆਰ ਐੱਸ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਉਸਨੇ ਇਕ ਆਰਡਰ 'ਤੇ 37 ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ ਤੇ 35 ਕਿਲੋ ਭਾਰਾ 'ਅਰੂਵਲ' ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਇਕ ਲੰਮੇ ਪਾਈਪ ਦਾ ਹੈਂਡਲ ਤੇ ਘੰਟੀਆਂ ਵੀ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਹਥਿਆਰ ਨੂੰ ਸੁਨਿਆਰ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲੁਹਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਵਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਕਰੁੱਪਾਨਰ' ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਬਣਿਆ 'ਅਰੂਵਲ' ਲਿਆ ਕੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ 'ਅਰੂਵਲ' (ਤਲਵਾਰ) ਦੀ ਕੀਮਤ 75 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2500 ਰੁਪਏ ਤਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 'ਕਰੁੱਪਾਨਰ ਦੇਵਤਾ' ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੇਵਤਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਵਤਾ ਚਿੱਟੇ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜੋਕੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਮਿਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ

ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਯਾਦ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇੰਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਠੰਡ ਅਤੇ ਭੀੜ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਾਂ ਅੱਜ ਇਥੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਤੈਅ ਕਰ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੁ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੰਗ ਛਿੜੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਹੈ।

ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਆਪਣੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਾਲਜ ਦੀ ਫੀਸ ਕਿੱਦਾਂ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦੀ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲਾਂ ਦਾ ਢੇਰ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਕਿੱਦਾਂ ਭਰਨਗੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਫਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਇਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਇਹ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ? ਮੈਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਆਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧ ਆਉਣਗੇ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਿਨ ਵੀ ਆਉਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਹੜਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਂ ਇਥੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਉਸੇ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਕੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਬਝਾਉਂਦਾ ਹੈ-ਇਹ ਲਿੰਕਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ 'ਤੇ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਰਕਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਅਸੰਭਵ ਕਹਾਣੀਆਂ ਖੁਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਹੀ ਉਹ ਆਵਾਜ਼ ਹੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹਰ ਦਿਨ ਉਸ ਓਵਲ ਆਫਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗਾ- ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਇਕ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਮਾਰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਸੈਨਾ ਵਿਰੁਧ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਜੰਗ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਵਾਂਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਾਂਬਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਪਸੀਨਾ ਵਹਾਇਆ ਅਤੇ ਨਿਰੰਕੁਸ਼ਤਾ ਦੇ ਜਾਲ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਇਆ।

ਸਾਡੇ ਠੀਕ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਵੀ ਇਕ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਅਤੇ

-ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ

ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਬਖਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਛੇੜਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਵਹਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਰਿਤ੍ਰਕ ਖੂਬੀਆਂ ਕਾਰਨ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਸੰਘ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ।

ਅੱਜ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਥੇ ਖੜਾ ਹਾਂ, ਕੌਣ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੀ ਡੂੰਘੀ ਉਮੀਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਸਾਨੂੰ ਘੇਰਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਉਮੀਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋ, ਹਰ ਨਸਲ, ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ, ਜਿਹੜੇ ਇਥੇ ਆਏ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਥੋਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ।

ਇਹੀ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਦਿੱਤੀ, ਜਦੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਕ ਭਰੋਸਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਨਣ ਲਈ ਅਤੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕਸ, ਰਿਪਬਲਿਕ ਅਤੇ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟਸ ਲਾਤਿਨੀ, ਏਸ਼ਿਆਈ ਅਤੇ ਮੂਲ ਅਮਰੀਕੀ, ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਗੋਰੇ, ਸਮਲਿੰਗਿਕ ਅਤੇ ਉਲਟੇ ਲਿੰਗਕ, ਅਪਾਹਿਜ ਅਤੇ ਆਮ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਮੀਦਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਬਹਾਲ ਹੀ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ, ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੰਘ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਹੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਲੇਕਿਨ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਹੀ ਉਹ ਆਵਾਜ਼ ਹੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹਰ ਦਿਨ ਉਸ ਓਵਲ ਆਫਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਇਕ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀ ਸੀ। ਜਿੱਦਾਂ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਹੀ ਉਹ ਰੱਸੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਸਾਂਝੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਹਰੇਕ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ, ਬਲਿਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਮਹਾਨ ਮਤਭੇਦਾਂ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿਚ ਟਿਕ ਸਕੇ। ਇਹੀ ਉਹ ਭਰੋਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਉਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੇ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਰਸਤਾ ਲੰਬਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸਿੱਧੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਕਦੀ ਨਾ ਭੁੱਲਣਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਸਲੀ ਚਰਿੱਤਰ ਸਰਲ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬਲਕਿ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਉਸੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਤੌਰ ਇਕ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਉਸੇ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਈਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ

ਜਿਥੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 2,70,000 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਨਤੀਕਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ.) ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ 1600 ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਰਵਰਡ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲ (ਐਚ.ਬੀ.ਐਸ.) ਵਿਚ ਵੀ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕਾਈ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀ

-ਸਮੀਰ ਬਰੂਆ

ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਰਣ ਦਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵੀ ਹੈ।

'ਫਾਰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਜ਼ ਐਂਟ੍ਰੀਜ਼ ਐਂਡ ਉਪਰੇਸ਼ਨ ਬਿਲ' ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਇਨਸਟੀਚੀਊਟ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇਕ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਟਿੱਕ ਸਕਣ।

ਦੁਰਭਾਗ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਚਲਦੇ-ਫਿਰਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਸਾਡੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਬੋਝ ਥੱਲੇ ਦਬੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮੀਖਿਆ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਵਾਰੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਗੁਣਵਤਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨਸਟੀਚਿਊਟ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਸਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਗਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਆਉ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੈ? ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ., ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਜੇਕਰ ਹਾਰਵਰਡ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਰਵਰਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦਾ ਖਰਚ ਦੱਸ ਫੀਸਦੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਰਵਰਡ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਈ ਗੁਣਾ ਸਸਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਵਸਥਾ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਦੀ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ 8 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਰਕਮ ਗੁਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨਿਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਵਿੱਤ ਤਕਰੀਬਨ 29 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੇ ਲਗਭਗ 1 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2900 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੀ ਵਿੱਤ ਵਿਵਸਥਾ ਅਮਰੀਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਦੀ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਮੰਦੇ ਕਾਰਨ 8 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਰਕਮ ਗੁਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਵਿੱਤ ਤਕਰੀਬਨ 29 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਤੋਂ ਲਗਭਗ 1 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2900 ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਰਵਰਡ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੰਡ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਕੇ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਸਕੀ ਤਨਖਾਹਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਪਾਸਿਓਂ ਇਧਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ।

ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਧੀਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਸਕੂਲਾਂ ਖਾਤਿਰ ਗੁਆਉਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਥੋੜੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਫਿਰ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਨੂੰ ਵੀ ਲੁੜਕ ਕੇ ਇਕ ਆਮ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣ ਜਾਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਦਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਗਵਰਨਰਸ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਨੂੰ ਪੁਨਰਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਦਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਈ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਤਰੀਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਮਦਦ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਉਮੀਦ ਬੱਝੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮਿਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਿਆ, ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਨੀਤੀਗਤ ਨੁਸਖੇ ਸੁਝਾਏਗੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਭਰਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮੁੱਖ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਬੋਰਡ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਪਰਤ ਜੋੜਨ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ। ਦੋ ਬੋਰਡ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ (ਮੁੱਖ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਬੋਰਡ) ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜਾ ਮਾਤਹਿਤ ਬੋਰਡ, ਮਹਿਜ਼ ਮੁੱਖ ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ. ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਹੀ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਇਕ ਹੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿੱਖਿਆ (ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ) ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਹੋਵੇਗਾ।

ਲਿਖਤੁਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਕੁੜੀ ਮਾਰ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ!

ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਫਸਲਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸੱਪ ਬਹੁਤ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਅਸੀਂ 'ਸੱਪ ਉਇ-ਸੱਪ ਉਇ' ਕਰਦਿਆਂ ਅਸਮਾਨ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਲੈਣਾ। ਆਪਣੇ ਗੁਵਾਂਢ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਝੱਟ ਵਾਜਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ- "ਵੀਰਾ, ਲਾਠੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈਂ ਛੇਤੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਸੱਪ ਫਿਰਦਾ ਐ!" ਅੱਗਿਉਂ ਉਸਨੇ 'ਲੈ ਮੈਂ ਆਇਆ' ਕਹਿ ਕੇ, ਸੱਪ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅਲਰਟ ਕਰ ਦੇਣਾ, ਪਰ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਡਾ ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਹੋਰ ਲਾਗ-ਪਾਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਲਾਠੀਆਂ ਚੁੱਕੀ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸੱਪ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੇ ਬਾਅਦ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਥੁੱਕ ਲਾ ਲਾ ਡਾਂਗ ਉਲਾਰਦਿਆਂ 'ਹਟੋ ਪਰੇ....ਕਿੱਥੇ ਆ ਸੱਪ?' ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਭੱਜਿਆ ਆਉਣਾ। ਵਿਸੂ ਘੋਲ ਰਹੇ ਅਧਮੋਏ ਸੱਪ ਦੀ ਪੂਛ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਕੇ ਲਾਠੀਆਂ ਮਾਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਆਖੀ ਜਾਣਾ- "ਹਾਲੇ ਨੀਂ ਮਰਿਆ-ਹਾਲੇ ਨੀਂ ਮਰਿਆ।"

ਜੇ ਦੂਸਰੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਆਉਂਦਿਆਂ-ਕਰਦਿਆਂ ਸੱਪ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਵਗ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਫੇਰ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਖੋਜੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਗੇੜਾ ਮਾਰ ਕੇ, ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਪਈਆਂ ਘਾਸਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਗਹੁ ਨਾਲ ਤਾੜਦਿਆਂ ਕਹਿਣਾ- "ਆਹ ਦੇਖੋ ਸੱਪ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ!" ਇੰਜ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਬੜਾ 'ਫੁਰਤੀਲਾ' ਬਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਆਪਣੀ ਲਾਠੀ ਐਵੇਂ, ਖੁੱਡਾਂ ਵਿਚ ਘਸੋਈ ਜਾਣੀ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ, ਦੋਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ, ਸੱਪ ਉਸ ਤੋਂ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਰਿਆ।

ਲੇਕਿਨ ਸੱਪ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਣਾ-ਮਾਰਨਾ, ਚੌਧਰੀ ਆਪਣਾ 'ਪ੍ਰਥਮ ਫਰਜ਼' ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਮਹੱਲਾ ਉਹਦੀ ਇਸ ਵਾਦੀ ਉੱਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਚੌਧਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ 'ਲਕੀਰ ਦਾ ਫਕੀਰ' ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ।

ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਕਤ ਚੌਧਰੀ ਵਾਲਾ ਗੁਣ, ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਜੀਨਜ਼ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਹ 'ਸਿਫਤ' ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਈ-ਬੀਤੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਚਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਆਮ ਰਟੀ ਰਟਾਈ ਭਾਸ਼ਾ ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਅਮਾਨਵੀ ਵਰਤਾਰੇ ਬਾਬਤ ਜੇ ਦੋ ਚਾਰ ਮੋਹਰੀ ਸੱਜਣ, ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਆਖ ਦੇਣ, ਬੱਸ ਫਿਰ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਸਾਰੀ ਭੀੜ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਪਣਾ 'ਫਤਵਾ' ਉਸੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁਧ ਜਾਰੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਸਿਆਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਹੀਆ ਕਰੇ ਕਿ ਆਉ ਆਪਾਂ 'ਕੁਲੱਛਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ' ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਬਤ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਐਸੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਘੂਰ-ਘੱਪ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੁੱਦ ਕੁੱਦ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਐਸੀ ਇਕ ਤਾਜ਼ੀ ਮਿਸਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਜੋ ਮਿਸੀਸਾਗਾ (ਕੈਨੇਡਾ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰਹ, ਬੀਬੀ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਮਾਰੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਨਿਭਾਗਣ ਲੜਕੀ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਦਾ ਹੱਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ-ਕਾਂਡ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੀ 'ਦਾਜ ਵਾਲੀ ਭੁੱਖ' ਜਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕੁੰਡੀ 'ਚ ਫਸੀ ਹੋਈ ਮੱਛੀ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਬਿਰਤੀ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਅਮਨਦੀਪ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ, ਲੁੱਟ ਖੋਹ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਸਮੇਂ ਹੋਈ 'ਮੌਤ' ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਹੁਰਾ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸਟੰਟ ਰਚਿਆ, ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਦਨਸੀਬ ਕੁੜੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਾਸੂਮ ਬੇਟਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੇ ਘਰੇ ਪਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਭਾਗੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਮੌਕੇ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ, ਕਾਤਲ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਰਨ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਖੀ-ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਨਦੀਪ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੇ ਹੰਝੂ ਕੇਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕਮੀਨਗੀਆਂ ਬਿਆਨਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਕੁੜਮਾਂ ਦੀ ਮੰਗ' ਅਨੁਸਾਰ 'ਸ਼ਾਹਾਨਾ ਢੰਗ' ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਕੁੜੀ (ਅਮਨਦੀਪ) ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਅਮਨਦੀਪ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੁੱਖ ਖਿਲਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਡਿੱਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਲਾਹਣਤਾਂ ਪਾਈਆਂ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਰੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਲਾਹਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬੱਲ ਕੇ ਥੂਹ ਥੂਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਪਾਸਾ ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਦੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਕੋ ਇਕ ਧਿਰ ਵਿਚ ਸੁੰਡੀਆਂ ਕੱਢਣ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਅੰਤਿਮ-ਅਰਦਾਸ ਮੌਕੇ ਜੁੜੇ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਇਸ ਅਤਿ-ਦੁਖਦਾਈ ਕਾਂਡ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਕੁਝ ਕੌੜੀਆਂ ਸੱਚਾਈਆਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਸੂਝਵਾਨ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹੋ-

"....ਕਮਿਕਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਅਮਨਦੀਪ ਦਾ ਕਥਿਤ ਕਾਤਲ ਸਹੁਰਾ) ਉੱਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਜ ਦਾ ਲੋਭੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਕਰੇਗੀ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਤੇ ਸੁਖੀ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੀ ਤੇ ਉਹ ਪਲ ਪਲ ਮਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਕੌਣ ਦਵੇਗਾ?...ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੁੜਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਧੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦਹੇਜ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਕਿਉਂ ਆਪਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇ-ਰਹਿਮ ਕਸਾਈਆਂ ਕੋਲ ਤੋਰਦੇ ਹਨ? ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਸਦੇ ਰਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਧੀਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਲੈਂਦੀ ਰਹੇਗੀ?...ਉਹ ਕਿਹੜੀ 'ਮਜਬੂਰੀ' ਸੀ, ਜਿਹਦੇ ਕਰਕੇ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸਿਰੇ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਕੁੜਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਈਆ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ 'ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?"

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੰਮਪਲ ਇਕ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਬੀਬੀ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਸੁਣੋ- "...ਸ਼ਾਇਦ ਕੈਨੇਡਾ ਬੈਠੀਆਂ ਦੁਖਿਆਰਨ ਧੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਨ, ਇਸ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਮਨਦੀਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਗੁੰਗੇ-ਬੋਲੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਕਰੁਣਾ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਾਉਣ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ, ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਮੀਚ ਕੇ ਆਪਦੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਧਿਆਣੀਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾ ਦੇਵੋ।

ਭਲਾ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਦਰਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਖਲੜੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਪਾਉਣਗੀਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਝਾਕ ਵਿਚ, ਆਪਣੀਆਂ ਅਲ੍ਹੜ ਜਿਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ, ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤਿਆਂ, ਲਾਲਚੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੂਛਾਂ ਨਾਲ ਨੂੜ ਦਿੰਦੇ ਨੇ? ਨੀਤ ਦੇ ਭੁੱਖਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਰੁਪਈਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ 'ਬਾਹਰਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ' ਲਈ 'ਮੰਡੀ' ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਅੱਗ ਦਾ ਇਕ ਚੰਗਿਆੜਾ, ਸੈਂਕੜੇ ਮਣ ਲੱਕੜਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਨੂੰ ਸਾੜ ਕੇ ਰਾਖ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਕੁਲਹਿਣੇ-ਔਗੁਣ ਨੇ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਦੀ ਸੁਆਹ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਡੀਂਗਾਂ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ....ਅਸੀਂ ਜੀ ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ! ....ਸਾਡੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬੜੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਹਨ!....ਸਾਡਾ ਸੰਗੀਤ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਧੂਮਾਂ ਪਾ ਰਿਹੈ।....ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬਹੁਤ 'ਮੱਲਾਂ' ਮਾਰੀਆਂ... ਪਰ ਜਦ ਕੋਈ ਕਮਿੱਕਰ ਸਿਹੁੰ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਮਾਰ ਕੇ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਣ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵਿਚੇ ਈ ਅਣਿਆਈ ਮੌਤੇ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਨੂੰਹ ਧੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਸਮੇਤ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ, ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਸੱਪ ਦੀ ਲਕੀਰ ਉੱਪਰ ਬੇ-ਤਹਾਸ਼ਾ ਲਾਠੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।....ਫੇਰ ਹਰੇਕ ਜਣਾ 'ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ' ਦਾ ਸਲੋਕ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਢ ਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ! ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਅਪੀਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ!!!... ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ, ਹਫਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਦਨਸੀਬ 'ਅਮਨਦੀਪ' ਆਪਣੇ ਮਾਪੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਆਉਣ ਦੇ ਚਾਅ ਨੂੰ ਅੱਧ-ਵਾਟੇ ਛੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਰਨੇ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਬੰਦੇ-ਕੁਬੰਦੇ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਇਕ ਪਰਵਾਸੀ ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਵਿਸਥਾਰ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਲਉ: "ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਛੱਡੋ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ......ਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਭੜੂਏ ਨੇ ਇੰਨੀ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ?"

ਇਸ ਗਿਲਾਨੀ ਭਰੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਿਆਂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਘ੍ਰਿਣਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੇਲੇ ਜਾਂਦੇ ਬੇ-ਸ਼ਰਮ ਪਾਪੜ ਤੇ ਬੇ-ਹਯਾ ਕਿੱਸਿਆਂ ਦਾ, ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਦੇ ਬਣਾਏ 'ਭਵ-ਸਾਗਰ ਗ੍ਰੰਥ' ਜਿੱਡਾ ਪੋਥਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਐਸੀਆਂ 'ਗੁੱਝੀਆਂ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ' ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ 'ਚ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕਟਾਰਾ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਸੂਰ-ਮੂੰਹੇ ਜਿਹੇ ਭਾਜਪਾਈ ਐਮ.ਪੀ. ਨਾਲ 'ਦੋ ਨੰਬਰ' ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰਹ ਫੜੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਅਧਖੜ੍ਹ ਉਮਰ ਦੇ ਕਟਾਰੇ ਦੇ ਪਟਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਕਾਮ-ਤਾਕਤ-ਵਧਾਊ ਕੈਪਸੂਲ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਸਨ। ਲੰਡਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬਣ ਆਪਣਾ ਚੰਦ ਜਿਹਾ ਪੁੱਤ ਅਣਵਾਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਦੌੜੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਜੂੜੀ 'ਤੇ ਚਿੱਟਾ ਰੁਮਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਫਿਰਦੇ ਸੋਹਣੇ-ਸੁਨੱਖੇ ਕਾਕੇ ਦੇ, ਯੂ.ਕੇ. ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਟੈਸਟ ਕਰਕੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ (ਅਸਲ 'ਚ ਕਲਯੁਗੀ ਮਾਪਿਆਂ!) ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜਾ ਲੱਭ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅਣਜੰਮੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹ ਲਾਹ ਕੇ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾ ਛੱਡੇ ਨੇ। ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਬੁੱਢੜ-ਗੱਭਰੂਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਫੜਾਉਣ ਤੋਂ ਸੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਦੋ ਪੈਰ ਘੱਟ ਪਰ 'ਮੜਕ ਨਾਲ' ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਹੜੇ ਅਕਾਸ਼ਾਂ 'ਚ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ? ਅਣਿਆਈ ਮੌਤੇ ਮਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧੀਆਂ ਲਈ ਨੰਗੇ ਧੜ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਬਾਈ ਰਾਮੂਵਾਲੀਏ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ 'ਚੌਕੀਦਾਰ' ਸਮਝਿਆ ਹੋਇਐ! ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜੇ ਅਸੀਂ ਨਾ ਹੋਸ਼ ਕੀਤੀ, ਅੰਤਰ-ਆਤਮੇ ਨਾ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ, ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਨੂੰ 'ਕੁੜੀ ਮਾਰਾਂ ਦਾ ਕਬੀਲਾ' ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗੀ। ਉਹ ਹੂੜ ਮਾਰ ਕਬੀਲਾ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੌਧਰੀ ਵਾਂਗ, ਮਰੇ ਹੋਏ ਸੱਪ ਦੇ ਜਾਂ ਸੱਪ ਦੀ ਘਾਸ ਨੂੰ ਲਾਠੀਆਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੁੱਟੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ!!

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹੀ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਿੰਕੀ

ਮਿਰਜ਼ਾਪੁਰ: ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬਣੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ 'ਸਮਾਈਲ ਪਿੰਕੀ' ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਔਸਕਰ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਦੀ ਕੁੜੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੀ ਦੇਹਲੀ 'ਤੇ ਜਾ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰਾਮਪੁਰ ਦਾਹਬਾ ਦੀ ਵਾਸੀ 6 ਸਾਲਾ ਪਿੰਕੀ ਜੋ ਕਿ ਵਾਰਾਣਸੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਦੇ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਗਈ, ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਆਸਕਰ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਹੀ ਖਿੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪਿੰਕੀ ਫਰਾਟੇਦਾਰ ਭੋਜਪੁਰੀ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਅਮਰੀਕਾ ਬਨਾਰਸ ਸੇ ਭੀ ਦੂਰ ਹੈ ਨਾ, ਲੇਕਿਨ ਕੌਨੂ ਬਾਤ ਨਹੀਂ, ਹਮ ਅਪਨੇ ਮਾਈ-ਬਾਬੂ ਕੇ ਸਾਥ ਊਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਇਬ (ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਵੇਂ ਵਾਰਾਣਸੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਉਥੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਊਂਗੀ।)" ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਚੀ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖੰਡੂ (ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਬੁੱਲ੍ਹ) ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਕ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਭ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਵਾਸੀ ਨੌਜਵਾਨ ਰਾਮਸੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਪਿੰਕੀ ਨੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪਛੜਿਆ ਇਲਾਕਾ ਵੀ ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।" ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ 'ਸਲੱਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ' ਦੀ ਆਸਕਰ ਦੌੜ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਪਿੰਕੀ ਇਸ ਵੱਡੇ ਸਮਾਰੋਹ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਸੁਪਨੇ ਬੁਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੌਂਕਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਿੱਕੜੀ ਧੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਹ ਦਿਨ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ।"

ਉਬਾਮਾ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ

ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ ਨੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਿੱਗਰ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦੇਸ਼ ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਏਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਧੂੜ ਜੋ ਕਿ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਥਰਡ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਕੈਂਟ ਕਾਉਂਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਹਨ, ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਉਬਾਮਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਬਾਮਾ ਨੇ ਗੁਵਾਂਟਾਨੈਮੋ ਜੇਲ੍ਹ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ, ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਜਿਹੇ ਮਸਲਿਆਂ ਉਤੇ ਫੌਰੀ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ 8 ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਗੇੜਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਜਲਦ ਹੀ ਸਹੀ ਰਾਸਤੇ ਪੈ ਜਾਏਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਅਸਰ ਖਾਸਕਰ ਛੋਟੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨਾਂ, ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਧੂੜ ਨੇ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਾੜੇ ਹੋਏ ਅਕਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਧੂੜ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਆਗੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਸਿੱਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਵਧੀਆ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋਏਗਾ। ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿਹਤਯਾਬੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇਕ ਮਤੇ ਵਿਚ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੱਦ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਹਨ।

ਜੇਤੂ ਲਾਟਰੀ ਟਿਕਟਾਂ 'ਤੇ ਧੋਖਾਦੇਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਨੌਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟੋਰਾਂ ਉਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਤੇਰਾਂ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਕਲਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਲਾਟਰੀ ਦੀਆਂ ਜੇਤੂ ਟਿਕਟਾਂ ਉਤੇ ਧੋਖਾਦੇਹੀ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋ ਹੋਰ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਏ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਕਲਰਕਾਂ ਨੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ਆਏ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਕਿ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੇਤੂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਕਢਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਲਏ। ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਲਾਟਰੀ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਾਟਰੀ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਲਾਟਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਭੇਜੀਆਂ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਕਲਰਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਕਲੀ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਿਆਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਇਨਾਮ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲਾਟਰੀ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਕਲਰਕ ਕਾਬੂ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਅਜੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਬੀ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਧੋਖਾ ਕਰਦੀ ਫੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਲਾਟਰੀ ਲਾਈਸੈਂਸ ਤੁਰਤ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਟੋਰ ਹਨ- ਯੂ. ਐਂਡ ਏ. ਗੈਸ, 2929, ਬਲੈਕ ਸਟੋਰ ਐਵਨਿਊ, ਫੂਡ ਕਿੰਗ ਐਂਡ ਲਿੱਕਰ, 1576 ਨਾਰਥ ਫਸਟ ਸਟਰੀਟ, ਬੀਜ਼ੀ ਬੀ 5202 ਕਿੰਗਜ਼ ਕੈਨੀਅਨ ਰੋਡ, ਤੇਸਾਰੋ ਮਿੰਨੀ ਮਾਰਟ 2429 ਈਸਟ ਮਕਿਨਲੀ ਐਵਨਿਊ ਅਤੇ ਮਾਰੇਵ ਲਿੱਕਰਜ਼ 1805 ਈਸਟ ਓਲੀਵ ਐਵਨਿਊ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਹੜੇ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਤਫਤੀਸ਼ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਹਨ: ਮਿੱਡਵੇ ਲਿੱਕਰਜ਼ 7095 ਨਾਰਥ ਬਲੈਕ ਸਟੋਨ ਐਵਨਿਊ, ਬਲ'ਜ਼ ਲਿੱਕਰ 638 ਵੈਸਟ ਓਲੀਵ ਐਵਨਿਊ ਅਤੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਲਿੱਕਰ 5595 ਈਸਟ ਗ੍ਰਿਫਥ ਵੇਅ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਲਾਟਰੀ ਵਲੋਂ ਸਖਤ ਐਕਸ਼ਨ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਮਲਜੀਤ ਆਸ਼ਟ (51), ਜਗਮੋਹਨ ਗਿੱਲ (28), ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੈਲੇ (27), ਮਹਿੰਦਰ ਕੈਲੇ (52), ਬਲਬੀਰ ਸ਼ਾਹ (38), ਰਾਜਇੰਦਰ ਬਾਸੀ (50), ਗੁਰਦਿਆਲ ਢੇਸੀ (33), ਹਰਚਰਨ ਢੇਸੀ (38), ਉਂਕਾਰ ਵਿਰਕ (55), ਰੂਹਪ੍ਰੀਤ ਬੈਂਸ (25), ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਕੈਲੇ (56), ਅਹਿਮਦ ਇਲਹਾਦੀ (58) ਅਤੇ ਖਾਲਿਦ ਇਲਹਾਦੀ (38) ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੈਲੇ (44) ਅਤੇ ਲਵਲੀਨ ਆਸ਼ਟ (23) ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਏ।

ਵਿਪਸਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਕਲੋਵਿਸ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ): ਵਿਪਸਾ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਕਵੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਧੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਸਵਾਗਤ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਅਕੈਡਮੀ ਵਲੋਂ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਭਰਪੂਰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਉੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ। ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ। ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ਼ ਨੇ ਉਸ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਫ਼ਖ਼ਰ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਊਂਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਮਿਸਤਰੀ ਵਰਗ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਵਾਲੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਆਲੋਚਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਰਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਉਭਰ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਥਿੰਦ ਨੇ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਕੈਸੇਟ "ਚੂੜੀਆਂ ਦਾ ਹੋਕਾ" ਵਿਚ ਉਦਾਸੀ ਦਾ ਨਾਮ ਤੱਕ ਨਾ ਲਿਖਣ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਅਣਛਪੇ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਨਰਿੰਦਰ ਅੰਬਾਲਵੀ, ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੱਧੂ, ਦਲਜੀਤ ਰਿਆੜ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ, ਸੁੱਖੀ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ, ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੰਬੋਜ, ਡਾ. ਗੁਰੂਮੇਲ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ/ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਉਦਾਸੀ ਨੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਕਈ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿੱਦਤ ਤੇ ਬੁਲੰਦ ਸੁਰ 'ਚ ਗਾ ਕੇ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਾਈ। ਅਕੈਡਮੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ 500 ਡਾਲਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਕੋਚ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਹਰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ): ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਪੋਰਟਸ ਅਫਸਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਕੋਚ ਸ੍ਰੀ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਹਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੋਚਿੰਗ ਹੇਠ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਸੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ।

ਸ਼ਾਹਕੋਟ (ਜਲੰਧਰ) ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਸ੍ਰੀ ਨਾਹਰ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਸਪੋਰਟਿੰਗ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ। ਫਿਰ ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਈ.ਐਸ. ਪਟਿਆਲਾ (ਵਾਲੀਬਾਲ) ਵਿਚ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਤੀਜੀ ਤੇ ਚੌਥੀ ਟਗ ਆਫ ਵਾਰ (ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ) ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਲਈ ਤਾਇਵਾਨ, ਵਰਲਡ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਟਗ ਆਫ ਵਾਰ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਚੇਅਰਮੈਨ ਰੈਫਰੀ ਬੋਰਡ), ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਅਤੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਟੀਚਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਅਹਿਮ ਉਪਲਬਧੀਆ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਹਰ ਮਿਲਵਾਕੜੇ ਅਤੇ ਨੇਕ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਖੁਦ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਟਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਿਸਟ ਹਨ, ਵਾਲੀਬਾਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ, 7 ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖੇਡਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਤੌਰ ਕੋਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ (ਇੰਗਲੈਂਡ), ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਕੈਨੇਡਾ), ਜਯੋਤੀ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਰਗੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡ ਜਗਤ ਨੂੰ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਚਾਰ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਖੇਡ ਟੀਚਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਚਿੰਗ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਨਾਹਰ ਨਾਲ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 408-627-1895 ਜਾਂ 510-300-4736 (ਸੁਲਤਾਨ ਅਖਤਰ) 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਘਰਾਂ ਦੀ ਰੀਮਾਡਲਿੰਗ

- ਗਰੇਨਾਈਟ ਕਾਊਂਟਰ ਟੌਪਸ
- ਕਿਚਨ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਕੈਬਨਿਟਾਂ
- ਕਲੋਜ਼ਿਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਤੀਬ ਦਿਓ
- ਪੰਜਾਬੀ ਸਟਾਇਲ ਪੇਟੀ ਬੈੱਡ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
- ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਹਾਰਡਵੁੱਡ ਲਾਉਣ ਲਈ

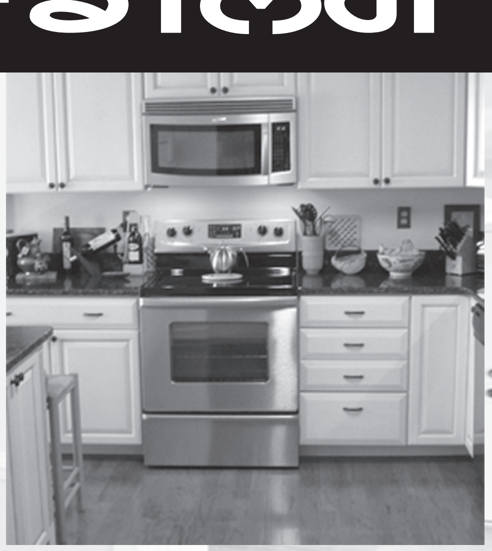

ਕਾਲ ਕਰੋ:
ਗੁਰਜੰਟ ਸੇਖੋਂ
916-275-5520
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
916-600-5934

G. A. Construction
(Insured and Bonded Lic# 921300)

Mann Tax Services

Individual
Family
Trucking
Business

For Fast and Accurate Return
Best Advice for Future Tax Saving
Early, Late and Weekend Appointments
Quick Refund through Electronic Filing
Reliable Charges
Referrals Discounts

Please Contact:
Gurdawar Singh Mann
510-468-9381
33272 Palomino Common,
Fremont, CA 94555
Email: 2gsmann@gmail.com

CTEC
Approved Tax Preparer
Book-keeping and Payroll also provided.

NOW SEND MONEY TO INDIA!

Lucky LUCKY MONEY

ਲੱਕੀ ਮਨੀ

Send Money Worldwide

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਪੈਸਾ ਭੇਜੋ

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਵੀ ਪੈਸੇ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ

www.luckymoney.com

BEST SERVICE FEE
ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜਬ ਸਰਵਿਸ ਫੀਸ

BEST SERVICES AVAILABLE
ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ

Door to Door — ਘਰ ਤੋਂ ਘਰ ਤੱਕ

Bank to Bank — ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਬੈਂਕ ਤੱਕ

Pick Up At Any Authorized Agent — ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕੋ

1-800-789-3783

MasterCard VISA

Debit Card / VISA / Master Card Accepted

Main Office
1028 Mission Street
San Francisco, California, 94103
(415) 864-8367

Licensed in 13 States

California Hawaii Alaska Nevada
Florida Arizona Texas Illinois Virgina
Washington New Jersey Mississippi New York

Over 100 Branches and Agents Worldwide!

Including
Australia Cambodia Hong Kong Taiwan Guam

ਡਾ. ਸਿੱਧੂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਕਾਉਂਟੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣੇ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਡਾ. ਏ.ਪੀ.ਐਸ. ਸਿੱਧੂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਕਾਉਂਟੀ ਲਈ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਉਂਟੀ ਬੋਰਡ ਲਈ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਇਮੀਗਰਾਂਟ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਲਿਫ ਉਨਰੂਹ ਫਸਟ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਡੌਨ ਵਾਟਨਿਕ ਸੈਕਿੰਡ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸੂਜ਼ਨ ਐਬਿਟ ਸੈਕਟਰੀ, ਪੌਲ ਡਿਕਟੋਸ ਤੇ ਮਾਰਤਾ ਓਲਡਰ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ।

ਡਾ. ਏ.ਪੀ.ਐਸ. ਸਿੱਧੂ

ਡਾ. ਏ.ਪੀ.ਐਸ. ਸਿੱਧੂ (ਐਮ.ਡੀ) ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਏਰੀਏ ਵਿਚ 1998 ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਕਸਬਾ ਧੂਰੀ ਤੋਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਹ 1994 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਵਸੇ ਸਨ। ਉਹ ਲਿੰਕਨ ਕਲੱਬ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਅਤੇ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੀ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਉਹ ਜੂਨ 2008 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਕਾਉਂਟੀ ਦੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਪੰਜ ਤੋਂ ਸੈਂਟਰ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਥੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਡਾ. ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨ, ਟੈਕਸ ਘਟਾਉਣ, ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉਤੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਹਾਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਉਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਪਵੇਗੀ।

ਡਾ. ਸਿੱਧੂ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਆ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਸੇਵਾ ਦਲ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਅਤੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਡਕੋਟਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਲਾਲੀ ਸੰਧੂ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਰੇਡਿਓ ਹੋਸਟ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਇੰਡੋ ਯੂ-ਐੱਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਨਿਰਮਲ ਗਿੱਲ ਕਲੋਵਿਸ, ਪ੍ਰਿੰ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਸ. ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਆਦਿ ਸਭ ਨੇ ਡਾ. ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

Attention Business Owners!!

Are You Worried About Your Business When You`re Not There?

Are Worries Keeping You Awake?

Watch Your Business AnyTime Any Place.

NO PAYMENTS

For 3 Months

Financing & Lease Options For 12, 24, 36 Months Available.

For A Free Estimate Call Sidhu 209-495-3905

ਵਾਜਬ ਕੀਮਤ, ਸਹੀ ਕੰਮ

ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਬਿਜਨਸ 'ਤੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਸਿਸਟਮ ਲਵਾਓ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਹੋ ਜਾਓ

DVR UNLIMITED

Sidhu 209-495-3905 www.dvrunlimited.com

Vijay K. Chamdal
Commercial Realtor
Office: 713-779-7326
Cell: 281-704-0470, Fax: 281-858-1464

omni Realty
Specializing in Gas Stations, Motels and Residential
www.omnirealtyonline.com
Vijay@omnirealtyonline.com
9100 Southwest Freeway, Suite 111
Houston, TX 77074

AFFORDABLE MORTGAGE INC.
SBA Loans
Conventional Loans
Residential Loans
www.affordablemortgage.usa

Low Down Payment 100% Financing

ਆਪਣੀਆਂ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

Now There`s Even More To Love!

Choose DISH Network and...
♥ Love getting lots of movies
♥ Love a FREE HD DVR Receiver Upgrade
♥ Love getting FREE Activation*
♥ Love getting $50 Credit*
♥ Love FREE Standard Professional Installation
♥ Love saving over $450! Ask how!
*with commitment

HBO HD & starz HD FREE FOR 3 MONTHS*

Pkgs start at $24.99/mo

cinemax for 12 months for a Penny

Ask about DishDVR Advantage and save even more.

America's Top 100 over 100 favorite channels $32.99/mo

Get it $ 24.99 per month only

Just buy a set of two internet phones and talk to your loved ones for unlimited time for free"

"You can even see your loved ones while talking to them, when you buy a Video phone with inbuilt camera"

14.99 ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮਾਣੋ

dish NETWORK AUTHORIZED RETAILER

Southbay Dish 1-800-971-1484

Programming offers: requires participation in Digital Home Advantage with 24-month commitment. After free period, customer must call to downgrade or then-current price will apply. HBO and Starz: Customer receives a credit for each of the first 3 months. Cinemax offer: Requires qualifying programming and AutoPay with Paperless Billing. If AutoPay with Paperless Billing is removed, Cinemax will be removed from the account. Digital Home Advantage: Requires 24-month qualifying programming purchase, Social Security Number, valid major credit card and credit approval. If qualifying service is terminated prior to end of 24-month period, a cancellation fee equal to the lesser of $240 or $10 per cancelled month of service will apply. Equipment must be returned to DISH Network upon termination of qualifying service. Limit 4 tuners per account. Monthly package price includes an equipment rental fee of $5.00 or $7.00 for first receiver, based on selected model. A monthly equipment rental fee of $5.00 or $7.00 will be charged for each receiver beyond the first, based on selected model. A $5.00/mo. additional outlet programming access fee applies for each dual-tuner receiver; fee will be waived monthly for each such receiver continuously connected to Customer's phone line. HD programming requires HD receiver and HD television (sold separately). Customer must subscribe to qualifying HD programming or a $7.00/mo. HD Enabling fee will apply. Lease upgrade fee will apply for select receivers based on model. Offer ends 1/31/09 and is available in the continental United States for new, first-time DISH Network residential customers. All prices, packages and programming subject to change without notice. Local and state sales taxes may apply. Where applicable, equipment rental fees and programming are taxed separately. All DISH Network programming, and any other services that are provided, are subject to the terms and conditions of the promotional agreement and Residential Customer Agreement, available at www.dishnetwork.com or upon request. Local channels packages by satellite are only available to customerswho reside in the specified local Designated Market Area (DMA). Local channels may require an additional dish antenna from DISH Network, installed free of any charges with subscription to local channels at time of initial installation. Social Security Numbers are used to obtain credit scores and will not be released to third parties except for verification and collection purposes only or if required by governmental authorities. All service marks and trademarks belong to their respective owners. HBO®, HBO HDSM, Cinemax® and Cinemax HDSM are service marks of Home Box Office, Inc. Starz and related channels and service marks are the property of Starz Entertainment, LLC.

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੰਗੇ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ

–ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿਮਾਨ ਮਲਿਕ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕਰੇਗਾ।

ਮਲਿਕ ਨੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2007 ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਟਰੇਨ ਧਮਾਕੇ ਸਬੰਧੀ ਉਹ ਕਰਨਲ ਐਸ.ਕੇ. ਪੁਰੋਹਿਤ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਦਬਾਅ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂਚ ਕਰਤਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਾਂਗੇ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ

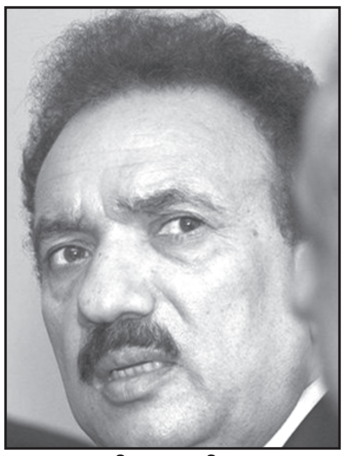
ਰਹਿਮਾਨ ਮਲਿਕ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜ਼ਮੀਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਵੇਜ਼ ਕਿਆਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਢਾਅ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬਰਤਾਨਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਹੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਫੜੇ ਗਏ ਇਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕਸਾਬ ਦਾ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੰਘੀ 25 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੰਬਈ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਪਾਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਧਨ ਬਾਬਰ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ 30 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਮੁਰੀਦਕੇ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਜਮਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਮਰਕਜ਼-ਏ-ਤੋਇਬਾ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਡਾਨ ਸਮਾਚਾਰ ਚੈਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ, ਓਕਾਫ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬਾਬਰ ਹੁਣ ਜਮਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਮਰਕਜ਼-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦਮ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਲੰਘੀ 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਬਈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਚੀਨ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜਨਾਬ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੂਤ ਹਾ ਯਾਫੇਈ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੀਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੋੜਨਗੇ ਤੇ ਚੀਨ ਵਲੋਂ ਜੋ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਦੇ ਦੂਤ ਨੇ 29 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬੀਜਿੰਗ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੇੜੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਦੇਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਯੁੱਧ 'ਚ ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਤੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਏਜੰਡਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਲ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਗੈਰ-ਫੌਜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਬਿਲ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ। ਇਸ ਜਵਾਬਦੇਹੀ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਤੇ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਤੇ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਬਿਲ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ 1.5 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਬਦਲੇ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਤੇ ਹੋਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਬਿਲ 'ਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਬਿਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਬਕਾ ਹਮਰੁਤਬਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉਲਟ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ।

ਉਧਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੜੀਅਲ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਆਸਿਆਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਦ ਡੇਲੀ ਡਾਇਲਾਗ' ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੰਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਅੜੀਅਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਤ ਕਰੇ।

ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਜ਼ਰੂਰੀ-ਬਾਨ ਕੀ ਮੂਨ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬਾਨ ਕੀ ਮੂਨ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮਾਹਰ ਇਸ ਆਲਮੀ ਅਲਾਮਤ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਢੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਇੰਟਰ ਰੀਜਨਲ ਕਰਾਈਮ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ (ਯੂ.ਐਨ.ਆਈ.ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.) ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਇਕ ਦਿਨਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਚਾਰ ਥੰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਜੋ ਅੱਤਵਾਦ ਲਈ ਸਹਾਈ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜਾ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਤੇ ਇਹਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ, ਤੀਜਾ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਤੇ ਚੌਥਾ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਜੋ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨੀਤੀ ਯੋਜਨਾਕਾਰ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਰਾਬਰਟ ਓਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਆਲਮੀ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਗੁਆਂਟਾਨਾਮੋ ਖਾੜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਬੰਧੀ ਮੀਡੀਆ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜੇਹਾ ਵੱਡਾ ਮੁਲਕ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਰਗੀ ਜਾਂ ਮਿਸਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗਲੋਬਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਡੇ 'ਚ ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਆਲਮੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਨਿਸ਼ਸਤਰੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵਿਆਪਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਾਨ ਕੀ ਮੂਨ

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਝਟਕੇ ਜਾਰੀ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹੋਏ ਨਾਰਾਜ਼

–ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਝਟਕੇ ਲੱਗਣੇ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਤਰਲੋਮੱਛੀ ਹੁੰਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੁਰਾਂ ਉਠ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਗੂ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਬਾਰੇ ਭਾਵੇਂ ਭਾਜਪਾ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੰਢੇ ਵਰਤੇ ਆਗੂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੀ ਭੜਾਸ ਕੱਢੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵਾਂਗ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਵੁੱਕਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਤੋਂ ਵੀ ਭਗਵਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਰਟੀ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁਧ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਭੜਾਸ ਕੱਢੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਭਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ (ਭੈਰੋਂ) ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਾਬਲ ਹਨ।

ਭਗਵਾਂ ਬਰਾਂਡ ਆਗੂ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂਵਾਦ ਦਾ ਪੱਤਾ ਖੇਡ ਕੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੀ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦੜ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦਬਾਅ ਪੈਣ 'ਤੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹਨ।

ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ

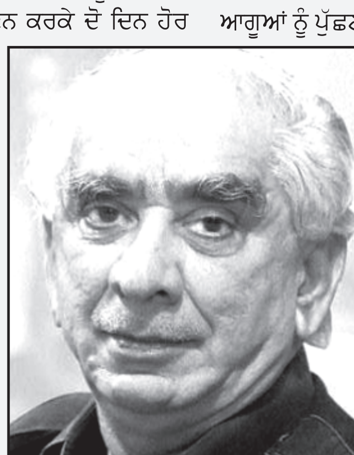
ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਹੁੰਦਾ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਦੋਂ 19 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ 18 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣ ਸਕੀ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਬਣਨ ਕਰਕੇ ਦੋ ਦਿਨ ਹੋਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦਾ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ। ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੀ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਗਏ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮਾਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਾਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਅਤੇ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਾਹੌਲ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਮੁਖੀ ਓਮ ਮਾਥੁਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਿਜੈ ਰਾਜੇ ਸਿੰਧੀਆ ਨੂੰ ਇਥੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਬਾੜਮੇਰ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮਾਨਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਰਾਰਤਮਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਢੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਵਾਂਗ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਵਿਜੈ ਰਾਜੇ ਸਿੰਧੀਆ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅਪਣਾ ਨਾਂ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਮਾਥੁਰ ਅਤੇ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਾਰਟੀ ਕਈ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮੰਨ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜੰਗ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹਾਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ।

ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਈ ਬਾਗੋ ਬਾਗ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਸਿਹਤ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦੀ ਇਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਫਿਜੀਸ਼ੀਅਨਜ਼ ਫਾਰ

ਬਰਾਕ ਉਬਾਮਾ

ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ' ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਸੀਹਾ ਕੇਂਦਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਰਮੁਖਤਾਰ ਫਰੈਂਕ ਡੋਨਾਗੁਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ 'ਤੇ ਮੁੜ ਦਾਅਵਾ ਜਤਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਦਰੁਸਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਧੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਤਸੀਹਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਅਮਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਕ ਨਿਰਪੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕ ਮੁਸਲਿਮ ਕੈਂਪ ਨੇ ਵੀ ਗੁਆਂਟਾਨੈਮੋ ਖਾੜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਸੀਹਾ ਕੇਂਦਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਇਸਲਾਮੀ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨਿਹਾਦ ਅਵਦ ਨੇ ਕਿਹਾ "ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।" ਉਧਰ 'ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਆਂਟਾਨੈਮੋ ਖਾੜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕੈਦੀਆਂ ਵਿਚ ਅਲਕਾਇਦਾ ਦੀ ਯਮਨੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਉਪ ਮੁਖੀ ਸੈਦ ਅਲੀ-ਅਲ-ਸ਼ਹੀਰੀ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਇਹ ਤਸੀਹਾ ਕੇਂਦਰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਕਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਲ-ਸ਼ੀਹਰੀ ਪਿਛਲੀ ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਯਮਨੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਨਾ ਵਿਖੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਬੈਂਸੀ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 2007 ਵਿਚ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਿਚ ਰਿਹਾਈ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਯਮਨ ਵਿਚ ਅਲਕਾਇਦਾ ਦੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਾਬਕਾ ਜੇਹਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਲੰਘਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ 'ਵਾਲ ਸਟਰੀਟ ਜਰਨਲ' ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਗਰਭਪਾਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨਗੇ। 1984 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੋਨਾਲਡ ਰੀਗਨ ਵੇਲੇ ਬਣੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਗਰਭ ਨਿਰੋਧਕ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਫੰਡ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। 1993 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿੱਲ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਇਹ ਰੋਕ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ 2001 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਇਹ ਰੋਕ ਦੁਬਾਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਦਮਸ਼ਕ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਤ ਹਮਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹੀ ਦੁਹਰਾਉਣਗੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤਾਂ ਹੀ ਗੋਲੀਬੰਦੀ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਹਮਾਸ ਰਾਕਟ ਹਮਲੇ ਬੰਦ ਰੱਖੇਗਾ। ਬੈਰੂਤ ਵਿਚ ਹਮਾਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਓਸਾਮਾ ਹਮਦਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੀ ਉਸੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਵਰਤੀ ਚੱਲਦੇ ਸਨ।

ਕੇ.ਸੀ. ਵਰਮਾ ਹੋਣਗੇ ਨਵੇਂ 'ਰਾਅ' ਮੁਖੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ.ਚਿਦੰਬਰਮ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੇ.ਸੀ. ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਚੋਟੀ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ 'ਰਾਅ' ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁੱਖੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਵਰਮਾ 1971 ਬੈਚ ਦੇ ਝਾਰਖੰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ।

ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਲੈਣਗੇ। 'ਰਾਅ' ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚਤੁਰਵੇਦੀ 31 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਾਸਤਰੋ ਨੇ ਉਬਾਮਾ ਦੀ ਤਾਰੀਫ 'ਚ ਕਲਮ ਚੁੱਕੀ

ਹਵਾਨਾ : ਕਿਊਬਾ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ ਫੀਦਲ ਕਾਸਤਰੋ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੇ 'ਪਾਕ ਮਨਸ਼ਿਆਂ' ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਛਪੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਨਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਫਿਦਲ ਕਾਸਤਰੋ

ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਸਤਰੋ ਦਾ ਕਾਲਮ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅਟਕਲਾਂ ਵੀ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ 82 ਸਾਲਾ ਬਿਮਾਰ ਆਗੂ ਹੁਣ ਮਰਨ ਕੰਢੇ ਹੈ। ਲੰਘੀ 22 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਮ 'ਅਕਸ' ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਣਾ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਕਾਸਤਰੋ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜਨਟਾਇਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਹਵਾਨਾ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਕਾਸਤਰੋ) ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 1 ਜਨਵਰੀ 1959 ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤੱਕ 10 ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ, "ਮੈਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣੇ ਇਸ ਗਿਆਰਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਸੁੱਚੀਆਂ ਖਾਹਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹਨ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨਾ ਸ਼ਾਹ ਖਰਚ ਅਤੇ ਖਪਤਵਾਦੀ ਸਿਸਟਮ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਲਮ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਨਸ਼ਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬਾਨ. ਕੀ ਮੂਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਮੀਦ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਕਾਰਆਮਦ ਸਾਂਝ ਦੇ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਬੁਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਿਚਾਅ ਵਾਲੇ ਹੀ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਰਾਕ ਉਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਨ ਨੇ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕਤਰਫਾਵਾਦ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਉਦਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਕਾਰਆਮਦ ਸਾਂਝ ਦੇ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਣ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਹੈ।

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੰਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਿਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ | ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ | ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਝੜਨਾ | ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ | ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)
MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweat Oberoi E-mail : shweat077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

Thandi Insurance Brokerage

Truck Insurance Specialist: LIC#OBO9151
Auto liability, physical damage, motor truck cargo, general liability and worker's comp.

Coverage for:
Long and local haul owner operators, dump trucks, sand/gravel, seasonal vegetable, delivery, catering and ice cream trucks. DUI, new/young drivers accepted.

Quick Filing:
Personal auto, medical and homeowners insurance.
SR22, MCP-65, BMC91-X, Form-E, UIIA.

Business Policies:
Gas stations, repair shops, mini marts, stores, restaurants, and warehouses.

For a Free insurance Quote Please Call :
1-800-917-2639
3090 Independence drive Suite # 246 Livermore CA 94551

ਲਿੱਟੇ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਵਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਿਊਜ਼ ਸਰਵਿਸ

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਤਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ 'ਯੂ.ਪੀ.ਏ.' ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ 'ਰਾਜਗ' ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸੌੜੇ ਸਿਆਸੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲ ਵੇਖੀਏ। ਸਪਾ ਨੇਤਾ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਯੂ. ਪੀ. ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸ਼ਸ਼ੋਪੰਜ 'ਚ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹੀ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪਾ 'ਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਤਰਥੱਲੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ (ਰਾਕਾਂਪਾ) ਨੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਕਾਂਪਾ ਮੁਖੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦਾ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਰਾਕਾਂਪਾ ਹੋਰਨਾਂ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਬਦਲ ਲੱਭੇਗੀ। ਲਾਲੂ ਤੇ ਪਾਸਵਾਨ ਵੀ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਡੱਫਲੀ ਵਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਇਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਉਥੇ ਜੰਗ-ਬੰਦੀ ਲਈ ਫੌਰਨ ਦਬਾਅ ਪਾਵੇ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਾ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੀ ਕਾਜਰਕਾਰਨੀ ਦੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕੋਈ ਸਖ਼ਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਵਾਲੇ ਜਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਚ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਮੂਲ ਰੂਪ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਪਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਨਾਰੀਅਲ ਅਤੇ ਚਾਹ ਬਾਗਾਂ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਮਿਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ, ਜੋ ਉੱਤਰੀ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ 'ਚ ਵਸਾਏ ਗਏ। ਸਿਨਹਾਲੀ ਬਹੁਲਤਾ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ 'ਚ ਤਮਿਲ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਤਮਿਲ ਈਲਮ (ਦੇਸ਼) ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ

1966-70 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਉਥੇ ਤਮਿਲ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਥੇ ਬਾਕੀ ਤਮਿਲ ਸੰਗਠਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹਿੰਸਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਟਾਈਗਰਜ਼ ਆਫ ਤਮਿਲ ਈਲਮ (ਲਿੱਟੇ) ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਇਮ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 1972 ਤੋਂ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ।

ਜਦੋਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿੱਟੇ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਫੌਜ ਉਥੇ ਭੇਜੀ ਪਰ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਿਆਸੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਫੌਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਸੱਦਣਾ ਪਿਆ। ਲਿੱਟੇ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ 1991 'ਚ ਪੇਰੰਬਦੂਰ 'ਚ ਇਕ ਮਹਿਲਾ ਆਤਮਘਾਤੀ ਧਨੂ ਤੋਂ ਧਮਾਕਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਪਿਛਲੇ 2 ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਫਨਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਲਿੱਟੇ ਨੇ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਥਲ ਸੈਨਾ, ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫੌਜ ਦੇ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਕਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡੁਬੋਇਆ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਕਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਆਖਿਰ ਲਿੱਟੇ ਦੇ ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੰਗ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿੱਟੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਵਿਰੁਧ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ। ਫੌਜ ਨੇ ਜਾਫਨਾ ਤੇ ਵੇਵੂਨੀਆ ਖੇਤਰ 'ਚ ਲਿੱਟੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹਵਾਈ ਪੱਟੀਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਛਾਪਾਮਾਰਾਂ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫੌਜ ਨੇ ਵੇਵੂਨੀਆ 'ਚ ਬਣੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਦੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਬੰਕਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ।

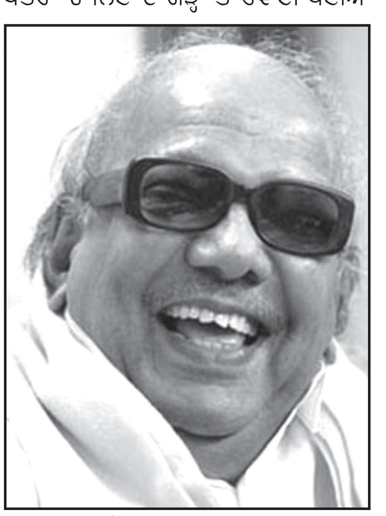
ਐਮ. ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ

ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਭੱਜ ਕੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਆ ਕੇ ਕਿਤੇ ਲੁਕ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਲ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਤਮਿਲ ਬਾਗੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹਿ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮੁੰਬਈ ਤੇ ਹੋਰਨੀਂ ਥਾਈਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮਹਿੰਦਾ ਰਾਜਪਕਸ਼ੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹੀ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਿੱਟੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਾ ਰਾਜਪਕਸ਼ੇ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕਿਹਾ ਵੀ ਹੈ, ''ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਤੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹੱਲ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਾਂ, ਪਰ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਖਾਤਮਾ ਕਰਾਂਗੇ।'' ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਹਥਿਆਰ ਛੱਡ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ।

ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਦੀ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਤਮਿਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਸਮਝ 'ਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਲਿੱਟੇ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅੰਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨੇਤਾ ਜੈਲਲਿਤਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਜੈਲਲਿਤਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਲਿੱਟੇ ਸਮਰਥਕ ਨੇਤਾ ਵਾਈਕੋ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਡੱਕੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਵਲੋਂ ਰੱਖੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਾਕ-ਆਊਟ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਿੱਟੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੋ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਰਿਝਾਉਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ 'ਚ ਜਾਰੀ ਲਿੱਟੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜੰਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਤੱਕ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਅੰਨਾ ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਲਿੱਟੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਜਿਤਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਫਿਲਹਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

133 ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਣਗੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਰਕਾਰ ਨੇ 133 ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਸ੍ਰੀ ਐਵਾਰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। 10 ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ, 30 ਨੂੰ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ 93 ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਸ੍ਰੀ ਐਵਾਰਡ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਮਾਜੀ ਐਵਾਰਡ 'ਭਾਰਤ ਰਤਨ' ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ 'ਚ 86 ਸਾਲਾ ਗਾਇਕ ਭੀਮਸੈਨ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ।

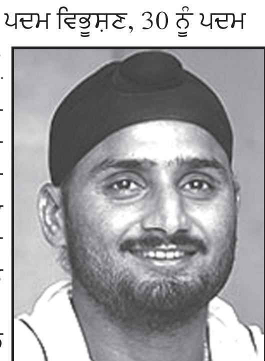
ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ

ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਊਰਜਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਨਿਲ ਕਾਕੋਦਕਰ, ਸਨਅਤਕਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਐਸ. ਗਾਂਗੁਲੀ, ਡੀ.ਪੀ. ਚਟੋਪਾਧਿਆਏ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਜਾਜ, ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਲਾਲ, ਗੋਵਿੰਦ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਾਹਰ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਬਹੁਗੁਣਾ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਚੈਰਿਟੀ ਦੀ ਸਿਸਟਰ ਨਿਰਮਲਾ ਅਤੇ ਇਸਰੋ ਮੁਖੀ ਜੀ. ਮਾਧਵਨ ਨਈਅਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲੰਪਿਕ ਸੋਨ ਤਮਗ਼ਾ ਜੇਤੂ ਅਭਿਨਵ ਬਿੰਦਰਾ, ਟੈਕਨੋਕ੍ਰੇਟ ਸੈਮ ਪਿਤਰੋਦਾ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ਼ੇਖਰ ਗੁਪਤਾ, ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਸਤੀਸ਼ ਨਾਂਬੀਆਰ, ਈਸ਼ਰ ਜੱਜ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਲਾਰਸਨ ਅਤੇ ਟੂਬਰੋ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਨਿਲ ਮਨੀਭਾਈ ਨਾਇਕ ਸਣੇ 30 ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਦਮਸ੍ਰੀ ਐਵਾਰਡ ਲਈ 93 ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈਲਨ, ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ, ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ, ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਡਾ. ਰਣਬੀਰ ਚੰਦਰ ਸੋਬਤੀ, ਕਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਭਾਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਕ੍ਰਿਕਟ ਕਪਤਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਵਿਸ਼ਵ ਬਿਲੀਅਰਡਜ਼ ਚੈਂਪੀਅਨ ਪੰਕਜ ਅਡਵਾਨੀ, ਟਾਟਾ ਗਰੁਪ ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਹੋਟਲਜ਼ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵੀ. ਰਘੂਰਾਮ ਸ਼ੈੱਟੀ, ਹਿਰਦਿਆਨਾਥ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ, ਗ਼ਜ਼ਲ ਗਾਇਕਾ ਪਿਨਾਜ਼ ਮਸਾਨੀ, ਗਾਇਕ ਉਦਿਤ ਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਹਾਕੀ ਖਿਡਾਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖੁੱਲਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਰਜਰੀ ਸਫਲ, ਮੁਖਰਜੀ ਦੇਖ ਰਹੇ ਨੇ ਕੰਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਬਾਈਪਾਸ ਸਰਜਰੀ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਲੰਘੀ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਪਤਾਲ ਏਮਜ 'ਚ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ। ਸਰਜਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਰੀਬ 14 ਘੰਟੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰਹੇ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਜਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਡੀਅਕ ਕੇਅਰ ਯੂਨਿਟ (ਸੀ.ਸੀ.ਯੂ.) 'ਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤਕਰੀਬਨ 8 ਘੰਟੇ ਚੱਲੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਆਯੂਰਵਿਗਿਆਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਆਏ ਕਈ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਬਾਈਪਾਸ ਸਰਜਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵਾਰ 1990 'ਚ ਦਿਲ ਦੀ ਸਰਜਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਡਾ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕੰਮਕਾਰ ਵੇਖਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਏਮਜ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਚੈਕਅਪ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਚੈਕਅਪ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ 3-4 ਥਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਾਈਪਾਸ ਸਰਜਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਜਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ 3-4 ਹਫ਼ਤੇ ਆਰਾਮ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਐਮ. ਵੀਰੱਪਾ ਮੋਇਲੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਦੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀਰੱਪਾ ਮੋਇਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਤੇ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਕੋਈ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਫਲ ਸਰਜਰੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਮੋਇਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵਾਂ ਆਗੂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮੁਨੀਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕੰਮਕਾਜ ਸੰਭਾਲਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਕੌਣ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਟਕਲਾਂ ਲਗਾਉਣਾ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਤਰੀਕਾ ਹੁਣ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਪਰਤ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਣਬ ਮੁਖਰਜੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਕੰਮਕਾਜ ਸੰਭਾਲਣਗੇ।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਗਰਮਾਇਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਜੀ. ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲਾਅ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਸੀ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਬਾਲਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, ''ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਾ ਮਸਲਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਸਾਡੇ ਵਕੀਲਾਂ ਲਈ ਦਰ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਰ ਕਿਵੇਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਈਏ?'' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ''ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਲਈ ਇਕਤਰਫਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।''

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ 'ਚ ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਘਪਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਪਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਘਪਲੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਸੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਪਲਾ 2 ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੁਲਸ ਨੇ ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਘਪਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਪਛਾਣ ਬਦਲਣ, ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਹੇਰਾ-ਫੇਰੀ ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਪੱਖ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਦ ਮਾਰਗ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਖਾਤੇ ਵਿਚੋਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਨਿੱਜੀ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜਾਅਲੀ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮ ਇਸ ਦਫਤਰ ਦਾ ਯੂ.ਡੀ.ਸੀ. ਵਿਕਾਸ ਰਾਣਾ ਹੈ। ਰਾਣਾ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੀ।

ਰਾਣਾ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਰਾਣਾ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਇਸ ਘਪਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਅਕਾਊਂਟਸ ਦਾ ਕੰਮ ਦੇਖ ਰਹੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਹ ਘਪਲਾ ਫੜਿਆ। ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਰਾਣਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਸਲੱਮ ਡਾਗ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ 4 ਭਾਰਤੀ ਆਸਕਰ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ

ਮੁੰਬਈ : ਆਸਕਰ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਲਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਿਨੇਮਾ ਸਬੰਧੀ ਇਛਾਵਾਂ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਤਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮਾਣਮੱਤਾ ਗੋਲਡਨ ਗਲੋਬ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਏ.ਆਰ. ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਆਸਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਏ ਹਨ।

ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਸਕੂਲ ਲਈ ਤਾਂ ਰਹਿਮਾਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਕੁਲ ਤਿੰਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋ ਗੀਤਾਂ ਲਈ ਉਹ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਜਯ ਹੋ' ਗੀਤ ਲਈ ਸੰਗੀਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਗੀਤਕਾਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਗੀਤ ''ਉਹ ਸਾਇਆ'' ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੀ ਗੀਤ ਰਚਨਾ ਵੀ ਦੱਖਣ ਦੀ ਗੀਤਕਾਰ ਮਾਇਆ ਰੂਲਪ੍ਰਗਾਸਮ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਵਾਰ ਆਸਕਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਹਿਮਾਨ ਛਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਚੌਥੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਵਉੱਤਮ ਅਵਾਜ਼ ਮਿਸ਼ਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਰਸੂਲਪੁਕੁੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਸਕਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ

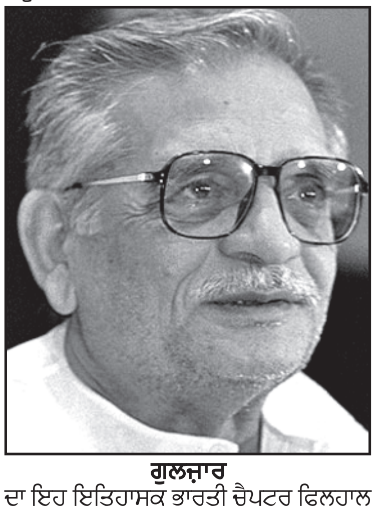

ਗੁਲਜ਼ਾਰ

ਦਾ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭਾਰਤੀ ਚੈਪਟਰ ਫਿਲਹਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗਾਂਧੀ ਫਿਲਮ ਵੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਆਸਕਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉਤੇ ਬਣੀ ਰਿਚਰਡ ਐਟਨਬ੍ਰੋ ਦੀ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ 11 ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਠ ਆਸਕਰ ਜਿੱਤਣ ਵਿਚ ਸਫ਼ਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਆਸਕਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀਆਂ ਕੁਲ 18 ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਸਨ। ਸਰਬਉੱਤਮ ਡ੍ਰੈਸ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ ਲਈ ਭਾਨੂ ਅਥੈ ਅਥਿਆਇਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਸਕਰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਸਰਬਉੱਤਮ ਸੰਗੀਤ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੰਡਿਤ ਰਵੀਸ਼ੰਕਰ ਤਾਂ ਅੰਤ ਆਸਕਰ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਏ ਸਨ। 80 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਬਣੀ ਗਾਂਧੀ ਕਰੀਬ ਚੌਥਾਈ ਸਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਣੀ ਸਲਮਡਾਗ ਮਿਲੇਨੀਅਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਹਨ।

ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਨੀ ਕੁ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿਨੀ ਕੁ ਗਾਂਧੀ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤੀ ਸੀ। ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਬਉੱਤਮ ਦਿਮਾਗ (ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ) ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਲਿਆਈਆਂ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ ਭਾਰਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ। ਉਹ ਦਿਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਆਏਗਾ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸੰਪੂਰਨ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਆਸਕਰ ਜਿਹੇ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਝੰਡਾ ਗੱਡੇਗੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਧ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫਿਲਮ

ਏ.ਆਰ. ਰਹਿਮਾਨ

ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਆਸਕਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਂਦੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਲਈ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾ 'ਗੋਲਡਨ ਗਲੋਬ' ਇਨਾਮ ਜਿੱਤ ਕੇ ਧੂਮ ਮਚਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਾਦੂਈ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਏ.ਆਰ.ਰਹਿਮਾਨ ਹੁਣ 'ਆਸਕਰ' ਵਿਚ ਧਮਾਲ ਮਚਾਉਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਤ ਐਵਾਰਡ ਆਸਕਰ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੀ ਹੈਟ੍ਰਿਕ ਜਮਾਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਲਈ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲਡਨ ਗਲੋਬ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫ਼ਿਲਮ ਲਈ ਰਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਉਨਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ 'ਜਯ ਹੋ' ਲਈ ਗੀਤਕਾਰ ਗੁਲਜਾਰ ਅਤੇ 'ਓ ਸਾਯਾ...' ਦੇ ਲਈ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤੀ ਗੀਤਕਾਰ ਮਾਇਆ ਏਰੁਲਪ੍ਰਾਗਸਮ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੈਸਾਚਿਉਸੇਟਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬੇਵਰਲੀ ਹਿਲਸ ਵਿਚ 81ਵੇਂ ਆਸਕਰ ਇਨਾਮ ਲਈ ਇਸ ਸਰਵੋਤਮ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਮੇਤ ਦਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾਮਜਦ 'ਦ ਕਿਉਰਿਯਸ ਕੇਸ ਆਫ ਬੇਂਜਮਿਨ ਬਟਨ' ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ 13 ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਡਾਰਕ ਨਾਈਟ' ਤੇ 'ਮਿਲਕ' ਨੂੰ ਅੱਠ-ਅੱਠ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਫਰਮਾਨ, ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਰੇਗਾ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਖਰਚ

ਮੁਜ਼ੱਫਰਨਗਰ : ਥਾਣਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਮਬਾਲੀ ਵਿਚ ਬਿਰਾਦਰੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਈ ਇਕ ਲੜਕੀ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਖਰਚ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਬੇਤੁਕਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਲੰਘੀ 24 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਬਾਲੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੜਕੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। ਲੜਕੇ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਬਿਰਾਦਰੀ ਦੀ ਹੈ।

ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਬਿਰਾਦਰੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੜਕੀ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

ਹਿਟਲਰ ਲਈ ਜੁੜਵਾ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ਼

ਲੰਡਨ : ਬ੍ਰਾਜੀਲ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਜੁੜਵਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਜੋਸੇਫ ਮੈਂਜੇਲੇ ਜਿੰਮੇਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੇ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਦ ਡੇਲੀ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਥਰ ਦਿਲ 'ਮੌਤ ਦੇ ਦੂਤ' ਦਾ ਕੰਮ ਹਿਟਲਰ ਲਈ ਇਕ ਮਾਸਟਰ ਕੌਮ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਆਸ਼ਵਿਜ ਵਿਚ ਮਈ 1943 ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਨਵਰੀ 1945 ਵਿਚ ਰੂਸੀ ਫੌਜ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਉਥੋਂ ਭੱਜ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਤਜ਼ਰਬੇ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੈਨੇਟਿਕਲੀ ਜੁੜਵਾ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਹਿਟਲਰ ਲਈ ਆਰਿਆ ਦੀ ਜਨਮਦਰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਜੇਲ ਦੇ ਕਥਿਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕੇ ਹਨ ਕਿ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਪੰਜ ਗਰਭਵਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿਚੋਂ ਜੁੜਵਾ ਬੱਚੇ ਕਿਉਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਾਲ ਸੁਨਹਿਰੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਨੀਲੀਆਂ ਸਨ।

ਹੁਣ, ਕੈਂਡਿਡੋ ਗੋਡੋਈ ਨਾਮਕ ਇਸ ਕਸਬੇ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਜੇਲ 1960 ਦੀ ਦਸ਼ਕ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਉੱਥੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂਚਿਕਿਤਸਕ ਦੱਸਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਕਸਬੇ ਦੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਮੈਂਜੇਲ 1979 ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜਨਟੀਨਾ, ਪਰਾਗਵੇ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ।

ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਜਾਰਜ ਕੈਮਾਰਾਸਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ 'ਮੈਂਜੇਲ : ਦ ਏਂਜਲ ਆਫ ਡੈਥ' ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਜੀ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰਹੱਸਮਈ ਆਖਰੀ ਸਾਲਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਕੈਂਡਿਡੋ ਗੋਡੋਈ ਕਸਬੇ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਜੇਲੋ ਨੇ ਜੁੜਵਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹਨ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂਜੇਲੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਗਰਭਕਾਲ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ-2 ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮਨਇੱਛਤ ਗਰਭਧਾਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ।

Homeopathic Systems for Health Treatment

When you are tired of all treatments for any disease at any age

Try homeopathic, systems of treatment

ਅਰਥਰਾਈਟਸ, ਦਮਾ, ਸੁਗਰ, ਬਲਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਪੱਥਰੀ, ਖਾਰਿਸ਼, ਮੁਹਾਂਸੇ, ਵਜਨ ਦਾ ਘਟਣਾ ਜਾਂ ਵਧਣਾ, ਜਨਾਨਾ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜੋਰੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ

You can get all Homeopathic, Ayurvedic, Biochemic medicines at economical prices.

www.homeomedicine.net

Consultant /Practitioner

GURDIP SINGH SANDHU

DHMS, Hons, BAMS, MDEH, 30 Years experience

Working as per ACT.SB-577 State of CA.

CALL: TOLL FREE: 877-OK-HOMEO

(877-654-6636)OFFICE: 408-729-6691

E-mail: Homeomedicine@yahoo.com

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਤੋਂ ਥਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਅਜਮਾਓ

G.M. Lawrence Insurance Brokerage

License# 0D79587

ਟਰੱਕ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਪਿਛਲੇ 26 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

LIABILITY
GENERAL
LIABILITY
PHYSICAL
DAMAGE
CARGO
BONDS

ਜੀ ਐਮ ਲਾਰੈਂਸ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਿਉਂ?

*ਕੋਈ ਬਰੋਕਰ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ *ਝਟਪਟ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ *ਮਾਸਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਪਲਬਧ ਹਨ

New Ventures Are Welcome

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

SPECIALIZES IN BOTH LOCAL & LONG HAUL

-Flexible down payments
-Excellent customer service
-Committed to each individual client's needs
-Experienced, knowledgeable & professional staff

Ph: 209-474-2771

Fax: 209-474-0215

7746 Lorraine Ave.#214

Stockton CA-95210

ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬਜਰੀ ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕਰ ਵੀਰਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ:

License plates
IFTA *Fuel tax return
DOT, ICC-MMC
Single state registration services
*New Mexico & Kentucky permit

Rajinder Singh

ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਪਰ ਵਰਕ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਟਰਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਟਾਕਟਨ ਵਿਚ ਮੂਵ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ

Now in Strockton, the Hub of the Trucking Industry

Financing Available For Buying Trucks

Cell: (510) 557-6988

Ph: 209-982-9996,

Fax:209-982-9997

13465 Basalt Ct, Lathrop CA 95330

ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਈ ਉਸ ਲਈ ਖਾਸ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਰਮ ਅਧਾਰਤ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਉਕਿ ਖ਼ੁਦ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਗਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਤੀਜਾ ਫਰੰਟ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਵਰਤਾਰਾ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਕੂ, ਸਿਧਾਂਤਕ, ਅੱਤ-ਰਾਸ਼ਟਰੀਵਾਦੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਹੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘਟਦੇ ਵੋਟਰ ਭਾਂਵੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਭਾਂਵੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਹ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਨਾਖਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਧੀ ਵਲ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਕੱਟੜਤਾ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਵੋਟਰ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬੋਝ ਨਾਲ ਲੱਦਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਸੁਥਰਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ।

-ਪ੍ਰਿੰ. ਅਮਰਜੀਤ ਪਰਾਗ

ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰਨਾਥ ਸ਼ਰਾਈਨ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਦੀ ਕੁਝ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪਟੇ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਤਿੱਖਾ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਤਿੱਖਾ ਅੰਦੋਲਨ ਛੇੜ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਕਰਫਿਊ, ਹੜਤਾਲ, ਬੰਦ ਅਤੇ ਅਗਜ਼ਨੀ ਨਿੱਤ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੰਮੂ ਵਾਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹੁਰੀਅਤ ਵਲੋਂ 'ਮੁਜ਼ੱਫਰਾਬਾਦ ਚਲੋ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੰਮੂ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਰੋਕਣ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚੋਂ 'ਸਾਡੀ ਮੰਡੀ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ' ਦਾ ਵੱਖਵਾਦੀ ਨਾਅਰਾ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਥਿਤੀ ਵਿਸਫੋਟਕ ਹੋ ਗਈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਭਾਰਤ ਹੱਥੋ ਜਾਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਸੀ।

ਉਧਰੋਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ। ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੋਣਾਂ ਨਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਉਪਰੋਂ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਰਾਬ ਮੌਸਮ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ ਇਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੀ। ਮੁਫ਼ਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਅਦ ਦੀ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਨੇ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਰਮ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਉਪਰ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਉਮਰ ਫਾਰੂਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਰਾਜਸੀ ਸੂਝ ਦਾ ਕੱਚਾਪਣ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਾਨੀ ਹੋਣੀ ਅਵੱਸ਼ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਅਤੇ ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਚੌਕਸੀ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ ਕੇਵਲ 87 ਹਲਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸੱਤ ਗੇੜਾਂ ਵਿਚ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਅਨੋਖਾ ਕਦਮ ਸੀ।

ਪ੍ਰੰਤੂ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਰਾਬ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਪਰਛਾਂਵੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਭੁਗਤੀਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਹੈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਉਕਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਇਕ ਪਿਛੋਂ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੱਤ ਦੇ ਸੱਤ ਗੇੜਾਂ ਵਿਚ ਉਸੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ ਭੁਗਤੀਆਂ ਤਾਂ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿਕ ਗਿਆ। ਚੋਣ ਮਾਹਿਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੀ ਭਾਰੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇਤਾ ਉਮਰ ਫਾਰੂਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰਹੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਵਾਰ 11 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਪਿਛੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜ਼ਿਕਰ ਸਾਰਥਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਅਕਤੂਬਰ-ਨਵੰਬਰ, 2008 ਵਿਚ ਛੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੇ ਰਹੇ ਸਨ। 26/11 ਦੇ ਮੁੰਬਈ ਉਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਇਸਲਾਮੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਉਪਰੰਤ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਚੇਸ਼ਠਾ ਕੀਤੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨਾਥ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਸੱਦੀ ਸਰਬ-ਪਾਰਟੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ। ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਲਟਾ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਈਆਂ। ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ

ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਸੁੰਧਰਾ ਰਾਜੇ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਇਥੋਂ ਹਾਰ ਗਈ। ਏਦਾਂ ਹੀ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਾਬਕਾ ਖਾੜਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਪਰ ਅਧਾਰਤ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫਾਇਆ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰੰਟ ਨੂੰ 40 ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਮਿਲੀ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਿਛੋ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਸ਼ੇਖ ਹਸੀਨਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧ ਸੀਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ। ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਅਨਸਰਾਂ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਵਾਲੀ ਬੇਗਮ ਜ਼ੀਆ ਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀ ਭਰੀ ਹਾਰ ਹੋਈ।

ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਝੁਕਾਅ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਨਾਅਰਿਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਇਨਸਾਫ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੁਸ਼ਲ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਵੈ-ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਡਾਂਗਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ। ਏਦਾਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਸਮੱਰਥਨ ਦਿੱਤਾ। ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ 'ਅਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ' ਦੀ ਨਿਕੰਮੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਹੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਭਰੀ ਹਾਰ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਜਿੰਦਗੀ ਲਈ ਰੀਝ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਉਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਬਣ ਜਾਣਾ। ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਮੰਦਵਾੜੇ ਨੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਲੋੜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤੰਨ ਅਤੇ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਓਬਾਮਾ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਮੱਰਥਨ ਇਸੇ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਰੀਰਕ ਭੈਅ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਭੈਅ, ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਰਗ ਸਪੇਸ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਂਤਾ ਦੇ ਪਿਛਲਖੋਰੇ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੋਲ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਪੇਸ ਦੇਣ ਪਿਛੋਂ ਸਕਾਟਲੈਂਡ, ਆਇਰਲੈਂਡ, ਕਿਊਬੈਕ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਵੱਖਵਾਦੀ ਲਹਿਰਾਂ ਨਰਮ ਪੈ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਖ਼ੁਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਟ ਕੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਚੋਣਾਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਾਉਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰਜਣ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਛੜੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਤੇ ਹੁਕਮ ਮਨਾਉਣ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਤਾਲਿਬਾਨਾ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ, ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਸੂਬਾ ਸਰਹੱਦ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲੀ ਸਮੱਰਥਨ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੁਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਅਹਾਉਣਯੋਗ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਹਾਲਤ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਉਮਰ ਫ਼ਾਰੂਕ ਅੱਗੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਵੀਂ ਸੋਚ, ਨਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆ ਦੋ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ : (ੳ) ਫਿਰਕੂ ਵੰਡ (ਅ) ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਸੰਤੁਲਨ।

ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਵਲੋਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 356 ਅਧੀਨ ਵੱਖਰਾ ਦਰਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਸ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਭਾਵਆਤਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋੜੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਨਾਹ ਦੇ ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰਤਾ ਤੋਂ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਸਗੋਂ ਜੰਮੂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਚਿਰਜੀਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਈ। ਉਮਰ ਫਾਰੂਕ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼, ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉਪਰ ਚੱਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਦੀ ਬਾਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਪਸੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪੇਚੀਦਾ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆਉਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਹ-ਪੱਖੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੀ ਆਸ ਅਤੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਪਤਨ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਈ ਉਸ ਲਈ ਖਾਸ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਰਮ ਅਧਾਰਤ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਖ਼ੁਦ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਗਲੇ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਤੀਜਾ ਫਰੰਟ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਵਰਤਾਰਾ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰਕੂ, ਸਿਧਾਂਤਕ, ਅੱਤ-ਰਾਸ਼ਟਰੀਵਾਦੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਹੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੇ ਵੋਟਰ ਭਾਂਵੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਭਾਂਵੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਹ ਸੀਮਿਤ ਸ਼ਨਾਖਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਧੀ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਬਦਲ ਉਸਾਰਨਗੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਅਗਾਮੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਤੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਥਾਂ ਇਕ

ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਯੇਚੁਰੀ

ਐਚ.ਡੀ. ਦੇਵਗੌੜਾ

ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਬਦਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਹ ਸੱਦਾ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਯੇਚੁਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਯੇਚੁਰੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੱਤਰ ਲੋਕ ਲਹਿਰ 'ਚ ਇਕ ਸੰਪਾਦਕੀ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 15ਵੀਂ ਚੋਣ ਵੇਖਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਅਜਿਹਾ ਬਦਲ ਲੱਭਣ ਜੋ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜ਼ੀਹ ਦੇਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਬਦਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਬਦਲ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੇ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਲੀ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੇ ਏਕਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਬਦਲ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਨਤਾ ਅਜਿਹੇ ਬਦਲ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਦਲ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਬਦਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲਗਾਤਾਰ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਲਦ ਹੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਤੇ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਹੱਥ ਸੱਤਾ ਦੀ ਡੋਰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ 60ਵੇਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਕਦਮ ਵਧਾਉਣ। ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਸਬੰਧੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਐਮ.) ਵਲੋਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪੂਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜ਼ਖਮੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਚੀਨ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲਾਈ ਪਿੱਠ

ਉਬਾਮਾ ਦੇ ਇਸ ਲਲਕਾਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਹੀ ਕਿ ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਗੇ ਵਾਂਗ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਲੜਾਈ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਸਾਥੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੜ੍ਹੇ ਪੈਰ ਆਪਣਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਚੀਨ ਨੂੰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਾਲ ਰੇੜਕੇ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਚੀਨ ਉੱਤੇ ਗੱਲ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਹੇਗਾ, ਮੰਨ ਲਵਾਂਗੇ। ਇੰਜ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਤੀਹਰੀ ਚਾਲ ਖੇਡੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਕੀਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਇਕ ਦੁਕਾਨ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਤੀਜਾ ਚੀਨ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਉਭਰਨ ਦਾ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦਾ, ਸੁਫ਼ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਨ ਦੇ ਹਾਕਮ ਇਸ ਤੀਜੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਆ ਗਏ।

-ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਮੈਂ ਜਾਰਜ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨਹੀਂ, ਜਿਹੜਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹ ਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਆ ਕੇ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਚੀਨ ਨੂੰ ਗਾਹਲਾਂ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਹਿਰਦ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਤੋਲ-ਤੁਲਾਵਾ ਉਸ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ ਕਦਮਾਂ ਤੇ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਹਨ ਤੇ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਚੀਨ ਦੇ ਹਾਕਮ ਕੋਈ ਆਤਮ-ਘਾਤੀ ਮਾਅਰਕੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਈ ਬੈਠੇ ਹੋਣ।

ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੇਤੁਕੇਪਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਅਮਰੀਕਨ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੋਂ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੱਸ ਹਾਲ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਛਪੀ ਤੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੱਸ ਹਾਲ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਚੀਨ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸਮਰਥਕ ਵੀ।

ਉਦੋਂ ਇਕ ਮਸਲਾ ਸੀ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਸੋਵੀਅਤ ਪੱਖੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ। ਗੱਸ ਹਾਲ ਨੇ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ-ਪੱਖੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਨਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਠੋਕ ਕੇ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੀਹ ਫੜੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਬੁਰਕਿਆਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਹੈਸੀਅਤ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਰਹੀ, ਇਥੇ ਫਿਰ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਭੈੜਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੀਨ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਹੀ ਉਸ ਰਾਜ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਹੋਇਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੀ ਆਮਦ ਨੇ ਇਨੀ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਤ੍ਰਾਹ-ਤ੍ਰਾਹ ਕਰ ਉੱਠੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੇ।

ਇਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਨੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਦੇਸ਼ ਸਨ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੁਧ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਫ਼ਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚੀਨ ਲੜਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਂਅ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਧਿਰ ਨੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਲੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਭੇਜੀ ਹੋਈ ਮਦਦ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵੀ ਚੀਨ ਦੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਔਖੀਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਿਰਦਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਂਦਾ।

ਪਰ ਗੱਸ ਹਾਲ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਮੌਕੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੰਗੀ ਬੇੜਾ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਚੀਨ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਭੜਕਾਊ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਹਾਲਾਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸੁਖਾਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੰਗੀ ਬੇੜਾ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ, ਚੀਨੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਨਵਾਂ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ੀ ਸ਼ੇਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਦੌੜ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਕਿਊਬਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।" ਸਮੇਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਦਰੁਸਤ ਸੀ। ਕਿਊਬਾ ਦਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਧੌਣ ਅਕੜਾ ਕੇ ਖੜਾ ਰਹਿਣਾ, ਉਸ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਦੇ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਬੂਤ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਚੀਨ ਅਤੇ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਭਾਰਤ

ਚੀਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਿਊ ਜਿਨ ਤਾਓ

ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਵਧ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 'ਹਿੰਦੀ-ਚੀਨੀ : ਭਾਈ-ਭਾਈ' ਅਤੇ 1962 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਜੰਗ ਦੀ ਚਰਚਾ ਛੇੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜੋਖ-ਪਰਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਕੁਝ ਖੇਤਰ ਝਗੜੇ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹੈ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਧਿਰ ਇਸ ਭਾਰਤੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜਦੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਘੜੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਜਾਗ ਲਗਾ ਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਸੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇਸੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਨ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਰਾਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੁਣ ਲੈਣ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਰਹਿਣ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਾਇਦੇ-ਆਜ਼ਮ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਜਦੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨ ਲਈ ਆਏ ਤਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਮੁੜਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਜੇ ਇਸ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਬ ਲਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਹੀ ਹੈ, ਹੱਕੀ ਮਾਲਕੀ ਨਹੀਂ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਇਕ ਸੂਬਾ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨ ਸਕਿਆ, 'ਆਜ਼ਾਦ ਕਸ਼ਮੀਰ' ਹੀ ਆਖੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਖੇਤਰ 'ਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਕਰਾਕੁਰਮ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ ਚੀਨ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਾਈ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੱਕੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਉਹ ਕਦਮ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਚੀਨ ਨੇ ਉਸ ਮੌਕੇ ਚੁੱਕਿਆ, ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅੰਦਰੋਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਰੁਧ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਹਾਕਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਉਦੋਂ ਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਚੀਨ ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਦਦਗਾਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ।

ਚੀਨ ਇਕ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਕ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰੀ ਤੰਗ-ਨਜ਼ਰੀ ਦਾ ਪਛੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਹੈ। ਚੀਨ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਲੈਣੇ ਵੀ ਸੌਖੇ ਨਹੀਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਪਣੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ 'ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਨ' ਮੌਕੇ ਇਕਬਾਲ ਦਾ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਤਰਾਨਾ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬੋਲ ਹਨ : "ਮੁਸਲਿਮ ਹੈਂ ਹਮ ਵਤਨ ਹੈ ਸਾਰਾ ਜਹਾਂ ਹਮਾਰਾ।" ਉਸ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਐਟਮ ਬੰਬ ਦੇ ਨਾਂਅ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ, 'ਇਸਲਾਮੀ ਬੰਬ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂਅ ਉੱਤੇ ਮਦਦ ਮੰਗੀ। ਚੀਨ ਦੀ ਲੋਕ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ 'ਇਸਲਾਮੀ ਬੰਬ' ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇਂਦੀ ਰਹੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੰਬ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁਧ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਹੀ ਨਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਚੀਨ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਲੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਬਿਲਕੁਲ ਤਾਜ਼ਾ ਕਿੱਸਾ ਮੁੰਬਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਬੜੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਕੂਟਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸੇ ਹੋਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਚੀਨ ਨਾਲ ਢੋਅ ਲਾਉਣ ਦਾ ਹੈ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਟਾਵਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੱਜਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਮਗਰੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲ ਅੱਖ ਕੌੜੀ ਕੀਤੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਇਕਦਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀਆ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਬਾਹਲਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਲੰਘਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਕਮ ਤਾਂ ਚੋਰ ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾਂ ਪਾਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਅੰਦਰ-ਖਾਤੇ ਹੀ ਘੂਰੀਆਂ ਵੱਟਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵੱਡੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਹਮਲੇ ਨੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਕੌਂਡਾਲੀਜ਼ਾ ਰਾਈਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਸਿਫ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਾਰਡਨ ਬ੍ਰਾਊਨ ਨੇ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, "ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪੌਂਤਰ ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।" ਵਿਚਾਰੇ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਪੇਪੜੀ ਜੰਮੀ ਰਹੀ, ਉਹ ਕੋਲ ਖੜੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਇਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕੱਢ ਸਕੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਹੁਸੈਨ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਸਮੇਂ ਨੇ ਅਗਲਾ ਪਲਟਾ ਖਾਧਾ ਹੈ। ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਅੱਤਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਬਹਾਨੇ ਮਦਦ ਲੈ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਂਝਾਂ ਪਾਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਊਗਾ, ਜਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਵਿਰੁਧ ਖਰਚਿਆ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਬੰਬ ਸੀ।

ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਇਸ ਲਲਕਾਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਹੀ ਕਿ ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਗੇ ਵਾਂਗ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਲੜਾਈ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਸਾਥੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ। ਦੂਜਾ ਇਹ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੜ੍ਹੇ ਪੈਰ ਆਪਣਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਚੀਨ ਨੂੰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਾਲ ਰੇੜਕੇ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਚੀਨ ਉੱਤੇ ਗੱਲ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਹੇਗਾ, ਮੰਨ ਲਵਾਂਗੇ। ਇੰਜ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਤੀਹਰੀ ਚਾਲ ਖੇਡੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਕੀਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਇਕ

ਪਾਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹ ਕੁਰੈਸ਼ੀ

ਦੁਕਾਨ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਤੀਜਾ ਚੀਨ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਚ ਉਭਰਨ ਦਾ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦਾ, ਸੁਫ਼ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਨ ਦੇ ਹਾਕਮ ਇਸ ਤੀਜੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਆ ਗਏ।

ਸਗੋਂ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੀ ਉਹ ਚਾਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਚਾਲ ਚੱਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਪਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਕਈ ਦਿਨ ਚੱਲਦੀਆਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਇਹ ਖਬਰ ਆ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਚੀਨ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਚੀਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ, ਜੰਗੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜੰਗੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਧਿਰ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾਬੰਦ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਵੇਗੀ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਬੇੜਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਵੇਖਿਆ, ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਜੰਗੀ ਬੇੜਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਠਿੱਲ੍ਹ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੋਵੀਅਤ ਬੇੜਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਠਿੱਲ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਜੰਗੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਚੀਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜੰਗੀ ਸਮਝੌਤਾ ਉਦੋਂ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਮਲਬਾ ਹਾਲੇ ਮੁੱਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌਕੇ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਹੀਬੰਦ ਹੋਣਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਇਕੱਲੇ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਚੀਨ ਦੀ ਬਦਨੀਅਤੀ ਵੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਹਮਲਾ ਚੀਨ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਚਾਲ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਚੱਲੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੀ ਉਹ ਜੰਗੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਚੀਨ ਦੋ ਗਵਾਂਢੀ ਮੁਲਕ ਹਨ। ਉਹ ਜਿੰਦਾਂ ਦੇ ਵੀ ਮਿੱਤਰਤਾਨਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੁੰਣ, ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਣ, ਪਰ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਚੀਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਤੇ ਦੂਜੀ ਇਹ ਕਿ ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵੀ ਘਾਤਕ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਣ। ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਮਾੜਾ ਪੈਣਾ ਹੀ ਹੈ, ਚੀਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪੈ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਚੀਨ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਰਾਜ ਸਿੰਕਿਆਂਗ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿੰਕਿਆਂਗ ਜਾਂ ਸਿੰਜਿਆਂਗ, ਜੋ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਚੀਨ ਦਾ ਉਹ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਹੱਦ ਮੰਗੋਲੀਆ, ਰੂਸ, ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ, ਕਿਰਗਿਜ਼ਸਤਾਨ, ਤਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਵਪਾਰੀ ਤੇ ਸੈਲਾਨੀ ਬਥੇਰੇ ਉਥੇ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰੀ ਇਸਲਾਮੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਕਬੂਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਪੁਲਸ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਉਥੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਲਹਿਰ, ਚੀਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਲਹਿਰ, ਵੀ ਅੰਦਰੇ ਅੰਦਰ ਪਨਪ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਮੌਕੇ 1997 ਦੇ ਰਮਜ਼ਾਨ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਫੜ ਲਏ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕ ਉੱਠੀ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ 1997 ਦਾ ਚੀਨ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਚੇਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਕਾਰਨ ਉਥੇ ਨੌਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਫਿਰ ਫੌਜ ਨੂੰ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਕਾਬੂ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ।

ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਜਾਣ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੀਨ ਦੇ ਹਾਕਮ ਉਸ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਨਾਹਦਾਤਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਾਰਡਨ ਬ੍ਰਾਊਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਂਤਰ ਫੀਸਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਇਹੋ ਗਲਤੀ ਗਾਰਡਨ ਬ੍ਰਾਊਨ ਅਤੇ ਜਾਰਜ ਬੁੱਸ਼ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਚੀਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਉਹ ਵੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਛਰਾਅ ਕੇ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਬਦ-ਅਮਨੀ ਨੂੰ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚੀ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਡੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਝਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀਤਾ ਕੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਨੁਸਖੇ ਵਰਤ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੋਟੀਦਾਰ ਆਪਣਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਹੋ ਨੁਸਖੇ ਹੁਣ ਚੀਨ ਵਰਤਣ ਤੁਰ ਪਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਵੇ ਦਾ ਸੇਕ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੇ ਹੱਥ ਸੜਵਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਵੇ ਨੂੰ ਛੋਹ ਕੇ ਹੱਥ ਸੜਵਾਉਣ ਤੁਰ ਪਏ ਚੀਨੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣੇ ਕੌਣ ਆਖੇਗਾ?

ਕੋਈ ਛੁਪਿਆ ਰੁਸਤਮ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

–ਰਾਜਦੀਪ ਸਰਦੇਸਾਈ

ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਉਮੀਦਾਂ ਸਨਾਤਨ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਰਾਠਾ ਆਗੂ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਹਿਜ ਦਰਜਨ ਭਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਲੇਕਿਨ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਿਆ, 'ਜੇਕਰ ਦੇਵਗੌੜਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਨੁਭਵ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਰਦਨਹੱਲੀ ਦੇ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਯੋਗਦਾਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ, ਵਿਆਪਕ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੀਸਮਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੰਬਾਨੀ-ਮਿੱਤਲ-ਟਾਟਾ ਦੀ ਤਿਕੜੀ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਭਲਾਂ ਹੀ ਤੂਫਾਨ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਲੇਕਿਨ ਸੱਚਾਈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੇਤਰਤੀਬ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਲਾਟਰੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਬਣ ਜਾਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖਤਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਕ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਿਆ ਰੁਸਤਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਉਨੀਆਂ ਹੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਕਿ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਥਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ।

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ

ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ 7-ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਰੋਡ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਠਿਨ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਤੋਂ, ਜਦੋਂ 1990 ਵਿਚ ਉਹ ਦੋ-ਫਾੜ ਹੋਏ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਮਹਿਜ 60 ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਰ ਪਸਰ ਰਹੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ। ਪੀ.ਵੀ. ਨਰਸਿਮ੍ਹਾ ਰਾਓ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਸੰਚਾਲਕ ਤੋਂ ਨਹਿਰੂ-ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਨੇਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਦੇਵਗੌੜਾ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖੇਤਰੀ ਨੇਤਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਸੀ। ਦੇਵਗੌੜਾ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦੁਆ ਦਿੱਤੀ। ਡਾ.

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਵਲ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅੰਤਰਆਤਮਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸਰਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ।

ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਕਲੌਤਾ ਅਪਵਾਦ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰੰਪਰਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 1996, 1997 ਅਤੇ 1999 ਦੇ ਚੋਣ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਾਜਪਾਈ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਅਤੇ ਕਰਿਸ਼ਮੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਦ ਇੰਨਾ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਭਰਵੇਂ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੋਟ ਦਰਅਸਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਅਟਲ ਜੀ ਲਈ ਹੀ ਸੀ।

ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੁੰਗੜਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਸਵਾਲ ਫਿਰ ਸਿਰ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੀ, ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਨੇ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਆਪਣਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਬੁਣਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਲਾਗਾਂ, ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣ ਅਭਿਆਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਗਰੀ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਜ਼ਰੀਏ ਵਾਜਪਾਈ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅਡਵਾਨੀ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਅਕਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸੰਪੂਰਣ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਡਵਾਨੀ ਸਾਡੇ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਲੇਕਿਨ ਖੰਡਿਤ ਲੋਕਮੱਤ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ 272 ਮਤਲਬ ਅੱਧੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਗਠਜੋੜਾਂ ਲਈ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ 'ਜੁਗਾੜ' ਹੀ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗੇਗਾ। 85 ਸਾਲਾ ਭੈਰੋਂ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਵਰਗੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇਤਾ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਆਸ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਡਾ ਜਿਹਾ, 'ਜਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਹੈ' ਦਾ ਬੋਰਡ ਟੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੱਦੇ ਗਏ ਹਨ।

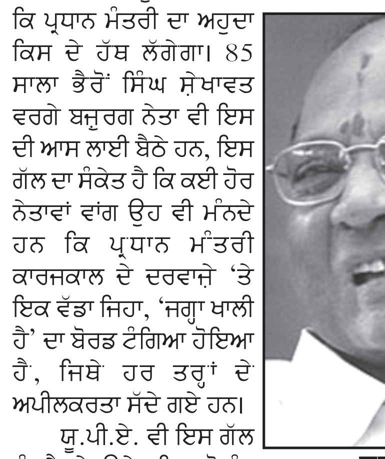

ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ

ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨੇ ਹੀ ਸ਼ਸ਼ੋਪੰਜ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਆਖਿਰਕਾਰ ਕਿਸ 'ਤੇ ਦਾਅ ਲਾਈਏ। ਪਰੰਪਰਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਪਰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਗਠਜੋੜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਬਸੰਮਤ ਪਸੰਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬੇਹੱਦ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਥੋੜੀ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਨ-ਸਮਰਥਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਡ੍ਰਾਇੰਗਰੂਮ ਦੀਆਂ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਨਿੱਜੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਹੁਦਾ, ਜਿਹੜਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਦੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਸੌਟੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀਗਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸਾਖ ਹੋਰ ਡਿੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਗਠਜੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ 59ਵੇਂ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਪਰਿਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਕਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ। ਢਾਈ ਸਾਲ ਤੱਕ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬੋਲੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ।

ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਕੰਵਲ ਨੂੰ ਮੱਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਸਿੱਧੀ ਕਰਨ

ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਜੀਤ ਪਰਾਗ ਦਾ ''ਅਕਾਲੀ ਲਾਣੇ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਪੰਥ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ'' ਲੇਖ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 3 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਛੇ ਕੁ ਮੰਨੇ ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਢੰਗ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਸ. ਕੰਵਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਨਾਵਲਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਬਾਬਤ ਤਾਂ ਉਹ ਹੀ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਉਪਰ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ, ਥਿੰਕ ਟੈਂਕ ਦੇ ਖਰੀਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸ. ਕੰਵਲ ਨੇ ਜੋ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਬਾਬਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚ ਕੌੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਬਾਬਤ ਕੰਵਲ ਤਾਂ ਕੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵੀ ਉਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਾਈ ਅਤੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਉਪਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਇੱਜ਼ਤਦਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ। ਸਾਬਕਾ ਏਅਰਮਾਰਸ਼ਲ ਸ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ। ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਗੱਲ ਰਹੀ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦੀ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੁਪੱਤੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਟਣ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਦੇਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹੀ ਹਾਲਤ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਕੰਵਲ ਦੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਜਿਸ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੀ ਗੱਲ ਪਰਾਗ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਬਤ ਉਹ ਗਸ਼ਤੀ ਪੱਤਰ ਜਿਹੜਾ ਪਟੇਲ ਨੇ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਬਾਬਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਚੰਦੂ ਲਾਲ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਪਰਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤਾਰੀਖੀ ਸੱਚ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਟੌਹੜਾ, ਸੇਖਵਾਂ, ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ, ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ, ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਆਦਿ ਬਾਬਤ ਕਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਬਾਬਤ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਨਾ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਲੱਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਥਿੰਕ ਟੈਂਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ, ਅਖੌਤੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਸੰਤ ਅਤੇ ਡੇਰੇ ਬਣੇ ਹਨ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਫਿਲਾਸਫੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੁਕੜ ਬੋਚ, ਅਖੌਤੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੂਣ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਹਰਾਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨ।

ਜਿਸ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੀ ਸ੍ਰੀ ਪਰਾਗ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੇ ਉਸਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲੈਣ। ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ, ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਵੀਰ, ਪਤਨੀਆਂ ਦੇ ਘਰਵਾਲੇ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਕੌਮੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਪਾਏ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਘਰ ਖੰਡਰਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲੇ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰਾਗ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥੀਤਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਸੂਝਬੂਝ ਵਿਖਾਈ? ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਰਾਜੀ ਸੰਕਲਪ ਸ੍ਰੀ ਪਰਾਗ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਏਸ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਸੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲੋਕਰਾਜ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਨਾ ਕਰਨ। ਸਿਆਣੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚੋਂ ਉਪਜੀ ਲਿਖਤ ਅਨੇਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਹੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਕ ਹੋਰ ਦਾਗ ਲੱਗ ਗਿਆ,
ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਦਾਮਨ 'ਤੇ
ਕਾਤਲਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ,
ਕਲਮਾਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਓ।

–ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਸੁਚੇਤ ਹੋਵੇ

ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰ ਸਾਲ ਨਵੇਂ ਕੈਲੰਡਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਿਨ ਤੇ ਤਰੀਕਾਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਦਮ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਸਾਲ 2009 ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਇਸ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਦੀ 6 ਤਰੀਖ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਨ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਤੇ ਧਿਆਨ ਪਿੱਛੇ 1989 ਦੀ 6 ਜਨਵਰੀ ਵਲ ਇਕਦਮ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਫਿਰ 1984 ਦੀ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਵਲ ਧਿਆਨ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਦੋ ਯੋਧਿਆਂ- ਭਾਈ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲੱਗਾ। ਭਾਈ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਫਾਂਸੀ 'ਤੇ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਕ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲ ਹੱਲਾ ਬੋਲਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਕੌਮ ਵਿਚ ਯੋਧੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਮਲਾਵਰ ਨੂੰ 153 ਦਿਨ ਤੋਂ ਵਧ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ- ਭਾਵੇਂ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਹੋਵੇ, ਮੱਸਾ ਰੰਘੜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਵੀ ਸਭ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਜੋੜੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਵੀ ਦੋ ਲੜਾਈ ਤੇ ਦੋ ਨੀਂਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੱਸੇ ਰੰਗੜ ਦਾ ਸਿਰ ਲਾਹਿਆ ਉਹ ਵੀ ਦੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇੰਦਰਾ ਨੂੰ ਸੋਧਾ ਲਾਇਆ ਉਹ ਵੀ ਦੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਨਰਲ ਵੈਦਿਆ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਉਹ ਵੀ ਦੋ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਲੜੇ ਉਹ ਵੀ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਬਾ ਠਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ, ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜੋੜੀਆਂ ਬਣੀਆਂ।

ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਧਿਆਨ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾੜੇ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ। ਇਹ 2-3 ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵੀ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਦਰਖਤ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਡਿਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਹਿਲਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਕਿੰਨੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੱਜ 24-25 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਤੇ ਕਾਤਲ ਆਜ਼ਾਦ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਅੱਜ ਵੀ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ, ਕੋਰਟਾਂ-ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਧੱਕੇ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਫਾਂਸੀਆਂ 'ਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੀਡਰ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਪੰਥਕ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਖਬਾਰਾਂ ਜਾਂ ਪੋਸਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫੋਟੋਆਂ ਛਪਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਰਨੇ 'ਤੇ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਫੋਟੋ ਇਕੱਠੀ ਲੱਗੀ ਦੇਖੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਉਹੀ ਸਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਸੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਣੀ ਖਾਲਸਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਕਨਵੀਨਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਅੱਜ ਦੇ ਆਪ ਬਣੇ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਨੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਤੇ ਕੁਝ ਅਮਰੀਕਾ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਜਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕੜੀ ਜੁੜਦੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿੱਡੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਰਟਾਂ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਕੇਸ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਡੇਰੇ ਲਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਜਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ।

–ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ

ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਗਾਇਕੀ ਗਗਨ ਦੀਆਂ

ਗੱਲੀਂ-ਬਾਤੀਂ

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਫੋਨ: 925-752-8025

ਲੋਭੀ, ਲਾਲਚੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਅੱਖ, ਮਾੜੇ ਢਿੱਡ ਜਿੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੁੱਲਾ, ਭਾਈ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਲੋਭ ਤਿਆਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੱਬ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਲੱਭਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਵੀ ਅਜ਼ਮਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲਿਓ, ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਬੇਲੋੜੇ ਪੁਲ ਉਸਾਰੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਰੁਧ ਨਿੰਦਿਆ ਦੇ ਉਚੇ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਕੇ ਉਹੀ ਲਾਵੇਗਾ। ਸੋਹਣੀ ਔਰਤ ਵੀ ਵਹਿਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਕੱਜ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸੋਹਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕਰਨ। ਸੁਨੱਖੀ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਜੇ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜਣ ਵਾਲੀ, ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨੌਕਰਾਣੀ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਚਾਰ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਕਹੀਏ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਥੇ ਹੈ? ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਗਰਮਾਇਸ਼ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਫੂਕ ਸੁੱਟੇ ਹਨ। ਆਦਰਸ਼ ਝੁਲਸਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪੈਸਾ ਪੈਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਧੰਨਵਾਨ ਆਪਣਾ ਮੁੱਲ ਟਕੇ ਤੋਂ ਵਧ ਨਹੀਂ ਪੁਆਉਂਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੇਬ੍ਹ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਪਾਟੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਬਰਾਤ ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਝੋਲੀ ਤੋਂ ਵਾਰ ਕੇ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਭਾਨ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ 'ਕੱਠੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਚਿਹਰੇ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਦਗ ਦਗ ਹਨ, ਪਰ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਗੰਦੀ ਭੜਾਸ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਦੇ 'ਚ ਤੇ ਹੱਡਾ-ਰੋੜੀ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਵਿਚ ਉਨੀ-ਇੱਕੀ ਵੀ ਫਰਕ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਹੈ, ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਆਪ ਘਾਟੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਖਾਧੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਹਵਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਜੋ ਪਰਦੇ ਓਹਲੇ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਤੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਵਾਕਿਫ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਇਹੋ ਘੁੰਢ ਚੁਕਾਈ ਮੈਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ।

ਬੱਚਾ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਕਰੀਬ 1978 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਣੇਪਾ ਪੀੜਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੰਮ ਕੇ ਜੁਆਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੇ ਗੁਰਦੇਵ ਨਗਰ ਵਿਚਲੇ ਘਰ ਤੋਂ ਭੱਲੇ ਤੇ ਬਾਲੇ ਹੋਰੀਂ ਭੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਉਤਾਰਦੇ ਕਮਾਲ ਦੇ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਬਣ ਗਏ। ਡਾਕਟਰ ਸੁਖਨੈਨ ਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਇਥੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਗਾਇਕ ਬਣੇ। 'ਗੋਭੀ ਦੀਏ ਕੱਚੀਏ ਵਪਾਰਨੇ' ਨਾਲ ਜਰਨੈਲ ਘੁਮਾਣ ਨੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ। 'ਮੈਂ ਡਿਗੀ ਤਿਲਕ ਕੇ' ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ 'ਤੀਆਂ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀਆਂ' ਤੇ ਫਿਰ 'ਜਿਉਣਾ ਮੌੜ' ਨਾਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦਾ ਲੋਕ ਗਾਥਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਖੇਡਦਾ ਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ ਵੱਡਾ ਗਾਇਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਵਿਚ ਇਹ ਗਾਇਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਪੀੜੇ ਤੇ ਨਪੀੜੇ ਗਏ। ਮੈਂ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸੰਧੂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗਾਇਕਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲੱਗਿਆ ਸਾਂ, ਜਦੋਂ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ਕੰਜਰਖਾਨਾ ਦੱਸ ਕੇ ਭੰਡਦੇ ਸਨ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਛਾਪਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' 'ਚੋਂ ਸ. ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਹੋਰਾਂ ਜਦੋਂ ਆ ਕੇ 'ਅਜੀਤ' ਸੰਭਾਲਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਥਾਈ ਕਾਲਮ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਲ.ਪੀ. ਜਾਂ ਈ.ਪੀ. ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਖਬਾਰ, ਟੀ.ਵੀ 'ਤੇ ਐਡ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਵਿਕਦੇ ਸਨ।

ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ

ਮਾਣਕ ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ, ਸਦੀਕ ਦੇ ਦੋ-ਗਾਣੇ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦੇ ਦਾ 'ਜਿਉਣਾ ਮੌੜ' ਵਾਲਾ ਐਲ.ਪੀ. ਰਿਕਾਰਡ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਵਿਕਿਆ। ਇਹ ਉਹੀ ਦਿਨ ਸਨ ਜਦੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੀਤਕਾਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਨਾਂ ਹੀ ਚੇਤੇ ਸਨ- ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਗੁਰਦੇਵ ਮਾਨ, ਦੇਵ ਥਰੀਕਿਆਂ ਵਾਲਾ, ਚੰਨ ਗੁਰਾਇਆਂ ਵਾਲਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਗਾਇਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਲ ਆ ਗਏ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਢੇਰੀਆਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। ਗਾਇਕੀ ਪੂਰੀ ਟ੍ਰੇਡ ਬਣ ਗਈ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਰਮਲੇ ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਜੱਗੀ ਦੇ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਲਜੀਤ ਧੂਰ ਕੋਟੀਆ ਤੇ ਮਿਰਜਾ ਸੰਗੋਵਾਲੀਆ ਵਰਗੇ ਤੱਤੇ ਤੱਤੇ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। 'ਤੇਰੀ ਫੀਅਟ 'ਤੇ ਜੇਠ ਨਜ਼ਾਰੇ ਲੈਂਦਾ' ...ਬਾਂਦੀ ਗਰੇਵਾਲ ਉਠਿਆ ਤੇ 'ਚੱਕ ਛੜੇ ਜੇਠ ਨੇ ਬੁੱਕਲ ਦੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲਈ' ਨਾਲ ਚਮਕੀਲਾ ਚਮਕਿਆ। 80ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਯਾਰੀ ਪਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੁੱਲ ਟਾਈਮ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਪੋਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਚੇਤੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਫਿਰ ਢਾਡੀਆਂ, ਗੀਤਕਾਰਾਂ, ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ, ਸਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਕਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਧੌਲਿਆਂ ਵਲ ਮੁੜ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਘੁਸਪੈਠ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੀਤਕਾਰੀ ਦਾ ਕੀੜਾ ਮੈਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਗੀਤਕਾਰ ਤਾਂ ਨਾ ਬਣ ਸਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੇਖਕ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਪੁਸਤਕ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਤੱਕ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਲਚਸਪ ਘਟਨਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਨਾਂ।

ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀ ਗਾਇਕਾਂ 'ਚੋਂ ਭਾਵੇਂ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਮੈਂ ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਦੀਆਂ ਸਿਧ-ਪਧਰੇ ਦੇਸੀ ਜੱਟ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੇਰੇ ਜਿਹਨ 'ਚੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਖਿਸਕੀਆਂ। ਇਕ ਵਾਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਰਤ ਨਗਰ ਚੌਂਕ ਵਿਚ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਪੈੱਗ ਲਾਇਆ, ਫਿਰ ਥਰੀਕਿਆਂ ਵਾਲੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਅੜੇ ਫਿਰ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਵਿਚਲੇ ਘੋਲੂ ਦੇ ਹੋਟਲ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਗਲਾਸੀ ਖਾਲੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਹ ਦਾ ਨੋਟ ਘੋਲੂ ਦੇ ਹੱਥ ਧਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੈਸੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਗਰੀਬ-ਗੁਰਬੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਖੁਆਉਣ ਲਈ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਾਮੇਡੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਢੱਕਨ ਨੇ ਕਿਹਾ 'ਬਾਈ ਕੀ ਪਤਾ ਘੋਲੂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਖੁਆਉਂਦਾ ਵੀ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਐਵੇਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜਾਹ ਦਾ ਨੋਟ ਇਹਨੂੰ ਦੇ ਦੇਨੈਂ। ਦੀਦਾਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦੇਨੇ ਆਂ, ਤੂੰ ਟੋਕਾ ਟਾਕੀ ਕਰਦੈਂ, ਤੇਰਾ ਢਿੱਡ ਦੁਖਦੈ। ਧੋਖਾ ਕਰੂ ਤਾਂ ਕੀੜੇ ਇਹਦੇ ਹੀ ਪੈਣਗੇ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਛੜੇ ਢੱਕਣ ਬਾਰੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਇਕ ਗੀਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ-

ਕਰਦਾ ਕਿਉਂ ਨੁਕਤਾ ਚੀਨੀ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਟੋਟਲ ਉੱਤੇ
ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਖਾ ਲਈ ਰੋਟੀ
ਘੋਲੂ ਦੇ ਹੋਟਲ ਉੱਤੇ
ਪੈਸੇ ਆਪੇ ਦੇ ਜਾਊਗਾ ਦੀਦਾਰ ਛੜਿਆ
ਬੋਲ ਮੂਹੋਂ ਮੂੰਹ ਸਤਿ-ਕਰਤਾਰ ਛੜਿਆ...।

ਉਥੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਭਰੋਵਾਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਭਰੋਵਾਲ ਤੀਕਰ ਕਰੀਬ 15 ਨਲਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਹਰ ਨਲਕੇ 'ਤੇ ਰੁਕੇ ਤੇ ਪੈੱਗ ਲਾ ਲਿਆ ਕਰੇ। ਮੈਥੋਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਗਿਆ, ਕਹਿ ਬੈਠਾ 'ਏਨੀ ਸ਼ਰਾਬ'? ਉਹਦਾ ਉੱਤਰ ਸੀ, 'ਇਹ ਨਲਕੇ ਵਾਲੇ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ ਜੱਟ ਦਾ ਪੁੱਤ ਐਵੇਂ ਲੰਘ ਗਿਆ?'

ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਮੁਰਗੀ ਖਾਨੇ ਵਾਂਗ ਦੋ ਕਮਰੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ 'ਚ ਬੋਤਲਾਂ, ਗਲਾਸੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਮੰਜੇ ਡਾਹੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਤੂੰ ਪੈੱਗ ਲਾਉਣੈ?' ਮੈਂ ਨਾਂਹ 'ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। 'ਤੂੰ ਫਿਰ ਮੰਜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਚੱਲ, ਇਧਰ ਗਊਆਂ ਬੈਠਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੈੱਗ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਗਊ ਦੇ ਜਾਏ ਸਾਨ੍ਹ।' ਉਹ ਹੱਸਦਿਆਂ ਫੇਰ ਗਲਾਸੀ ਭਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਇਕ ਵਾਰ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ, ਜੂਨ ਮਹੀਨਾ, ਘਟਨਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਛਿੰਦੇ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਹੈ। ਜਗਜੀਤ ਉਦੋਂ 'ਮਾਹੀ ਮੁੰਡਾ' ਫ਼ਿਲਮ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੀਦਾਰ ਨਾਲ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੁਨੱਖੀ ਕੁੜੀ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਉਹਨੇ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨਾਲ ਸਾਈਡ ਹੀਰੋਇਨ ਸਾਈਨ ਕਰ ਲਈ। ਹੇਠੋਂ ਢਾਬੇ ਤੋਂ ਖੰਡ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਕੁਲਦੀਪ ਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਤੇ ਜਗਜੀਤ ਨੇ ਜੀਭ ਨਾਲ ਚੱਟ ਲਈ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਮੈਂ ਦੀਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ 'ਏਨੀ ਸੋਹਣੀ ਕੁੜੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦੀ ਐ, ਜਦੋਂ ਜਗਜੀਤ ਨੇ ਉਹਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਖੰਡ ਰੱਖ ਕੇ ਚੱਟੀ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨੀ ਲੱਗਾ?'

ਉਹ ਖਿਝਿਆ ਬੋਲਿਆ 'ਕੋਈ ਨਾ ਤੈਨੂੰ ਕਿਤੇ ਦੱਸੂੰ।'

'ਮੈਂ ਨ੍ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਜਗਜੀਤ ਨੂੰ।' ਸੋਚਿਆ ਇਹ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਹੈ।

ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਐਚ.ਐਮ.ਵੀ. ਨੇ ਉਹਦਾ ਈ.ਪੀ. ਰਿਕਾਰਡ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ, 'ਘੱਗਰੇ ਦੀ ਲੌਣ'। ਮਾਣਕ ਦੇ ਦਫਤਰ 'ਚ ਦੀਦਾਰ ਟੱਕਰਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ 'ਆਜਾ ਗੀਤ ਸੁਣਾਵਾਂ, ਤੇ ਟਾਈਟਲ ਗੀਤ ਦਾ ਆਖਰੀ ਅੰਤਰਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ, 'ਆਹ ਸੁਣ ਜਿਹੜੀ ਜਗਜੀਤ ਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਖੰਡ ਚੱਟਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਪੁੱਛਦਾ ਸੀ।' ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋ-ਗਾਣਾ ਸੀ-

ਰੰਗ ਵਿਚ ਭੰਗ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਲਾਵਾਂ
ਤੂੰ ਦੁਪਹਿਰਾ ਕੱਟ ਜਾਣ ਲਈ ਬੁਲਾ ਲਈਆਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਚੱਟੇ ਹੁੰਦੇ ਦੁੱਖ ਵੀ ਨਾ ਹਰੇ
ਨੀ ਤੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਤਲੀਆਂ ਚਟਾ ਲਈਆਂ
ਕਹਿੰਦਾ ਸੱਚੀਆਂ ਦੀਦਾਰ
ਹੁੰਦੀ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰ
ਰਹਿੰਦੇ ਭਾਲਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ
ਤਾਹੀਓਂ ਘੱਗਰੇ ਦੀ ਨੀਂ ਲੌਣ ਭਿੱਜ ਗਈ....

ਜਿਸ ਗੀਤ ਨਾਲ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਗਾਇਕ ਬਣਿਆ ਉਹ ਸੀ 'ਮਾਮਲਾ ਗੜਬੜ ਹੈ'। ਗੁਰਦਾਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, 'ਇਹ ਖਿਆਲ ਕਿਵੇਂ ਆਇਆ?'

'ਇਕ ਵਾਰ ਬੱਸ 'ਚ ਸਫਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੂਹਰਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਪਿਆਰ ਦੀ ਤੱਕਣੀ 'ਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅੱਖਾਂ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹੱਸ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੋਲਿਆ 'ਮਾਮਲਾ ਕੁਝ ਗੜਬੜ ਲਗਦੈ' ਤੋਂ ਬੱਸ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਝਰੀਟ ਲਿਆ, ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਿੱਟ ਗੀਤ ਬਣ ਗਿਆ।' ਗੁਰਦਾਸ ਦਾ ਠਰ੍ਹੰਮੇ ਭਰਿਆ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲਾ ਜੱਸੋਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਪੱਖੋਵਾਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਤਾਂ ਜਗਮੋਹਨ ਕੌਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਉਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਤਾ ਨਗਰ ਵਿਚਲੇ ਘਰੇ ਗਿਆ, ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਨਾਲ। ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਦੌਰ ਤੇ ਨਾਚ ਦਾ ਘੜਮੱਸ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਚਾਅ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਦੋ ਪੈੱਗ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਪੀ ਲਏ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਸਟੇਜ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੀ ਮੈਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਦੋ ਵਜੇ ਦਾ ਟਾਈਮ ਸੀ ਮੇਰਾ, ਚਾਰ ਵੱਜ ਗਏ ਨੇ, ਪੀਤੀ ਲਹਿ ਗਈ ਸਾਰੀ, ਕਰ ਕੋਈ ਹੀਲਾ ਅੱਜ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਾ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਪੰਗਾ ਲੈਣਾ।'

'ਏਨੀ ਪੁਲਿਸ 'ਚ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਵਾਂਗਾ?'

'ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਕੀ ਵਰਦੀ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੈਂ।' ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ਓਰੇ ਆ ਹੌਲਦਾਰਾ। ਆਹ ਮੁੰਡਾ ਲਿਮਕਾ ਲੈਣ ਚੱਲਿਆ ਮੇਰੇ ਲਈ, ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਜੇ ਇਹਨੂੰ ਰੋਕਿਆ।'

ਤੇ ਮੈਂ ਮਿੱਠੀ ਜਿੰਨ ਸ਼ਰਾਬ ਲਿਮਕੇ ਦੀ ਬੋਤਲ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਜਗਮੋਹਨ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਧਰੋਂ ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਉਹਦੀ ਅਨਾਊਂਸਮੈਂਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਕੋ ਚੀਂਡ ਨਾਲ ਡੂਢ ਪਊਆ ਪੀ ਕੇ ਬੋਲੀ 'ਹੁਣ ਪਾਊਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਨਾਲ ਪੰਗਾ।'

'ਭਲਾ ਦੱਸ ਖਾ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਹੌਰ ਅੰਦਰ ਕਿੰਨੇ ਬੂਹੇ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਨੇ।' ਸ਼ੇਅਰ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਬੋਲੀ 'ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਜਗਮੋਹਣ ਨਾਲ ਅੱਖ 'ਚ ਅੱਖ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸੁਣੋ' ਤੇ ਉਹਨੇ ਦਰਜਨ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਗਵਰਨਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਜੱਸੋਵਾਲ ਨਾਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਥ ਦੀ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜੱਸੋਵਾਲ ਦੂਜੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਮਾਇਕ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਆਂਹਦੇ ਨੇ, 'ਉਦੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਇਆ ਮਿੱਤਰਾ ਜਦੋਂ ਰੰਗ ਸੀ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਰਗਾ।'

ਜਗਮੋਹਨ ਬਾਹਾਂ ਫੈਲਾ ਕੇ ਬੋਲੀ 'ਆ ਜਾਓ ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਫੁੱਲ ਹੀ ਹਾਂ' ਤੇ ਮੇਲਾ ਤਾਲੀਆਂ 'ਚ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਜਿੰਦਣ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜਗਮੋਹਣ ਦੀ ਜਾਨ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਇਕ ਮਰਦਾਂ ਵਰਗੀ ਔਰਤ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਧਾਹ ਨਿਕਲਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਹਾਲੇ ਤੀਕਰ ਮੇਰੇ ਚੇਤੇ 'ਚ ਹੈ। ਉਹ ਆਂਢਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨਾਲ ਲੈਂਦੀ ਸੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਮਰਨ-ਮਰਾਉਣ ਵਿਚ ਤਪਿਆ ਪਿਆ ਸੀ, ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੇਠ ਗਾਇਕ ਵੀ ਆ ਗਏ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚੋਂ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਬੋਰਡ ਉਤਰ ਗਏ। ਵੈਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਬਿਲਡਿੰਗ 'ਚ ਅੰਦਰੋਂ ਕੁੰਡੀ ਮਾਰ ਕੇ ਚਮਕੀਲਾ ਤੇ ਪਾਰਸ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਪੀਤੀਆਂ ਬੀੜੀਆਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਕੁੰਡੀ ਖੁਲਵਾਈ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਤ੍ਰਬਕ ਗਏ। ਚਮਕੀਲਾ ਆਹਦਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠੋਂ ਘੋੜਾਗਾੜੀ ਬੰਡਲ ਲੈ ਕੇ ਆ। ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਰੋਏ। ਰਾਤ ਮੈਂ ਮਾਣਕ ਕੋਲ ਰਿਹਾ, ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਈ। ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਲਾਗਲੀ ਇਕ ਦੋ-ਗਾਣਾ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਕੋਠੀ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਸਾਥੀ ਗਾਇਕ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤੇ ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਮਾਹੌਲ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਵੀ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਬੋਲਿਆ 'ਤੁਹਾਡੀ ਖਾਤਰ ਕਮਾਦਾਂ 'ਚ ਲੁਕਦੇ ਆਂ, ਪਰਾਲੀਆਂ 'ਚ ਸੌਂਦੇ ਆਂ। ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਸਾਨੂੰ ਦਿਉ ਵਰਨਾ....ਚੀਂ ਗੋਲੀਆਂ ਲੰਘਾ ਦਿਆਂਗੇ।'

ਹਾਅ ਜਿਹੜਾ ਲੁੱਚ-ਪਹੁ ਗਾਉਂਦੈ ਉਹਨੂੰ ਫੜ੍ਹੋ। ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਾਂ ਉਹ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਗਿਐ। ਪੈਸੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਨੇ। ਗਾਇਕ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਮਿੰਟ ਚੰਗਾ ਭਾਸ਼ਣ ਝਾੜਿਆ। ਦੁਖੀ ਮਨ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਉਥੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਆ ਗਿਆ।

....ਫੇਰ! ਮਾੜੇ ਦਫਤਰ ਜਿੰਨੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਚਮਕੀਲੇ ਨੂੰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਪੱਗਾਂ ਰੰਗਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਕੋਟੀਆਂ ਸਵੈਟਰ ਬੁਣਨ ਵਾਲਾ, ਗਾਇਕ ਬਣਿਆ ਚਮਕੀਲਾ ਡਰ ਨਾਲ ਸੁੰਗੜ ਕੇ ਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਠਿੰਡੇ ਤੋਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਰੋਂਦੇ ਚਮਕੀਲੇ ਨੂੰ ਗੱਡੀ 'ਚ ਬਿਠਾਇਆ ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ....ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਚਾਰ ਕੁ ਘੰਟਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਰੀ ਆਈ। ਡਰ ਨਾਲ ਕੰਬਦੇ ਨੇ.....ਦੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਸਿਰ ਧਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ 'ਨਾਮ ਜਪੁ ਲੈ ਕੈਸਿਟ ਵਿਚਲੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੂਹਰੇ ਕਰਦਿਆਂ ਥਿੜਕਦੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਬੋਲਿਆ, 'ਹੁਣ ਮੈਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗਾਇਆ ਕਰਾਂਗਾ, ਆਹ ਕਾਪੀ ਦੇਖ ਲਓ।' ਅੱਗੋਂ ਕੜਕਵੀਂ ਤੇ ਰੁੱਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ 'ਅਸੀਂ ਹੋਲੇ ਮੁਹੱਲੇ 'ਤੇ ਤੇਰਾ ਗੀਤ ਸੁਣਿਆ ਸੀ 'ਤਲਵਾਰ ਮੈਂ ਕਲਗੀਧਰ ਦੀ ਹਾਂ'...ਏਦਾਂ ਦੇ ਗਾਉਂਦੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੁਖਦੈ।' ਡਰਿਆ ਮੂਹਰੇ ਕਾਪੀ ਕਰੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਆਖੇ 'ਜਨਾਬ ਪੜ੍ਹ ਤਾਂ ਲਓ।'

'ਜਾਹ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤੇਰੀ ਭੈਣ ਤੇਰਾ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਲਿਆ ਕਰ।'

ਫਿਰ ਕਾਂਬਾ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਛਿੜ ਗਿਆ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਰੌਣਕ ਪਰਤੀ। ਰਾਤੀ ਦਸ ਵਜੇ ਫਗਵਾੜੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਦੋ ਘੁੱਟ ਲਾ ਕੇ ਉਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਨੂੰ। ਪਰ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਜਾਨ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਖੈਰ ਫਿਰ ਵੀ ਨਾ ਪਈ ਤੇ ਗਰੀਬ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਰ ਅਣ-ਨਿਆਈ ਮੌਤ ਦੇ ਗੱਲ ਜਾ ਲੱਗਾ।

ਇਕ ਗਾਇਕ ਦਾ ਜਦੋਂ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਲਾਸ਼ ਪੋਸਟ-ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਦੇ ਸਫਰ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਰਗੀ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬੀਵੀ ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਸੀ, 'ਇਹਦੇ ਗਲੇ ਦੀ ਚੈਨ ਵਿਚਲਾ ਲੌਕਟ ਕਿੱਥੇ ਹੈ?'

'ਲੱਖ ਲਾਹਣਤ ਤੇਰੇ, ਤੇਰੀ ਮਾਂਗ ਉੱਜੜ ਗਈ ਤੇ ਤੂੰ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਲੌਕਟ ਭਾਲਦੀਂ ਏਂ?' ਬਠਿੰਡਾ ਵਾਲਾ ਇਕ ਗਾਇਕ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਉਖੜ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ ਤੇ ਰੋਈ ਉਹ ਫਿਰ ਵੀ ਨਕਲੀ ਜਿਹਾ ਚੁੰਨੀ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਕਰਕੇ ਹੀ।

ਮੇਰੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਨੱਚਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਗਾਇਕ ਬਣ ਗਏ। ਜਿਹੜੇ ਲਿਖਦੇ ਸੀ ਉਹ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਗਾਇਕੀ ਫਿਰ ਮੰਡੀ ਬਣ ਗਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਲਈ ਮੈਂ ਸੁਲਾਹ ਸਫਾਈ ਕਰਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਜ ਕੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਨ।

ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ, ਸਿਰਫ ਚਿਹਰਾ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਗਾਇਕੀ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਸਾਫ ਨਹੀਂ। ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਕਈ ਤੀਲਾਂ ਦੀ ਸਲਾਬੀ ਡੱਬੀ ਵਰਗੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿਹਨੂੰ ਰੱਖ ਲਈਏ ਤੇ ਕਿਹਨੂੰ ਸੁਟ ਦਈਏ।

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ

ਸਿੱਖੀ ’ਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਸਮਾਜੀ ਅਰਥ

ਪ੍ਰੋ. ਨਿਹਾਰਰੰਜਨ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਮਾਜੀ-ਆਰਥਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤੀ ਦੀ ਆਰਥਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਉਪਜਾਊ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਬੰਦ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਰੋਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਲਹਿਰ ਨਹੀਂ ਉਠੀ, ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢਾਂਚਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਇਸ ਉਪਜਾਊ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਹੀ ਸਮਾਜੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਥਮ੍ਹ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਜਾਊ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅਤੇ ਤਤਰੂਪੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ

ਡਾ. ਜ.ਸ. ਗਰੇਵਾਲ

ਸਿਲਸਿਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਕੜਾ ਰੋਸ ਵੀ ਬੇ-ਫਾਇਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਬਾਰੀਕਬੀਨੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਸਮਾਜੀ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਗੁਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪਿਛਲੀ 15ਵੀਂ ਅਤੇ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰਥਕ ਸਮਾਜਕ ਠੁੱਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਇੰਨੀ ਕਰੜੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਭੰਡੀ ਕੀਤੀ, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਾਰੀਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, “ਰਾਜੇ ਸ਼ੀਂਹ ਮੁਕਦਮ ਕੁਤੇ/ਜਾਇ ਜਗਾਇਨਿ ਬੈਠੇ ਸੁਤੇ/ਚਾਕਰ ਨਹਦਾ ਪਾਇਨਿ ਘਾਉ/ਰਤੁ ਪਿਤੁ ਕੁਤਿਹੋ ਚਟਿ ਜਾਹੁ।” (1288) ਅੱਤਿਆਚਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਬਰ ਹਾਕਮ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ ਗਏ ਸਨ। ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਹੇਠਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਭੰਡੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕ-ਪੁਰਖੀ ਬਣਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਇਕ ਪੁਰਖੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਭੰਡੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਗੋਂ ਇਹਦੀ ਭੈੜੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ‘ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਧਾਰਮਕ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਰੂਪਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਤਕੜਾ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਰੋਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਰੋਸ ਨਾਲੋਂ ਵਡੇਰਾ ਹੈ। ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਪ ਨਿਸ਼ਫਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪਰਮ ਮਨੋਰਥ ਮੁਕਤੀ ਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਤ, ਸੰਪਰਦਾ, ਲਿੰਗ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਹਰ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦਾ ਪੈਦਾਇਸ਼ੀ ਹੱਕ ਹੈ।

ਜਾਤ ਦਾ ਧਰਮ ਨਾਲ ਗੂੜ੍ਹਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਾਤ ਨੂੰ ਤਕੜੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਭੰਡਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਫਿਰਕੇ ਜਾਂ ਜਾਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਦਰਅਸਲ ਤਾਂ ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ ਤਕਰੀਬਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਕੱਢੇ-ਵੱਢਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਹਾਕਮ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਿਕੂਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ 15 ਵਰ੍ਹੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਬਿਤਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪੁਆ ਸਕਣ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਿੱਖ, ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਰਲ ਕੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀ ਪੰਥ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ਕ ਲਛਣ ਸੀ।

ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਅਜੇ ਵੇਖਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜਕ ਬਰਾਬਰੀ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਆਦਰਸ਼ਕ ਲਛਣ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਚਲਾਇਆ ਪੰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਧੀਨ ਵਧਦਾ ਫੂਲਦਾ ਰਿਹਾ। 17ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਸਿੱਖ, ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਸਾਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਤਜਾਰਤ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਖਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੱਟ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਵੀ ਪੰਥ ਦਾ ਤਕੜਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਾਰੀਗਰ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਸ ਸਮਾਜੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਦਰਸ਼ਕ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਚਾਰੇ ਵਰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਂਝੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਤੌਰ ਤਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਭਾਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਰਾਬਰ ਸਨ, ਪਰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਤੁਅਲਕ? ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਰਤ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਛਾ ਸਹਿਤ ਸਾਂਝੇ ਖਾਤੇ ਲਈ ਦਾਨ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੁਰੂ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਗਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਕੀ ਅਮੀਰ, ਕੀ ਗਰੀਬ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਦਸਵੰਧ ਕੱਢਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੀ ਹਿੱਸ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੌਲਤ ਦੀ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਸੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਧੰਨ ਦੀ ਇਸ ਮੁੜ-ਵੰਡ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾਈ ਜਾਂ ਗੈਰ ਸੰਸਥਾਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਵ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਹਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਸੀ। ਪਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਅਵਸਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਪੂਜਾ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਵਧੇਰੇ ਕਮਾਈ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਕਈ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਵੀ ਚੰਗਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਧਨ ਦੇ ਅੰਤਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਸਗੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਰਥਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਝਲਕ ਪੰਥ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉੱਚੀ ਜਾਤ ‘ਚ ਹੋਣ ਦੇ ਅਭਿਮਾਨ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਦੇ ਪਰੰਪਰਿਕ ਆਧਾਰ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਇੰਜ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਾਜ-ਆਰਥਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਧਰਮ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਜੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਹਦੇ ਅਰਥ ਸੀਮਤ ਹਨ।

1699 ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ‘ਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ, ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜਾ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਰਹਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ‘ਖ਼ਾਲਸਾ’ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ- ਉਹ ਸਿੱਖ ਜਿਹੜੇ ਮਸੰਦਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਲਪੁਣੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਿੱਧੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕਮੁਠਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਕ ਇਕਮੁਠਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਰਤ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੇ ਬਾਹਰੀ ਦਖਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਲੋੜ ਪੈਣ ‘ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਉਨਾਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਸ਼ਸਤਰ ਧਾਰਨੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪੰਥ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਇਕੋ ਜਾਤ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਚਾਰੇ ਵਰਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਰੀ ਸੀ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਿੱਖ ਆਪੋ ਵਿਚੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜਿੰਨੇ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਸ਼ਕਲ ਦਿਤੀ ਗਈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ। ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਕ ਲਛਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤਕੜਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਫਿਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦਾ ਯਥਾਰਥ ਕਿਥੋਂ ਤਕ ਆਦਰਸ਼ਕ ਲਛਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਜੱਟਾਂ ਜੀਊ-ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਜੱਟ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸਨ। ਦਬਿਸਤਾਨ-ਇ-ਮਜ਼ਾਹਿਬ ਦਾ ਕਰਤਾ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਾਨਕ ਪੰਥੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਤਰੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਸਿੱਖ ਵੀ ਜੱਟ ਮਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ-ਜਾਨ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਹਾਸਿਲ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਦੀਆਂ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਜੱਟ ਹੋਰ ਵੀ ਅਗੇ ਆ ਗਏ। ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਸਿੱਖ-ਪੰਥ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ

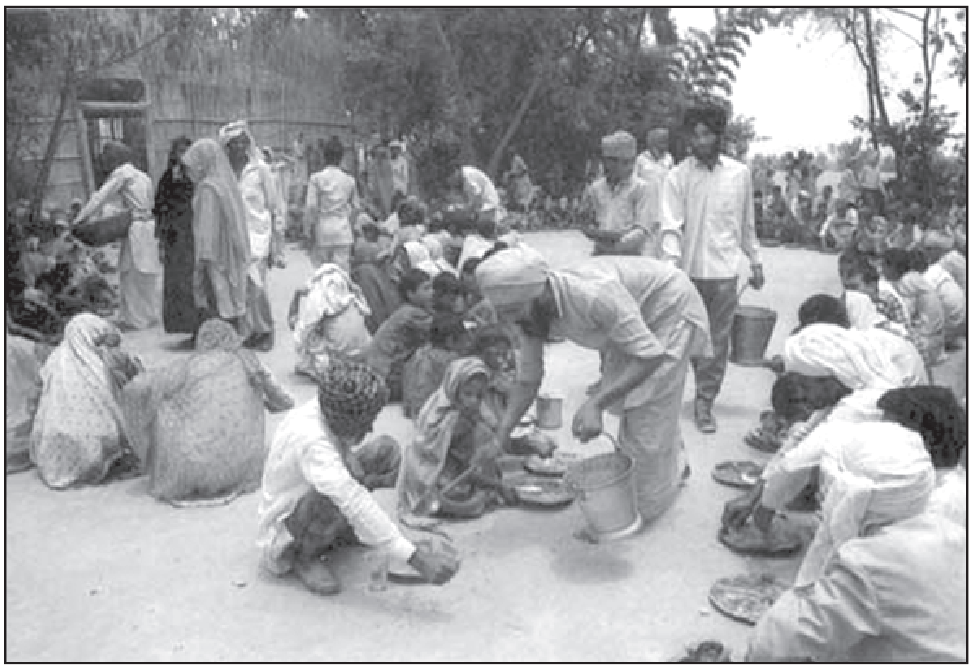

ਧੜਿਆਂ (ਮੀਣੇ ਧੀਰ ਮੱਲੀਏ) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਖਤਰੀਆਂ ਵਲ ਸੀ। ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸੂਬੇ ‘ਚ ਵਸਦੇ ਜੱਟਾਂ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦੇ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਫੌਜੀ ਕਦਮ ਚੁਕ ਲਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਟਾਂ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਝਲਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਟਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰੀਆਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਅਤੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਫ਼ੌਜਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਬਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਣੀ ਔਖੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖ਼ਾਲਸੇ ਵਿਚ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਹੀ ਅੰਸ਼ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਬਗਾਵਤ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਿਲ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅੱਧੀ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਜੀਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ ਗਈ। ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਇਤਨਾ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਸਿੱਖ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰੀਗਰ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ। ਪਰ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਥੋੜੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਤਕਰੀਬਨ ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਸਨ। ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ‘ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਰਾਬਰੀ ‘ਚ ਯਕੀਨ ਰਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ। ਪਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੰਨਾ ਹੀ ਸੀ-ਲੜਨ ਦੀ, ਫਤਹਿ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ। ਉਹ ਹਮਲੇ ਜਾਂ ਬਚਾਓ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿਆਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ। ਸਮੁੱਚੀ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੌਜੀ ਸਾਧਨ ਦਲ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ਰਲਾ ਲੈਂਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਰਲ ਕੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਅੱਡੋ ਅੱਡੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੌਆਂ ਵਿਚ ਗਿਣਤੀ ਸੀ।

ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਅਣਸੋਚੇ ਹੀ ਕਈ ਆਧਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਸਲਨ ਇਹ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜੁੱਟਾਂ ਦਾ ਲੋਕ ਰਾਜ (Republican) ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕਹੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

1. ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਆਈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ ‘ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਇਹਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਧਾਰਮਕ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ‘ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਪਜਦੇ।

2.ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ’ਚ, ਤੱਥ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਸਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਇਹ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ-ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਦਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਬ ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਰੱਬ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਫਤਿਹ ਕੀਤੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਉਤੇ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ (Sovereign) ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ‘ਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਦੂਸਰੀ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

3. ਇਕ ਪਾਸੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਧਾਰਮਕ ਭਾਵਾਂ-ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਸਰਵੋਤਮ ਮੁੱਖੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜੋੜਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਿਧਾਂਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੀ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮਾਜੀ ਪ੍ਰਵਰਤਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਰਾਜਿਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਜਾਂ ਰਸਮੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਦਮ ਕੀਤਾ। ਨਾ ਦੌਲਤ ਦੀ ਮੁੜ-ਵੰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਵੇਂ ਸਿਆਸੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾ ਵਿਚ ਕਈ ਰੋਲ ਬਦਲ ਵੀ ਗਏ, ਪਰ ਰਾਜਸੱਤਾ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾ ਆਈ। ਸਿੱਖ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਆਰਥਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲੱਗੇ। ਵਾਫਰ (surplus) ਅਜੇ ਵੀ ਕਿਰਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਕੀ ਸਿੱਖ ਤੇ ਕੀ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਕਿਰਸਾਨ ਕੋਲੋਂ। ਕਾਰੀਗਰ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਨੌਕਰ ਚਾਕਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿੰਦੇ। ਰੱਬ ਨੇ ਠੀਕ ਰਾਓਆਂ ਨੂੰ ਰੰਕ ਅਤੇ ਰੰਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਉ ਕਰਕੇ ਵਿਖਾ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਰੱਬ ਨੇ ਸਮਾਜੀ ਵਿਤਕਰੇ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕੀਤੇ। ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀ ਵਰਗਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਬ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਧਾਰਮਕ ਸੀ। ਇਹਦਾ ਸਮਾਜੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਕਾਸ ਅੰਸ਼-ਮਾਤਰ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਮਝ ਕੇ ਇਸ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਪਜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਇਹਦੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਗੌਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਚਲਾਈ ਲਹਿਰ ਪੂਰਾ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਕੇ, ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਭੰਡਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਖ-ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਤੀ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਸਮਾਜੀ-ਆਰਥਿਕ ਬਣਤਰ ‘ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਇਸ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੀਆਂ। ਪੂਰਵ-ਉਦਯੋਗੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਉਂਜ ਵੀ ਸਮਾਜੀ ਆਰਥਕ ਬਣਤਰ ‘ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

> *ਇਹ ਗੱਲ ਅਜੇ ਵੇਖਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜਕ ਬਰਾਬਰੀ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਆਦਰਸ਼ਕ ਲਛਣ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਚਲਾਇਆ ਪੰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਧੀਨ ਵਧਦਾ ਫੂਲਦਾ ਰਿਹਾ। 17ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਸਿੱਖ, ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕਈ ਸਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਸਾਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਤਜ਼ਾਰਤ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਪੇਸ਼ਾ ਖ਼ਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੱਟ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਵੀ ਪੰਥ ਦਾ ਤਕੜਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਾਰੀਗਰ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਸ ਸਮਾਜੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।*

ਕੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਠੀਕ ਹੈ?

ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਲੇਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵੀ ਆਏ ਸਨ ਜੋ ਅਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਛਾਪ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਲੇਖ ਵੀ ਉਸੇ ਲੜੀ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਲੜੀ ਵਿਚ ਇਹ ਲੇਖ ਆਖਰੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾਏਗਾ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ,

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਲੇਖ 'ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਗਲਤ' ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਜਿਥੇ ਆਪ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸਬੰਧੀ ਲੇਖ ਛਾਪਦੇ ਹੋ ਉਥੇ ਹੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਛਾਪਦੇ ਹੋ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮੰਚ ਹੈ ਜਿਸ ਜ਼ਰੀਏ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਹੈ।

ਇਸ ਲੇਖ ਸਬੰਧੀ ਆਪ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿਪੱਣੀ, "ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਇਹ ਲੇਖ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਇਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਇਥੇ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਪਰ ਉਹ ਕਾਫੀ ਸੋਚ ਮਸਝ ਕੇ ਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ।"

ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ! ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ, ਕੀ ਆਪ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਦੀਆਂ ਸਨ? ਕੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਲਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੇਖਕ ਦੁਨੀਆਵੀਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ? ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਲੇਖ 1960 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਪਿਛਲੇ 48 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਲਿਖਤ ਨੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਕੀ ਆਸ?

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਬੁਹਤ ਹੀ ਸੁਲਝੇ ਹੋਵੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਲੇਖ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨੀ ਜਾਇਜ਼ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਲੇਖ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਲੇਖ ਸ. ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੇਖ, ਜੋ ਫਰਵਰੀ 1959 ਵਿਚ 'ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲੇਖ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਦਰਜ 'ਤ੍ਰਿਆਚਰਿਤ੍ਰ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 405 ਹੈ, ਵਿਚ ਚਰਿਤ੍ਰ 21, 22 ਅਤੇ 23 ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚ ਅੰਸ਼ਕ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਚੀਰ-ਫਾੜ ਅਰੰਭ ਕਰੀਏ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਇਸ ਪੂਰੀ ਵਾਰਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹੋਣ। ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਪੰਨਾ 838 ਤੋਂ 844 ਤੱਕ ਦਰਜ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੁਲ (60+9+12) 81 ਛੰਦ ਹਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਰਤਾ ਇਉਂ ਹੈ:

ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪਿੰਡ ਸੀ 'ਤੀਰ ਸਤੁੱਦ੍ਰਵ ਕੇ ਹੁਤੋ ਪੁਰ ਅਨੰਦ ਇਕ ਗਾਂਉ' ਜੋ ਨੈਣਾਂ ਦੇਵੀ ਪਰਬਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਹਿਲੂਰ ਰਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸੀ। 3॥ ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਮੂੰਹ ਮੰਗੇ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤਦੇ।4॥ ਇਕ ਧਨਵਾਨ ਇਸਤਰੀ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਰਾਜੇ 'ਤੇ ਮੋਹਿਤ ਹੋ ਗਈ।5॥ ਮਗਨ ਨਾਮ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਰਾਜੇ ਦਾ ਦਾਸ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਧਨ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਰਾਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦੇ। ਮਗਨ ਨੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਆਪ ਸਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਉਹ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਸਿਖਯੋ ਚਹਤ ਜੋ ਮੰਤ੍ਰ ਤੁਮ ਸੋ ਅਯੋ ਮੁਰ ਹਾਥ' ਜੋ ਮੈਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਹਾਂ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਉਹੋ ਕਰੋ।9॥ ਮਗਨ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਰਾਜਾ ਸਾਧ ਦਾ ਭੇਸ ਧਾਰ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ।10॥ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਫੂਲ, ਪਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।11॥ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸਾਧ ਦਾ ਭੇਸ ਉਤਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਹੀ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨ ਲਏ ਅਤੇ ਸੇਜ ਨੂੰ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤਾ।12॥ ਜਦੋਂ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਰਾਜਾ ਸੋਚੀਂ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈ ਤਾਂ ਮੰਤਰ ਲੈਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਇਥੇ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਹੋਰ ਹੈ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਨਰਕ ਵਿਚ ਪੈਣ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹਾਂ।14॥ ਮੇਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਕਾਮ ਦੀ ਅਗਨੀ ਬੁਹਤ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਅਗਨੀ ਵਿਚ ਸੜ ਕੇ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੀ।22॥ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੁਦ੍ਰ (ਸ਼ਿਵਜੀ) ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਰ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕਾਮ-ਕ੍ਰੀੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ।24॥ ਨੂਪ ਕੁਅਰਿ (ਨੂਪ ਕੌਰ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇ ਮਿੱਤਰ! ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰੁਚੀ ਪੂਰਵਕ ਰਤੀ-ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਟੰਗ ਹੇਠੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਓ। 28॥ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਟੰਗ ਹੇਠੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਲੰਘੇ ਜੋ ਨਿਪੁਸੰਕ ਹੋਵੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਪਜਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹਾਂ।29॥ ਨੂਪ ਕੌਰ ਫੇਰ ਜਿਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜੇ ਕਿ ਕਿਹਾ ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਚ ਕੁਲ (ਛਤ੍ਰੀ) ਵਿਚ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਨੀਚ ਕੁਲ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਔਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਹ ਜਨਮ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੈ ਜ਼ਹਿਰ ਪੀ ਕੇ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗੀ।33॥ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਭਗਵਤੀ ਦੀ ਸੌਂਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਰਕ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। 36॥ ਔਰਤ ਦਾ ਦਬਕਾ, 'ਤੋਹਿ ਮਾਰਿ ਕੈਸੇ ਜਿਯੋ' ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਜਾ ਸੋਚੀਂ ਪੈ ਗਿਆ। ਜੇ ਇਸ ਨਾਲ ਰਮਣ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਧਰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਭੱਜਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੌਤ।4॥

ਰਾਜੇ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ:

ਸੁਧਿ ਜਬ ਤੇ ਹਮ ਧਰੀ ਬਚਨ ਗੁਰ ਦਏ ਹਮਾਰੇ।
ਪੂਤ ਇਹੈ ਪ੍ਰਨ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਜਬ ਲਗ ਘਟ ਥਾਰੇ।
ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨੇਹੁ ਤੁਮ ਨਿਤ ਬਢੈਯਹੁ।
ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਭੂਲਿ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਜੈਯਹੁ।51।

ਜਿਵੇਂ ਪਰ ਨਾਰੀ ਕਾਰਨ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਨੂੰ ਕਲੰਕ ਲਗਿਆ ਸੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇੰਦਰ ਦੀ ਵੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਨਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਰਾਵਣ ਅਤੇ ਕੌਰਵਾਂ ਦੀ ਸੈਨਾ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ। 52। ਹੇ ਬਾਲਾ ! ਮੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ।54। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਇਸਤਰੀ ਕ੍ਰੋਧਿਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਚੋਰ-ਚੋਰ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।55। ਇਹ ਸ਼ੋਰ ਸੁਣਕੇ ਡੌਰ ਭੌਰ ਹੋਇਆ ਰਾਜਾ ਆਪਣੀ ਜੁਤੀ ਅਤੇ ਚਾਦਰ ਛਡ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ।

'ਪਨੀ ਪਾਮਰੀ ਤਜਿ ਭਜਯੋ ਸੁਧਿ ਨ ਰਹੀ ਮਾਹਿ'। 60।

(21ਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ)

ਚੋਰ-ਚੋਰ ਦਾ ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕਿ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਪਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਵਰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਹੀ ਫੜ ਕੇ ਚੋਰ-ਚੋਰ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾੜ੍ਹੀਓਂ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਔਰਤ ਭਰਾ-ਭਰਾ ਕਹਿ ਕੇ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਦੀਆਂ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਕਸ ਕੇ ਬੰਦੀਖਾਨੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਭੇਦ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝ ਸਕਿਆ ਤੇ ਰਾਜਾ ਇਹ ਛਲ ਕਰਕੇ ਉਥੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ। (22ਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ)

ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੇ ਰਾਜਾ ਮਹੱਲ ਤੋ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤੇ ਸਭਾ ਲਗਾਈ। 1। ਉਧਰ ਔਰਤ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤਿਆਗ ਕੇ ਗੁੱਸਾ ਪਾਲ ਲਿਆ ਤੇ ਜੁਤੀ ਅਤੇ ਪਾਮਰੀ ਸਭ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤੀ। 2। ਇਧਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜੁਤੀ ਤੇ ਪਾਮਰੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। (ਕੀ ਰਾਜਾ ਸੱਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ?) ਉਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਸਿੱਖ ਸਾਨੂੰ ਦਸੇਗਾ, ਕਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। 3। ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਣਕੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਔਰਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। 4। ਤਦ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਲੈ ਆਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।।5। ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜੁਤੀ ਤੇ ਪਾਮਰੀ ਸਮੇਤ ਰਾਜੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆ ਹਾਜ਼ਰ ਕੀਤਾ ।6। ਰਾਜੇ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ, ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਬਸਤ੍ਰ ਕਿਉ ਚੁਰਾਏ ਹਨ? ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਔਰਤ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਪੈ ਗਿਆ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹੋ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਨਾ ਨਿਕਲੀ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਤਰੀਕ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ।9। ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਫੇਰ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜੀਨਾਮਾ ਕਰਕੇ ਔਰਤ ਦੀ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਟੱਕੇ ਛਿਮਾਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। 12।

ਛਿਮਾ ਕਰਹੁ ਅਬ ਤ੍ਰਿਯ ਹਮੈ ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਰਿਯਹੁ ਰਾਧਿ।
ਬੀਸ ਸਹੰਸ ਟਕਾ ਤਿਸੈ ਦਈ ਛਿਮਾਹੀ ਬਾਧਿ । 12।

(ਤੇਈਸਵੋ ਚਰਿਤ੍ਰ ਸਮਾਪਤ। ਸਤੁ ਸੁਭਮ ਸਤੁ)

ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕੇ ਸ. ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਅਤੇ ਲੂਣਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, "ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਇਸੇ ਹੀ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੂਣਾਂ ਨੇ ਪੂਰਨ ਭਗਤ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲੂਣਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ।" ਪਰ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਲੂਣਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ 'ਤੇ ਟਿਪੱਣੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਚ ਸਿਰਦਾਰ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਰੂਪ ਕੌਰ 'ਸੁਨੱਖੀ ਅਤੇ ਮਾਲਦਾਰ' ਦੀ ਲੋਕਵਾਰਤਾ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ 'ਤ੍ਰਿਯਾਚਰਿਤਰ' ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"। ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਔਰਤ ਦਾ ਨਾਮ ਰੂਪ ਕੌਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਨੂਪ ਕੁਅਰਿ (ਕੌਰ) ਹੈ। ਨੂਪ ਕੁਅਰਿ ਯੌਂ ਕਹੀ ਭੋਗ ਮੋ ਸੌਂ ਪਿਯ ਕਰਿਯੈ ॥27॥

(ਦਸਮ ਗ੍ਰਥ ਪੰਨਾ 840)

ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨ, "ਕੀ ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਲੋਕ ਵਾਰਤਾ (Folklore) ਤੇ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ (Folk literature) ਤੋਂ ਉਚੇਚਾ ਕੋਈ ਵਾਸਤਵਿਕ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ"

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ, (I.C.S and National Professor of Sikhism) ਆਪ ਹੀ 'ਤ੍ਰਿਯਾਚਰਿਤਰ'(ਕੰਜਰ ਕਵਿਤਾ) ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਪ੍ਰੋ. ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੀ ਦੋਸ਼? ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਪ ਬੀਤੀ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਇਉਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ, 'ਤ੍ਰਿਆਚਰਿਤਰ' ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਹੀ, ਇਸ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ 'ਰੂਪ ਕੌਰ' (ਨੂਪ ਕੌਰ) ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਦਰਜ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਹੀ 'ਪਖਯਾਨ-ਚਲਿਤ੍ਰਲਿਖਯਤੇ' ਦੇ ਅੰਤ, ਸਮਾਪਤ ਭਾਗ (Epilogue) ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਕਿਹਾ ਹੈ...", "ਇਹੋ ਅਨਾਦੀ ਤਿੰਨ ਕਾਲ ਸਤਯ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਦਿਬ ਤੇ ਸਨਾਤਨ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ..." ਅਤੇ "ਇੱਥੇ ਭੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਲਿਖਣ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਾਸਤਵਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ, ਮਨ ਰੁਪੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਉਪਜੇ ਹੋਏ ਬਾਕ-ਤਰੰਗ ਹਨ...।"

ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨਾਂ ਹਵਾਲਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੋਜ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ 'ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ' ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਭੁਲਦੇ-

ਸੁਧਿ ਜਬ ਤੇ ਹਮ ਧਰੀ ਬਚਨ ਗੁਰ ਦਏ ਹਮਾਰੇ।
ਪੂਤ ਇਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਜਬ ਲਗ ਗਟ ਥਾਰੇ॥
ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨੇਹੁ ਤੁਮ ਨਿੱਤ ਬਢੈਯਹੁ।
ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਭੁਲਿ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਜੈਯਹੁ॥

ਇਹ ਪੰਗਤੀਆ ਵੀ ਨੂਪ ਕੌਰ ਵਾਲੇ ਚਲਿਤ੍ਰ 'ਚ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਪੂਰੀ ਵਰਤਾ ਬਾਰੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਜੇਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਗੇ ਵੀ ਆਖ਼ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤਰ ਨਹੀ, ਕਈ ਪੁਰਖ ਚਰਿਤਰ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਚੁਤਰਾਈ ਤੇ ਬੀਰਤਾ ਦਾ ਚਰਿਤਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਵੀ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਬਿਖਮ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਚੇਤੰਨ ਹੋਕੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਸਿਆਣੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੁਝ ਆਪ ਬੀਤੀਆਂ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਆਏ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਕਈ ਚਲਿਤਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ 16, 21, 22, 23, ਆਦਿ। 15 ਨੰਬਰ ਕੀਰਤਪੁਰ ਦਾ ਹੈ"। (ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਰਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 125) ਡਾ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਆਪ ਬੀਤੀ ਹੀ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਚਨ, "ਕੀ ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਲੋਕ ਵਾਰਤਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਉਚੇਚਾ ਕੋਈ ਵਾਸਤਵਿਕ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ" ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਇਥੇ ਭੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਲਿਖਣ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਾਸਤਵਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ, ਮਨ ਰੁਪੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਉਪਜੇ ਹੋਏ ਬਾਕ-ਤਰੰਗ ਹਨ...।" ਭਾਵ ਇਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਪ ਬੀਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀ ਪਰ ਇਕ ਲਿਖਤ ਦੇ ਗੁਰੁ ਜੀ ਦੇ, 'ਮਨ ਰੁਪੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਉਪਜੇ ਹੋਏ ਬਾਕ-ਤਰੰਗ ਹਨ"।

ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਿਖਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ. ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਇਹ 21ਵੀਂ, 22ਵੀਂ ਤੇ 23 ਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਹੀ ਰੂਪ ਕੌਰ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਪੂਰਤ ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾ ਦੇ ਰੂਪਾਂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਸਿੱਖ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾ 'ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ੍ਰ' ਦੀ ਸ੍ਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਇਤਿਹਾਸ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਕਰਤਾ ਜੋ ਮੁੜ ਮੁੜ "ਚਰਿਤ੍ਰ ਪਖਯਾਨੇ", "ਭੂਪ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਬਾਦੇ" ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਡਿਠਾ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾ 'ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ੍ਰ' ਅਤੇ "ਭੂਪ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਬਾਦੇ"। 'ਭੂਪ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸਬਾਦੇ' ਬਾਰੇ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਅੱਗੇ ਜੋ ਤ੍ਰਿਯਾਚਰਿਤ੍ਰ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ 'ਮੰਤ੍ਰੀ ਭੂਪ ਸੰਬਾਦੇ' ਰਾਜਾ ਚਿਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਜੀਰ ਦੀ ਆਪੋ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਹੈ"। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਰਾਜਾ ਚਿਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਜੀਰ ਦੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ। ਕਿਉਂ? ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀ ਹੁੰਦੀ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੇਖਕ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, "ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਜਕ੍ਰਿਤ (Self- Composed) ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਸ੍ਵੈ-ਕ੍ਰਿਤ (Original Writing) ਨਹੀ ਹੈ" ਅਤੇ "ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸ਼ੈਲੀ (Literary Form) ਭੀ ਇਵੇਂ ਪ੍ਰਚੀਨ ਤੇ ਮਾਂਗਵੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕਥਾ-ਵਸਤੂ"। ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗੂੰ Copy-Paste ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਕੀ ਲੇਖਕ ਵਲੋਂ ਇਸ ਤਰਾਂ ਲਿਖਣਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਪ ਹੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ, "ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਅਸਲ ਵਿਚ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ), ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਾਤ੍ਰ ਮੰਨੀਏ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਨਿਰਾਦਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਗਵਾਹੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਹਿਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ।

ਤੀਰ ਸਤੁਦ੍ਰਵ ਕੇ ਹੁਤੋ ਪੁਰ ਅਨੰਦ ਇਕ ਗਾਉ।
ਨੇਤ੍ਰ ਤੁੰਗ ਕੇ ਢਿਗ ਬਸਤ ਕਹਲੂਰ ਕੇ ਠਾਉ। 3।

ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਆਪ ਵੀ ਲਿਖਦੇ

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਹਨ, " ਇਹ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਨੈਣਾਂ ਦੇਵੀ ਦੇ ਟਿੱਲੇ ਕੋਲ, ਕਾਹੂਲਰ ਰਾਜ ਵਿਚ, ਅਨੰਦਪੁਰ ਨਾਮੀ ਪਿੰਡ ਉਹੋ ਹੈ ਜੋ ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਉਪਰੰਤ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਣ ਵਸਾਇਆ ਸੀ, 'ਕਾਹੂਲਰ ਮੈ ਬਾਂਧਿਯੋ ਆਨ ਅਨੰਦਪੁਰ ਗਾਵ"

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੰਦਪੁਰ ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਵਸਾਇਆ ਸੀ, ਵਿਚ ਗੁਰੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਜਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮੁਰਾਦਾ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਦਾਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ?

ਤਹਾ ਸਿਖ ਸਾਖਾ ਬੁਹਤ ਆਵਤ ਮੋਦ ਬਢਾਇ।
ਮਨ ਬਾਛਤ ਮੁਖਿ ਮਾਗ ਬਰ ਜਾਤ ਗ੍ਰਿਹਨ ਸੁਖ ਪਾਇ।4।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੌਣ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਪੂਜਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ?

ਬਹੁਰਿ ਸਭਨ ਮੈ ਬੈਠਿ ਆਪੁ ਕੋ ਪੂਜ ਕਹਾਊ। 32।

ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੋਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਔਰਤ ਕਹਿਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਨਮ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ?

ਕਹਾ ਜਨਮ ਕੀ ਬਾਤ ਜਨਮ ਅਭ ਕਰੇ ਤਿਹਾਰੇ। 33।

ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੌਣ ਸੀ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ?

ਬਾਲ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ ਦੇਸ ਦੇਸਨ ਤ੍ਰਿਯਾ ਆਵਹਿ।
ਮਨ ਬਾਛਤ ਬਰ ਮਾਗਿ ਜਾਨਿ ਗੁਰ ਸੀਸ ਝੁਕਾਵਇ।
ਸਿਖਯ ਪੁਤ੍ਰ ਤ੍ਰਿਯਾ ਸੁਤਾ ਜਾਨਿ ਅਪਨੇ ਚਿਤ ਧਰਿਯੈ।
ਹੋ ਕੁਹ ਸੁੰਦਰਿ ਤਿਹ ਸਾਥ ਗਵਨ ਕੈਸੇ ਕਰਿ ਕਰਿਯੈ।
54।

ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਇਸੇ ਬਾਈਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਵਿਚ, ਰੂਪ ਕੌਰ ਅਤੇ ਰਾਇ ਦੇ ਵਾਕਯੋਵਾਕ, ਯਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਉਹ ਗੁਰਵਾਕ ਦਰਜ ਹਨ-

ਸੁਧਿ ਜਬ ਤੇ ਹਮ ਧਰੀ ਬਚਨ ਗੁਰ ਦਏ ਹਮਾਰੇ।
ਪੂਤ ਇਹੈ ਪ੍ਰਾਨ ਤੋਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਜਬ ਲਗ ਗਟ ਥਾਰੇ।
ਨਿਜ ਨਾਰੀ ਕੇ ਸਾਥ ਨੇਹੁ ਤੁਮ ਨਿੱਤ ਬਢੈਯਹੁ।
ਪਰ ਨਾਰੀ ਕੀ ਸੇਜ ਭੁਲਿ ਸੁਪਨੇ ਹੂੰ ਨ ਜੈਯਹੁ। 51।

ਇਹ ਛੰਦ, 'ਤ੍ਰਿਯਚਰਿਤ੍ਰ' ਨਾਮੀ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਨਿਰਸ਼ੰਸ਼ੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਹੈ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਹਿਤੋਨਪਦੇ ਨਮਿਤ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੇ ਕਰਤਾ ਨੇ, ਬਾਈਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਵਿਚ ਗੁੰਦ ਦਿੱਤਾ"

ਜੇ 'ਸੁਧਿ ਜਬ ਤੇ ਹਮ ਧਰੀ' ਗੁਰਵਾਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਖਿਆ ਵੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 1666 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਹੋਈ ਸੀ 1675 ਵਿਚ ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ ਸੀ 9 ਸਾਲ। ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 9 ਸਾਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਓ ਪਈ? ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਚਨ, "ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਹਿਤੋਂਪਦੇ ਨਮਿਤ ਤ੍ਰਿਯ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੇ ਕਰਤਾ ਨੇ, ਬਾਈਵੇਂ ਚਰਿਤ੍ਰ ਵਿਚ ਗੁੰਦ ਦਿੱਤਾ" ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦਾ ਕਰਤਾ ਕੋਈ ਅਨਯ ਪੁਰਖ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਲਿਖਤ 'ਚ ਸਿਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਿਖਤ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹੈ।

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ, ਹੁਣ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੌਣ ਦੇਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਗਿਲਾਨੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਗਿਲਾਨੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ' ਨੂੰ ਕੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਕਿੰਨੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਈ ਸਿੱਖ ਕਿਹੜੀ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਗੰਦ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਅਕਸ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਸਿਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਇਹ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਕਦੋਂ ਦਾ ਹੀ ਡੂੰਘੀ ਕਬਰ ਵਿਚ ਦਫਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ।

-ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਕਹਾਣੀ

ਰਾਹੂ-ਕੇਤੂ

ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਾਂਸ

ਵਕੀਲ ਬਾਬੂ ਜੀ ਮੋਤੀਆਂ ਆਲੀ ਸਰਕਾਰ। ਧੰਨ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਧੰਨ ਏ ਥੋਡੀ ਵਕਾਲਤ।

ਅਰਜ਼ ਇਹ ਆ ਜੀ, ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਮੈਨੂੰ ਮਰਿਆ ਭਾਲਦੇ ਨੇ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ ਜਾਨ ਬਚਾਉਨਾਂ। ਬਾਬੂ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਓ। ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਆ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਟਾਈਪ ਕਰਵਾਓ। ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸ ਦਿੰਨਾਂ, ਨਾਲੇ ਕਾਰੇ। ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋ ਗਿਆ, ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਅਲਮਾਰੀਆਂ 'ਚ ਪਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਥੋਡੇ ਹਰਫ਼-ਹਰਫ਼ ਯਾਦ ਨੇ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਘੁੰਢੀਆਂ ਜਾਣਦੇ ਓ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਘੁੰਢੀ ਕੱਢੋ। ਮੈਨੂੰ ਮਰੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਜਿਊਂਦਾ ਕਰੋ। ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਵੇਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿਓ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਓ ਬਈ ਚੰਦ ਸਿਉਂ ਘੀਸੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ।

ਵਕੀਲ ਬਾਬੂ ਜੀ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਨੀ। ਪਹਿਚਾਣ ਵੀ ਕਿਵੇਂ ਆਵੇ, ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਓ, ਸੈਂਕੜੇ ਬੰਦੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਥੋਡੇ ਕੋਲ।

ਮੈਂ ਜੀ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਆਂ। ਪਵਾਂ ਪਿੰਡ ਐ ਮੇਰਾ। ਮੇਰਾ ਕੇਸ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲੜਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਦਾਲ ਖਾਣਿਆਂ ਦੇ ਲਾਣੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਰਹਿੰਦੀ ਫੀਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਲੱਡੂਆਂ ਦਾ ਡੱਬਾ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ।

ਵਕੀਲ ਬਾਬੂ ਜੀ! ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਲੂਈਂ ਕੰਡਿਆ ਜਾਂਦੀ ਆ। ਦਾਲ ਖਾਣਿਆਂ ਦਾ ਲਾਣਾ ਬਹੁਤ ਹੰਕਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਬਹੁਤੇ ਬੰਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਵੱਟਾਂ, ਵਾਹ-ਵਾਹ ਸਾਡੇ ਖੇਤ ਵਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਮੈਂ ਭਲੀਮਾਣਸੀ ਵਰਤਦਾ, ਉਹ ਨਾਢੂ ਸ਼ਾਹ ਬਣੇ ਫਿਰਨ। ਬਾਬੂ ਜੀ ਭਲਾ ਬੰਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਦਬੀ ਜਾਊ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਕਦੀ ਨਾ ਕਦੀ ਤਾਂ ਅਣਖ ਅੰਦਰੋਂ ਢੁੱਡਾ ਮਾਰਦੀ ਆ। ਮਨ 'ਚ ਲੂਹਰੀਆ ਉਠਦੀਆਂ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਖੇਤਾਂ ਵਲ ਜਾਣਾ ਝੂੰਮਦੀ ਕਣਕ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, 'ਬੰਦਾ ਮਾਰਦੇ ਜੱਟਾ, ਕਹਚਿਹਰੀਉਂ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਛੁਡਵਾ ਲਿਆਵਾਂਗੇ।' ਪਰ ਮੈਂ ਫਿਰ ਸੋਚਦਾ ਕਣਕ ਇਹ ਨੀ ਕਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਸੋਚ ਸਕਦੀ ਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਕੋਈ ਪਾਪੀ ਬੰਦਾ ਹੀ ਸੋਚਦਾ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਸੋਚਦਾ, ''ਲੜਾਈਆਂ-ਝਗੜਿਆਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਖੱਟਿਆ, ਆਪਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹਾਂਗੇ।''

ਇਕ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਦਲੀਪ ਕੁਰ ਕਹਿੰਦੀ, ''ਏ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਰੱਬ ਨਾਲ ਰੋਸੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਓ, ਕਲਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਓ, ਅਖੇ, ਕਰਜ਼ੇ ਨੇ ਮਾਰ ਲਿਆ। ਬੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਨੀ ਮੁੜਦੀਆਂ। ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਜ਼ ਨੀਂ ਉਤਰਦਾ। ਦੇਖ ਲਵੋ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਨੇ ਵੀ ਆ, ਅੱਜ ਰਾਹੂ ਕੇਤੂ ਚੰਦ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਕਰਨਗੇ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ। ਆਹ ਕੱਪੜੇ ਦਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਦੋ....ਖਬਰੈ ਰੱਬ ਸੁਣ ਲਵੇ....।'' ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਕੱਢੀ ਬੈਠੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ''ਭਾਗਵਾਨੇ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਦਾ ਈ ਦਾਨ-ਪੁੰਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਨਾ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਖਾਂਦਾ, ਬੀਜ ਪਾ ਕੇ ਫਸਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾਂ। ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਵਪਾਰੀ ਲੁੱਟ ਲਿਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਤੂੰ ਇਸੇ ਨੂੰ ਦਾਨ ਸਮਝ। ਫਿਰ ਤੂੰ ਵੀ ਦਾਨ-ਪੁੰਨ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਏਂ ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਦਾਨ ਦਾ ਅੱਧਾ ਫਲ ਤੇਰਾ ਪਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲ ਈ ਜਾਣਾ....।''

ਉਹਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਦਸ਼ਗਨੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ। ਉਹ ਬੁੱਲ੍ਹ ਟੇਰਦੀ ਅੰਦਰ ਜਾ ਵੜੀ।

ਬਾਬੂ ਜੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਬਿਜਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਆਉਣੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਣਕ ਦੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਚਲਿਆ ਗਿਆ।

ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, ''ਜੱਟਾ ਐਂਤਕੀ ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਉਲਾਂਭੇ ਲਾਹਦੂੰ। ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਲੈਣੇ-ਦੇਣੇ ਮੋੜ ਦੂੰ।''

ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਿੰਜੇ ਕਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਗਿੱਲੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਰੀ ਕਚੂਰ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਬੱਲੀਆਂ 'ਚੋਂ ਦੁੱਧ ਦੀ ਮਹਿਕ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਨਸ਼ਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। 'ਵਾਹ ਓਏ ਦਾਤਾ! ਧੰਨ ਏ ਤੂੰ, ਧੰਨ ਨੇ ਤੇਰੇ ਰੰਗ।' ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਜਦੋਂ ਫਸਲ ਪੱਕਣ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਆ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾਣਿਆਂ 'ਚ ਦੁੱਧ ਭਰ ਜਾਂਦਾ।' ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਪਾਈਆ ਖ਼ੂਨ ਵਧ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਲੈਣੇ-ਦੇਣੇ ਯਾਦ ਆ ਗਏ...ਖਾਲ੍ਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪੂਰਨਮਾਸ਼ੀ ਦਾ ਚੰਦ ਡੋਲਦਾ ਜਿਹਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਦਲੀਪ ਕੁਰ ਦੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ, ''ਦੇਣਾ ਲੈਣਾ ਤਾਂ ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਨੇ ਵੀ ਆ।''

ਅਸਮਾਨ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀ। ਚੰਦ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਕੰਨੀਂ ਦੇ ਕਿਆਰੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਮੋੜਿਆ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ, ਦਾਲ ਖਾਣੇ ਮੋਟਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਰਹੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਖੰਘੂਰਾ ਮਾਰਿਆ। ਮੇਰੇ ਖ਼ੂਨ 'ਚ ਹਲਚਲ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਸੋਚਿਆ, ''ਸ਼ਰਾਬੀ ਤੇ ਪਾਗਲ ਉੱਤੇ ਕਾਹਦਾ ਗੁੱਸਾ।''

ਪਾਸਾ ਪਰਤ ਕੇ ਲੰਘਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਰਾਹੂ-ਕੇਤੂ ਵਾਂਗ ਰਾਹ ਰੋਕ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਏ। ਕਹਿੰਦੇ, ''ਸਾਲਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਦਾਲ-ਖਾਣੇ ਦੱਸਦੈਂ। ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਨਿੱਤ ਮੀਟ ਨਾਲ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਹੁੰਨੈ।.....ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਕਿਹੜੇ ਮੁਰੱਬੇ ਰੋਕਲੇ? ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਣਾਉਨੈ....।''

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਕੇ ਨਿਰਮਾਈ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ''ਸਰਦਾਰੋ ਧੰਨ ਓ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਧੰਨ ਏ ਥੋਡੀ ਖੇਤੀ। ਦੇਖੋ ਨਿੰਦਿਆ-ਚੁਗਲੀ ਦੀ ਆਦਤ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੈ ਨੀ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਕਰੂੰਗਾ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਕਰੂੰਗਾ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਥੋਡਾ ਕੰਮ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ 'ਚੋਂ ਵਧੀਆ। ਲੋਕ ਨੀ ਜਰਦੇ। ਤਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਖੰਭਾਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ ਬਣਾ-ਬਣਾ ਕੇ ਥੋਨੂੰ ਲੜਾਉਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਉਹ ਸ਼ਰੀਕ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਥੋਡਾ ਟਰੈਕਟਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਥੋਡੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇਖ ਨੀ ਹੁੰਦੀ.....।''

ਬਾਬੂ ਜੀ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਬਦੀ 'ਤੇ ਉੱਤਰੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਗਾਲ੍ਹ 'ਤੇ ਗਾਲ੍ਹ ਕੱਢੀ ਜਾਣ। ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਕਹੀ ਚੁੱਕ ਲਈ ਤੇ ਕਿਹਾ, ''ਸਾਲਿਓ ਨੰਗੋ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਮਰਦੇ ਓ। ਬੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਥੋਤੋਂ ਮੋੜ ਨੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵੱਡੇ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਤੋਂ। ਸਰਕਾਰ ਥੋਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੁਰਕਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੀ ਆ। ਥੋਡੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਨੂੰ ਓਪਰੀ ਹਵਾ ਕੋਈ ਨੀ ਹੋਈ ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਉਹਦੀ ਕਾਮ ਅੱਗ ਥੋਤੋਂ ਠੰਢੀ ਨੀ ਹੁੰਦੀ, ਸਾਲਿਓ ਆਦਮੀ ਤੁਸੀਂ ਬੈਂਗਣ ਦੇ ਓ...।'' ਮੈਂ ਵੀ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਚਾਰ ਜਣੇ ਨੇ ਤੇ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ। ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਮੋਟਰ ਆਲੇ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਡਾਂਗਾਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਚੁੱਕ ਲਿਆਏ। ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਚਿਆ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਖਮੀ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਦੀ ਨੋਕ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਕੱਢਤੀ। ਮਰਿਆ ਸਮਝ ਕੇ ਸੁੱਟ ਗਏ। ਪਰ ਬਾਬੂ ਜੀ ਜੱਟ ਵੱਢਿਆਂ ਨੀ ਮਰਦਾ।

ਬਾਬੂ ਜੀ ਦਾਲ ਖਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਬਹੁਤਾ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ, ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਬੰਦੇ ਬਣ ਕੇ ਆਏ ਨੇ। ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਕ ਵਿਕਾ ਗਿਆ, ਵੱਡੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦਾ। ਜਮਾਂ ਖਾਕੀ ਨੰਗ ਹੋ ਗੇ। ਘੀਸੀ ਹੋਗੀ ਸਾਲਿਆਂ ਦੀ। ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਪਰ ਜੀ ਜੇ ਸੱਪ ਦੇ ਦੰਦ ਕੱਢ ਵੀ ਲਈਏ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹਦੀ ਡੰਗ ਮਾਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।

ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀਆਂ ਵੱਟਾਂ ਤੇ ਬੰਨਿਆਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਵੀ ਮੁੱਕ ਗਿਆ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਵੱਟਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕ ਵਿਕਾ ਗਈ। ਬੈਂਕਾਂ/ਆੜ੍ਹਤੀਏ ਲੈ ਗਏ ਹੂੰਝਾ ਫੇਰ ਕੇ। ਕਣਕ ਦੇ ਖੇਤ ਜਿਹੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ, 'ਬੰਦਾ ਮਾਰਦੇ ਜੱਟਾ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਛੁਡਵਾ ਲਿਆਵਾਂਗੇ', ਠਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਜਾੜ੍ਹ ਹੇਠ ਵੀ ਨਾ ਆਏ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਉਹਦਾ ਘਰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਇਆ।

ਜਦੋਂ ਖੇਤ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਾਂ ਤਾਂ ਕਾਲਜੇ 'ਚ ਧੂਹ ਪੈਂਦੀ ਏ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਅੱਧੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਲਈ।

ਕਦੇ ਮਨ ਸਮਝਾਉਂਦਾਂ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨੀ ਹੋਈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਕ ਗੱਲ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਅਖੇ, ''ਇਕ ਸਾਧ ਜੱਟ ਦੇ ਖੇਤ 'ਚੋਂ ਖਰਬੂਜਾ ਤੋੜਨ ਲੱਗਿਆ। ਜੱਟ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਰੋਕਤਾ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਸਾਧਾ ਪੂਪਨਿਆ ਪਿਉ ਆਲਾ ਖੇਤ ਸਮਝ ਲਿਆ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਖੇਤ ਆ।''

''ਭਗਤਾ ਦੁਨੀਆਂ ਹੋ-ਹੋ ਚੱਲੀ ਗਈ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨੀ ਹੋਈ।'' ਏਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਧ ਚਲਿਆ ਗਿਆ।

ਜੱਟ ਕੀ ਦੇਖਦਾ। ਖੇਤ 'ਚ ਜਿੰਨੇ ਖਰਬੂਜ਼ੇ ਸੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਬਣਗੇ। ਸਾਰੇ ਕਹਿਣ ਜ਼ਮੀਨ ਮੇਰੀ ਐ...ਮੇਰੀ ਐ।'' ਮਤਲ ਬਾਬੂ ਜੀ, ਅੰਤ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਹੱਥ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦੀ ਆ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਇਹ ਆ ਜੀ। ਮੈਂ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆਂ। ਛਿਆਹਟ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅੱਡਿਆ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਰੀ ਆ। ਆਪਣਾ ਟੱਬਰ ਪਾਲਿਆ। ਦਾਲ ਖਾਣਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ 'ਚ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਚਲੀ ਗਈ, ਨਾਲੇ ਚੂਲਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਚੂਲਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੇਸੀ ਜਿਹੇ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਬੰਨਵਾ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਥੋੜਾ-ਥੋੜਾ ਪਿਸ਼ਾਬ ਹਰ ਵੇਲੇ ਆਈ ਜਾਂਦਾ। ਉਹਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੈਣਾ। ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕੋਈ ਹੈ ਨੀ। ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਡੁੱਬਦਾ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹੱਥ ਬਹੁਤ ਮਾਰਦਾ।

ਬਾਬੂ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸਰਕਾਰ ਬੁੱਢਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੰਦੀ ਆ। ਮੈਂ ਦੁਚਿੱਤੀ 'ਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਕਦੀ ਸੋਚਦਾ ਲਗਵਾ ਲਵਾਂ, ਕਦੀ ਸੋਚਦਾ ਛੱਡ ਪਰੇ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਮਨ 'ਚ ਆਵੇ, ''ਜੱਟਾ! ਕਿਉਂ ਦੋ ਢਾਈ ਸੌ ਰੁਪਈਏ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੀਆਂ, ਤੱਥੀਆਂ ਆਲੀ ਲਾਇਨ 'ਚ ਖੜਕੇ ਨੀਵਾਂ ਹੋਵੇਂਗਾ।''

ਕਦੀ ਸੋਚਦਾ, ''ਜਦੋਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਬਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੋਬੇ ਭਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਟੈਕਸ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ...।'' ਮੈਂ ਉਹੀ ਚੰਦ ਸਿਉਂ ਆਂ ਜਿਹਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਮੇਲੇ 'ਚ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਸੀ, ਕਹਿੰਦਾ, ''ਇਹ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਕੀਤਾ, ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਅੰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ।'' ਵਕੀਲ ਬਾਬੂ ਜੀ, ਮੇਰੀ ਛਾਤੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਚੌੜੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹੀ ਚੰਦ ਸਿਉਂ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਗਵਾਉਣ ਲੱਗਾ ਸੀ।

ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਬਚਦੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਅੱਕ ਨਾ ਚੱਬਦਾ। ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਸੋਚਦਾ ਗਿਆ, ''ਭਾਰਤ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਗਿਆ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹਨੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਣਾ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪੇ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨੀ। ਬਹੁਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਨੀ ਕਰਦੇ।....ਕਿਉਂ ਜੰਮਣ ਬੱਚੇ? ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਢੇ ਬਾਰੇ ਸਾਂਭਦੀ ਆ। ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜੋਗੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿੰਦੀ ਆ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੰਦੀ ਆ। ਹੋਰ ਬੁੱਢੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਛੁਣਛੁਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਜਿਹਦੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਹੋਣ ਇੱਜ਼ਤ ਉਹਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਆ...।

ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮ ਤਾਂ ਮੈਂ ਲੈ ਆਇਆ। ਫਾਰਮ ਕਾਹਦੇ ਲਿਆਂਦੇ ਫਾਹਾ ਖੜਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕਰਾਉਣ ਉਹਦੇ ਘਰ ਗਿਆ।

ਸਰਪੰਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਮੈਂ ਫਾਰਮ ਫੜੀ ਬਾਹਰਲੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਬੈਠਾ ਉਹਨੂੰ ਉਡੀਕੀ ਗਿਆ। ਉਹਦੇ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਕਿਹਾ, ''ਸਰਪੰਚ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੇਜ ਜ਼ਰਾ, ਫਾਰਮਾਂ ਤੇ ਠੁੰਗ ਮਰਵਾਉਣੀ ਆ।''

''ਸਾਹਬ ਅੰਦਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਅਸ਼ਨੇ-ਪਸ਼ਨੇ ਕਰੀ ਜਾਵੈ। ਫਿਰ ਮਸੀਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਆਲੇ ਆਏ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

''ਆ ਬਈ ਚੰਦ ਸਿਆਂਹ, ਕਿਵੇਂ ਆਉਣੇ ਹੋਏ'' ਕਹਿੰਦਾ, ਆ ਕੇ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ''ਸਰਪੰਚ ਸਾਹਿਬ, ਧੰਨ ਓ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਧੰਨ ਏ ਥੋਡੀ ਸਰਪੰਚੀ, ਬੜੀ ਔਖੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐ ਜੀ, ਜਿਹੜੀ ਤੁਸੀਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਓ। ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਡੱਡੂਆਂ ਦੀ ਪੰਸੇਰੀ ਆ, ਜਿਹਨੂੰ ਥੋਡੇ ਵਰਗਾ ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ ਈ ਇਕੱਠਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਬਣਾ ਤਾ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲੀਆਂ-ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਟੈਂਕੀ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ-ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਵਧੀਆ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਤਾਂ ਸਵਰਗ ਵਰਗੀਆਂ ਬਣਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦਾ ਮਰਨ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰ ਆਉਂਦਾ। ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸੁਖੀ ਓ। ਮੁੰਡਾ ਅਫਸਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਕੁੜੀ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਖ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਚੱਲੀ ਗਈ। ਸੱਭੇ ਖੈਰਾਂ ਨੇ...।''

ਮੈਂ ਬੋਲਦੇ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਅੱਗੇ ਫਾਰਮ ਕੀਤੇ।

ਸਰਪੰਚ ਫਾਰਮ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਢਕਵੰਜ ਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਪਤਾ ਨੀਂ ਕੀ-ਕੀ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ। ਪੱਗ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ''ਚੰਦ ਸਿਆਂਹ ਆਪਣੀ ਤਾਂ ਘਰ ਆਲੀ ਗੱਲ ਆ। ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਘੁੱਗੀ ਮਰਵਾਲੀਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਵਾਰੀ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਦਸਖ਼ਤ ਕਰਵਾ ਲਿਆ।'' ਥੋਡਾ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ''ਮੁੰਡਾ ਤੇਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਆ। ਮੈਨੂੰ ਨੀ ਲੱਗਦਾ ਤੈਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੱਗੂ.....।''

ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੀ ਇਹਨੂੰ ਵੋਟ ਨੀ ਪਾਈ, ਉਹਦੇ ਬਦਲੇ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਮਨ 'ਚ ਇਕ ਚੜ੍ਹੇ ਇਕ ਉਤਰੇ। ਆਪਣੇ ਗੁੱਸੇ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਕੇ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਸੋਚਿਆ ਮਨਾਂ ਐਵੇਂ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਤੁਰ ਆਇਆਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹਨੂੰ ਦੱਸ ਤਾਂ ਦੇਵਾਂ, ਬਈ ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਵੱਢੀ ਉਂਗਲ 'ਤੇ ਵੀ ਨੀ ਮੂਤਦੇ। ਜਦੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਉਹਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਬੈਠਕ ਦੇ ਦਰਾਂ 'ਚ ਆਇਆ। ਅੰਦਰ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਪੈਰ ਜਿਹੇ ਮਲੇ।

ਉਹ ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਸੀ, ''ਕੌਣ ਸੀ?...ਚਲਿਆ ਗਿਆ?....ਮੈਂ ਤਾਂ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ।''

''ਜੇ ਚਾਹ ਪਿਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਿਠਾ ਲੈਂਦਾ। ਕਾਣਾ ਚੰਦ ਸੀ।''

ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਤੱਤਾ ਜਲਦਾ-ਜਲਦਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਭਰਿਆ ਪੀਤਾ ਅੰਦਰ ਬੜਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਕੱਚਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ''ਆ ਬਈ ਚੰਦ ਸਿਆਂਹ, ਤੈਨੂੰ ਹਾਕ ਮਾਰਨ ਈ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਤੇਰੀ ਭਰਜਾਈ ਚਾਹ ਲੈ ਆਈ, ਪੀ ਕੇ....।''

''ਨਾ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਕਾਣਾ ਪਰਖਦੈਂ, ਜਿਵੇਂ ਧੀ ਦਾ ਸਾਕ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਦਸਖ਼ਤਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰ ਨੀ ਮਾਰਦਾ, ਨਾ ਈ ਦੋ ਢਾਈ ਸੌ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ 'ਤੇ। ਤੂੰ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਵੇਚ ਕੇ ਖਾ ਲਿਆ। ਤੂੰ ਹਰਾਮ ਦੇ ਪੈਸੇ ਖਾਣ ਗਿੱਝਿਆਂ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਖਾ ਗਿਆ। ਪਾੜੋ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ ਨਾਲ ਘਰ-ਘਰ ਕਲੇਸ਼ ਪਵਾਈ ਰੱਖਦੈਂ। ਠਾਣੇਦਾਰ ਦਾ ਦੱਲਾ ਤੂੰ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਕੁੜੀ ਕਿਹੜੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਗਈ ਆ। ਉਸੇ ਮਾਸਟਰ ਨਾਲ ਨਿਕਲਗੀ ਜਿਹੜਾ ਉਹਨੂੰ ਟਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਬੈਠੇ ਨੇ, ਤੂੰ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਮਲੀ ਫਿਰਦੈਂ। ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਮਰਦੈ....। ਮੁੰਡਾ ਜਿਵੇਂ ਪੈਸੇ ਝੋਕ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਨੇ...।'' ਮੈਂ ਬੋਲੀ ਗਿਆ।

ਸਰਪੰਚ ਮੇਰੇ ਮਾਰਨ ਆਵੇ। ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੇ। ਉਹਦੀ ਨੂੰਹ ਤੇ ਤੀਵੀਂ ਉਹਨੂੰ ਫੜ-ਫੜ ਅੰਦਰ ਲਿਜਾਣ, ਕਹਿੰਦੀਆਂ, ''ਕਿਉਂ ਮਰਿਆ ਸੱਪ ਗਲ ਪਾਉਣੈ।''

ਮੈਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀਆਂ ਇੰਦੀਆਂ-ਪਿੰਦੀਆਂ ਗਿਣੀ ਜਾਵਾਂ। ਲੋਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ ਆ ਖੜ੍ਹੇ।

''ਕਾਣਿਆ-ਕੁੱਤਿਆ ਤੈਂ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਮਰਨਾ। ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ...।'' ਸਰਪੰਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਨ ਆਵੇ, ਨਾਲੇ ਇਹੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾਵੇ।

ਹਾਂ ਬਾਬੂ ਜੀ, ਮੁੰਡੇ ਹੈਗੇ ਨੇ, ਨਾ ਹੋਇਆਂ ਵਰਗੇ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਇਕ ਫੌਜੀ ਆ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ। ਦੂਜਾ ਨਿੱਕੇ-ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭਦਰਕਾਰੀਆਂ ਸੁਣ ਲਵੋ।

ਆਪਾਂ ਬੱਚੇ ਜੰਮਦੇ ਆਂ। ਜਦੋਂ ਬੁੱਢੇ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਸਹਾਰਾ ਬਣਨਗੇ ਸਾਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਅਸੀਂ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਕੇ ਰੁਲਣਾ, ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਦਰ-ਦਰ ਦੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ਨੇ ਕਿਉਂ ਜੰਮੀਏ ਗੰਦੀਆਂ 'ਲਾਦਾਂ?

ਗਲਤੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਵੀ ਨੇ। ਘੁਮਾਰ ਜਦੋਂ ਭਾਂਡੇ ਪੱਥਦਾ ਤਾਂ ਭਾਂਡੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਚਿੱਬ ਕੱਢ ਕੇ ਆਵੇ 'ਚ ਪਕਾਉਂਦੈ। ਜੇ ਪੱਕੇ ਭਾਂਡੇ ਦੇ ਚਿੱਬ ਕੱਢਣ ਲੱਗੇ ਉਹ ਭਾਂਡਾ ਟੁੱਟ ਤਾਂ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਚਿੱਬ ਨੀ ਨਿਕਲਦੇ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਮੇਰੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਗਿਆ। ਲਾਡ-ਲਡਾਈ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੀ ਲਾਏ। ਆਪ ਈ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਰੁਲ ਰੁਲ ਕੇ ਮਰੀ ਗਿਆ। ਸੋਚਿਆ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਅਫਸਰ ਬਣ ਜਾਣ। ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਹੱਥ ਲਮਕਾਈ ਫਿਰਨ ਲੱਗੇ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ। ਕਹਿੰਦੇ, ''ਹਮ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਲਾਟ ਸਾਹਿਬ ਐਂ। ਹਮੇਂ ਨੌਕਰੀ ਚਾਹੀਏ।'' ਨੌਕਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿੱਥੇ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਤਾਂ ਕੱਦ ਕਾਠ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸੀ, ਪੈਸੇ ਦੇ-ਦੁਆ ਕੇ ਫ਼ੌਜ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾ ਤਾ।

ਵਕੀਲ ਬਾਬੂ ਜੀ, ਦੋਵੇਂ ਭਾਈ ਵਿਆਹੇ-ਵਰ੍ਹੇ ਨੇ। ਅੱਡ-ਅੱਡ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਫੌਜੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਗਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਘਰੇ ਇਕੱਲੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਤੇ ਦਲੀਪ ਕੁਰ ਫੌਜੀ ਨਾਲ ਰਲਗੇ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਲੜਾਈ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਲੜਦਿਆਂ ਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁੰਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕ ਗਈ। ਅੱਧਾ ਕਿੱਲਾ ਦਲੀਪ ਕੁਰ ਦੇ ਨਾਂ ਸੀ, ਉਹੀ ਬਚਿਆ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਫੌਜੀ ਵਲ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਉਸੇ ਵਲ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਪੁੰਨ-ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਸ਼ਟ ਭੋਗੇ ਮੈਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਭੋਗਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰਗੀ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਕਸ਼ਟ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀਅ ਬਥੇਰੇ ਭੋਗਲੇ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮਰੀ ਬੈਠੀ ਬੈਠੀ ਓ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚਗੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ। ਸਬੱਬੀਂ ਫੌਜੀ ਛੁੱਟੀ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਸੁਆਸ ਤਿਆਗੇ।

ਛੋਟੇ ਮੁੰਡੇ ਹਰਪਾਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ। ਆਉਣਾ ਈ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਸੀ। ਪਰ ਜੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ। ਉਹ ਮਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਅਰਥੀ ਨਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇਵੇ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡੋ। ਫਿਰ ਅਰਥੀ ਚੁੱਕਿਓ।''

''ਫੌਜੀ, ਮਾਂ ਚੋ, ਬਹਿਨ ਚੋ...।'' ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੇ। ਉਹਨੇ ਅਰਥੀ ਚੁਕਵਾ ਲਈ। ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਹੱਥੋ-ਪਾਈ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਅਰਥੀ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਹੇਠਾਂ ਲਮਕੇ ਲੋਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ।

''ਇਹਦੀ ਭਗਤਣੀ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾ ਰੋਲੋ...।'' ਮੈਂ ਹੱਥ ਜੋੜਾਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਮਝਾਇਆ, ''ਦਾਗ ਦੇ ਆਵੋ। ਫਿਰ ਚਾਰ ਬੰਦਿਆਂ 'ਚ ਮਾਮਲਾ ਨਿਪਟਾ ਲਵਾਂਗੇ।''

ਦਾਗ ਤਾਂ ਬਾਬੂ ਜੀ, ਕਿਵੇਂ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਤਾ।

ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਚਾਰ ਬੰਦਿਆਂ 'ਚ ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਣਾ। ਕਚਿਹਰੀ ਜਾਊ। ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੋਣਾ। ਦੋਵੇਂ ਮਾਂ ਦੇ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ 'ਸਕੇ' ਬਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਫਿਰ 'ਫੁੱਲਾਂ' ਲਈ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਫੌਜੀ ਨੇ ਮਾਂ ਦਾ ਸਿਵਾ ਠੰਢਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਬਾਲਟੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਫੁੱਲ ਚੁਗ ਲਏ। ਛੋਟਾ ਹਰਪਾਲ ਉਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ 'ਫੁੱਲ' ਪਾਉਣ ਕੀਰਤਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੀ ਥਾਂ ਫੁੱਲ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਉਥੇ ਵੱਟੇ ਜਿਹੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਰਜਿਸਟਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਫੁੱਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਲਿਖਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ 'ਪੁੰਨ-ਦਾਨ' ਕਰਕੇ ਰਸੀਦ ਲੈ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਫੌਜੀ ਫੁੱਲ ਪਾ ਕੇ ਰਜਿਸਟਰ ਉੱਤੇ ਨਾਂ ਲਿਖਵਾਉਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤਾਂ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾ ਗਿਆ।'' ਫੌਜੀ ਡੌਰ-ਭੌਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬਾਬੂ ਜੀ! ਮੀਤੀ ਫੌਜੀ ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਗਏ ਤੋਂ ਮਰੀ ਪਈ ਮਾਂ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ਲਗਵਾ ਕੇ ਵਸੀਅਤ ਬਣਵਾ ਲਈ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਧਾ ਕਿੱਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਦੀ ਸੀ ਉਹ ਫੌਜੀ ਨੇ ਸਾਂਭ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਧੱਕੇ ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਉਹਦੀ ਬਹੂ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਗੇ ਕਹਿੰਦੇ, ''ਤੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਐਂ।''

ਬਾਬੂ ਜੀ ਧੰਨ ਸੀ ਦਲੀਪ ਕੁਰ, ਉਹਦੇ ਵਰਗਾ ਕਿਸੇ ਨੀ ਬਣ ਜਾਣਾ। ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਸਧਾਰਨ ਜਿਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਊ ਏਨੀ ਸੀ ਨਿਰੀ ਗਊ ਸੀ ਗਊ। ਉਹਦੇ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ, ਮੇਰਾ ਕਿਧਰੇ ਦਿਲ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਓ ਹੁੰਦਾ। ਉਹਦੇ ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਕੋਲ ਮੈਂ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਬੈਠਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਸਵਰਗ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਫੌਜੀ ਦੀ ਬਹੂ ਕਹਿੰਦੀ, ''ਬਾਪੂ ਜੀ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਅੱਗੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲਊ। ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਦੁੱਧ ਤੱਤਾ ਕਰਨਾ ਧਰਿਆ ਹੋਇਆ, ਕਿਤੇ ਉਬਲ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਕ ਮੱਝ ਰਹਿੰਦੀ ਆ, ਮੈਂ ਉਹਦੀ ਧਾਰ ਕੱਢ ਲਿਆਵਾਂ....।''

ਮੇਰੇ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਮੂੰਹੋ ਨਿਕਲ ਗਿਆ, ''ਭਾਈ ਰੋਟੀ ਕਿੱਥੇ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਆ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੇ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਈ ਖੋਹ ਲਿਆ।''

ਉਹਨੇ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਗਲਾਡਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਛੱਜ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਛੱਟਿਆ। ਅਖੇ, ''ਕਾਣੇ ਚੌਰੇ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਫਿਰ ਗਿਆ।...ਕਾਣੇ ਚੌਰੇ ਨੂੰ ਨੂੰਹਾਂ-ਧੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਮ ਨੀ ਰਹੀ...ਕਾਣਾ ਚੌਰਾ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਦਾ, ''ਰੱਬ ਨੇ ਮੇਰਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਖੋਹ ਲਿਆ...ਕਾਣੇ....ਚੌਰੇ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾ ਲੀ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੋਈ ਚੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਨੀ ਕੀਤਾ, ਚੱਟ ਲਿਆ, ਪੂੰਝ ਲਿਆ....ਸ਼ਰਮ ਨੀ ਭੋਰਾ....।''

ਅਸੀਂ ਉਹਦੇ ਲਈ ਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। 'ਧੰਨ ਏ ਤੂੰ, ਧੰਨ ਏ ਤੂੰ ਪੁੱਤ-ਧੀਏ।' ਕਹਿ-ਕਹਿ ਕੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਿਠਾਈ ਰੱਖਿਆ ਉਹਨੇ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਦੀ ਸ਼ਰਮ ਵੀ ਲਾਹਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਗੱਲ-ਗੱਲ ਨਾਲ ਕਾਣਾ-ਚੌਰਾ ਕਹੇ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਿਰੋਂ ਲਹਿਗੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀਆਂ, ''ਸੁਣ ਕੁੜੀਏ ਸਿਰ ਢੱਕ ਕੇ ਚੁੰਨੀ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਾਊ ਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਨਾ ਈ ਕਰਤੂਤਾਂ ਲੁਕਦੀਆਂ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਜਦੋਂ ਫੌਜੀ ਛੁੱਟੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਤੂੰ ਨਵੀਆਂ ਨਮੇਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਘਰੋਂ ਨੀ ਨਿਕਲਦੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਫੌਜ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕਉਲੇ ਕੱਛਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਏਂ। ਪਰਸ ਬਾਂਹ 'ਚ ਪਾ ਕੇ ਕਦੇ ਕਿਧਰ ਨੂੰ, ਕਦੇ ਕਿਧਰ ਨੂੰ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਜਿਹੜੇ ਚੰਦ ਤੂੰ ਚਾੜ੍ਹਦੀ ਏਂ। ਮੈਂ ਜ਼ਮੀਨ ਥੋੜੀ ਗਰਜ਼ੂ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਆ ਹੋਰ ਮੈਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕੰਜਰੀਆਂ ਨਚਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾਂ। ਥੋੜੇ ਵਾਂਗੂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਨੀ ਮਾਰਿਆ। 'ਮੇਰਾ ਮਤਲ' ਜ਼ਮੀਨ ਦੱਬੀ ਨੀ....।''

ਬਹੂ ਨੇ ਫੌਜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਚਾਰ ਲਾ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਹੁਣ ਫੌਜੀ ਵੀ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਨ ਬਣਿਆ ਫਿਰਦਾ। ਉਹਨੂੰ ਉਥੇ ਕੁਆਟਰ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਹੂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਏ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਹ ਦੀ ਬਹੂ ਸਾਮਾਨ ਅੰਦਰ ਰੱਖ ਕੇ ਇਕ ਢਹਿ ਰਿਹਾ ਕਮਰਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦੇ ਮਾਰਗੀ।

ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਥੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੇੜੇ ਆ। ਜਿਥੇ ਉਹ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੁਣ ਉਹਦੀ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਅਣਬਣ ਹੋ ਗਈ। ਬਹੂ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਨੂੰ ਫਿਰਦੀ ਆ। ਖ਼ਬਰੈ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ।

ਮੈਂ ਇਕੱਲੀ ਜਾਨ ਪਿੰਡ ਰਹਿਨਾ।

ਬਾਬੂ ਜੀ ਅਸੀਂ ਬੁੱਢੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾਈ ਰੱਖਦੇ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬੁੱਢਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਗੁਨਾਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਮੇਰੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਮੈਥੋਂ ਡਰਦੇ ਸੀ ਬੀ ਚੰਦ ਸਿਉਂ ਨਾਲ ਪੰਗਾ ਨਾਲ ਲਿਉ ਘੀਸੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ। ਹੁਣ ਉਹੀ ਲੋਕ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਮੈਨੂੰ ਕਾਣਾ ਚੰਦ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਮੇਰੇ ਸੀਨੇ 'ਚ ਆਰੀ ਫਿਰ ਜਾਂਦੀ ਆ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਜਿਹੜੀ ਉਮਰੇ ਸਿਆਣਾ ਬੰਦਾ ਇੱਜ਼ਤ ਭਾਲਦੈ। ਉਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਜਲੀਲ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਨੇ।

ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸੁਣ ਲੋ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮ ਲੈ ਕੇ ਪਟਵਾਰੀ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚੀ ਸੀ। ਉਹ ਤੋਂ ਫਰਦਾਂ ਗਰਦਾਵਰੀਆਂ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾ ਕੇ ਅਲਖ ਜਗਾਈ, ''ਪਟਵਾਰੀ ਸਾਹਬ, ਮੋਤੀਆਂ ਆਲੀ ਸਰਕਾਰ, ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮਾਲਕੋ, ਧੰਨ ਓ ਤੁਸੀਂ ਥੋਡੇ ਬਿਨਾਂ ਜੱਟ ਕਾਣੀ ਕੌਡੀ ਦਾ ਵੀ ਨੀ...।''

ਪਟਵਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਫਰੋਲੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਲ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਲੱਗਾ, ''ਬਾਬਾ ਕਿਉਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਦੈਂ।''

ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੱਟ ਕਹਿ ਕੇ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਕਾਹਦਾ ਜੱਟ ਸੀ। ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਟੁਕੜਾ ਨਹੀਂ ਇਹੀ ਗੱਲ ਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖਵਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਟਵਾਰੀ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਰਜਿਸਟਰ ਉੱਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖੀ ਜਾਵੇ ਨਾਲੇ ਮਖੌਲ ਕਰੀ ਜਾਵੇ, ''ਅੱਛਾ ਬਾਬਾ! ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਵਾ ਲੈਣੀ ਆ ਸਾਡਾ ਗਰੀਬ...ਗੁਰਬੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖੀਂ।''

ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਕਿਹਾ, ''ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਗੀਰਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ ਅੱਧੀਆਂ ਤੇਰੀਆਂ।'' ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੇ ਲਾਲਚੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਹ ਦਾ ਨੋਟ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ ਉਹ ਲਵੇ ਨਾ। ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਦੇ ਕੇ ਮਨ 'ਚ ਕਿਹਾ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਪੁਲਸੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾੜੇ ਓ। ਨਾਲੇ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲੈਂਦੇ ਓ ਨਾਲੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਲਾਹੁੰਦੇ ਓ।''

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਖੇਤਾਂ ਵਲ ਜਾਣਾ ਝੂੰਮਦੀ ਕਣਕ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, 'ਬੰਦਾ ਮਾਰਦੇ ਜੱਟਾ, ਕਹਿਚਿਹਰੀਉਂ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਛੁਡਵਾ ਲਿਆਵਾਂਗੇ।' ਪਰ ਮੈਂ ਫਿਰ ਸੋਚਦਾ ਕਣਕ ਇਹ ਨੀ ਕਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੀ ਸੋਚ ਸਕਦੀ ਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਕੋਈ ਪਾਪੀ ਬੰਦਾ ਹੀ ਸੋਚਦਾ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਸੋਚਦਾ, ''ਲੜਾਈਆਂ-ਝਗੜਿਆਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਖੱਟਿਆ, ਆਪਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹਾਂਗੇ।''

ਪਟਵਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਉਹਨੇ ਫਾਰਮ ਉਤੇ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ, ''ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ।''

ਮੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਘੱਟ ਐ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਘੁਮੇਰ ਆ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਸਭ ਕੁਝ ਈ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਜੱਟ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੁਣਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਧਰਤੀ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਮਨ ਆਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਫੂਕ ਦਿਆਂ। ਕਈ ਦਿਨ ਇਹ ਫਾਰਮ ਘਰੇ ਹੀ ਪਏ ਰਹੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਪੈਸੇ ਟਕੇ ਵਲੋਂ ਤੰਗ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਚਲਿਆ ਗਿਆ।

''ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਧੰਨ ਓ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਧੰਨ ਏ ਥੋਡੀ ਡਾਕਟਰੀ, ਦਿਨ ਨੀ ਦੇਖਦੇ ਰਾਤ ਨੀ ਦੇਖਦੇ। ਇਹੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਓ। ਤੁਸੀਂ ਮਰਿਆ ਪਿਆ ਬੰਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਓ। ਰੱਬ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਥੱਕ ਗਿਆ। ਤੁਸੀਂ ਇਲਾਜ ਲੱਭਦੇ ਨੀ ਥੱਕੇ....।'' ਮੈਂ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਉਹਦੀਆਂ ਘੋੜੀਆਂ ਗਾਈ ਜਾਵਾਂ।

ਡਾਕਟਰ ਵਿਹਲਾ ਹੀ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਨੀ ਭੇਜਦੀ। ਉਥੇ ਆ ਕੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮਰਨਾ। ਡਾਕਟਰ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਬਾਬਾ ਬਿਮਾਰੀ ਦੱਸ?''

ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਅੱਗੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮ ਕੀਤੇ।

ਉਹ ਫਾਰਮ ਪੜ੍ਹਦਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ''ਬਾਬਾ ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਕਿੱਥੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੂ। ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਲਿਆ। ਉਹਦੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਲੱਗੂ।''

ਮੈਂ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਦੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਉਂਦਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਖ਼ਬਰੇ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖ ਕੇ ਬਹੂ ਜਿੰਦਾ ਮਾਰਗੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ''ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦੇ ਓ। ਇਹੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਆ। ਸੰਤਾਲੀ ਦੇ ਹੱਲੇ ਗੁੱਲੇ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸੁਰਤ ਆ। ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਸੀ।'' ਲੀਡਰ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ, ''ਹੁਣ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਗੇ। ਭੁੱਖ, ਨੰਗ, ਗਰੀਬੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ। ਉਦੋਂ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਦਾ ਵੱਢ ਵਢੀਕਾ ਹੁੰਦਾ ਮੈਂ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਹੁਣ ਵੀ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬੇ ਦਾ ਵੱਢ-ਵਢੀਕਾ ਹੋਈ ਜਾਂਦਾ। ਗਰੀਬੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ....। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਖਾਕੀ ਨੰਗ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਆਂ....।''

''ਪਰ ਬਾਬਾ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਬਿਨਾਂ ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਸਬੂਤ।'' ਉਹ ਐਨਕਾਂ ਵਿਚੀਂ ਝਾਕਿਆ। ''ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਘਰੇ ਦੇਖ ਆ। ਕਿਸੇ ਖੱਲ-ਖੂੰਜੇ....।''

ਬਾਬੂ ਜੀ ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲੋਂ, ਰਾਸ਼ਣ ਕਾਰਡ ਲੱਭਣ ਘਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਦਲੀਪ ਕੁਰ ਵਾਲੀ ਪੇਟੀ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਾਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਉਹ ਖਾਲੀ ਜਿਹੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਦਾਜ ਨਾਲ ਭਰਕੇ ਲਿਆਈ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਕੁ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਏ ਸੀ। ਕੱਪੜੇ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਛਣਕਿਆ। ਫਿਰ ਕੱਪੜੇ ਹਿਲਾਏ ਫਿਰ ਛਣਕਿਆ। ਇਹ ਦਲੀਪ ਕੁਰ ਦੀ ਝਾਂਜਰ ਸੀ। ਝਾਂਜਰ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਹਾ, ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਜਿਵੇਂ ਛਣਕ ਛਣਕ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ''ਕੀ ਲੱਭਦੈਂ ਰਾਖ 'ਚੋਂ...।''

ਜਦੋਂ ਦਲੀਪ ਕੁਰ ਵਿਆਉਲੀ ਆਈ ਸੀ। ਝਾਂਜਰਾਂ ਪਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਫਿਰਿਆ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਛਣਕ ਛਣਕ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰਾ ਘਰ ਹੀ ਗਿੱਧਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤ ਗਈ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਉਥੇ ਉਹਦੀ ਝਾਂਜਰ ਗੁਆਚਗੀ। ਡਰਦੀ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੇ ਨਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਕਣਕ ਸਿੱਟ ਕੇ ਆਇਆ। ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਫਸਲ ਵੇਚੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਨਾ ਉਤਰੇ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਦਾ ਦਿਲ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ। ਦਿਲ ਖੜਾਉਣ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਘੁੱਟ ਪੀ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਰੰਗੀਨ ਕਰੀਂ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ, ''ਦੇਖੀਂ ਜੀ, ਮੈਂ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਮੰਗਣੀ ਆਂ।'' ਉਹ ਚੁੰਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਉਂਗਲ 'ਤੇ ਲਪੇਟ ਰਹੀ ਸੀ।

ਉਹਨੇ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰੀ ਕੁਝ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ''ਮੰਗ ਜੋ ਕੁਝ ਮੰਗਣਾ, ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਤੋਲਦੂੰ।'' ਮੈਂ ਦਰਿਆ ਦਿਲ ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਸਾਂ।

''ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਸੁਖਾਲਾ ਹੋਇਆ, ਮੈਨੂੰ ਝਾਂਜਰ ਲੈ ਦੀ ਜੀ। ਇਕ ਝਾਂਜਰ ਖੇਤ 'ਚ ਗੁਆਚਗੀ...।'' ਉਹ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ।

''ਝਾਂਜਰ ਕੀ ਏ, ਜਾਨ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਐ।'' ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਭਰ ਕੇ ਤੋਲ ਦਿੱਤਾ।

ਪਰ ਹੱਥ ਸੁਖਾਲਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਉਹਨੂੰ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਤੋਲਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਝਾਂਜਰ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਦੇ ਹੋਈ। ਸਗੋਂ ਉਹਦੇ ਇਕ ਦੋ ਗਹਿਣੇ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਵਿਕ ਗਏ। ਪਰ ਉਹਨੇ ਰੱਬ ਦੀ ਬੰਦੀ ਨੇ ਕਦੀ ਮੂੰਹੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਧੰਨ ਸੀ ਉਹ।

ਬਾਬੂ ਜੀ, ਉਹ ਝਾਂਜਰ ਫੜ ਕੇ ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਚਿਰ ਰੋਈ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਮਨ 'ਚ ਆਈ ਜਿਵੇਂ ਔਖੇ ਵੇਲੇ ਦਲੀਪ ਕੁਰ ਆਪਣੀ ਸਾਂਭੀ ਹੋਈ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ''ਲੈ ਇਹਨੂੰ ਵਰਤ ਲੈ। ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਸੁਖਾਲਾ ਹੋਇਆ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ।'' ਅੱਜ ਝਾਂਜਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ''ਲੈ ਇਹਨੂੰ ਵਰਤ ਲੈ, ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਮੱਥੇ ਮਾਰ, ਕੰਮ ਕਰਾ।''

ਝਾਂਜਰ, ਜੀ ਮੈਂ ਹੱਟੀ ਵਾਲੇ ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨੂੰ ਕਿਹਾ, ''ਜਦੋਂ ਪੈਸੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਮੁੜਵਾ ਲੈਣੀ ਆ।'' ਉਹ ਹੱਸਣ ਲੱਗਾ। ਉਹਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਪਰ....।

ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਗਿਆ।

''ਕਿਉਂ ਬਾਬਾ ਬਣਿਆ ਕੰਮ?'' ਉਹ ਐਨਕਾਂ ਵਿਚੀਂ ਝਾਕਿਆ। ''ਕੰਮ ਕੀ ਬਣਨਾ ਜੀ'' ਇਕ ਗੀਤ ਆ ਜੀ ਅਖੇ,

ਸਾਧਾ, ਸਾਧਾ ਸਾਧਾ ਤੈਨੂੰ ਰਿਹਾ ਹੌਂਸਲਾ ਕਾਹਦਾ,
ਦੁਨੀਆ ਲੱਗਗੀ ਚਾਟਾਂ 'ਤੇ
ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਨੂੰ ਮਿਲੂ...ਰਾਸ਼ਣ ਕਾਟਾਂ 'ਤੇ।''

''ਬਾਬਾ ਜਿਹੜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਚਾਟਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਉਹਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ?''

ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਉਹਦੇ..ਮੱਥੇ ਮਾਰੇ। ਉਹਨੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਤੇ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਘੁੱਗੀ ਮਾਰਤੀ ਬਈ, ਇਹ ਪੈਂਹਟ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਆ।

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਘਰ ਨੂੰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ''ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਜਾਂ ਜਲਾਦ! ਬੰਦਾ ਮਰੇ ਭਾਵੇਂ ਜੀਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਚਾਹੀਦੀ ਆ। ਪੈਸੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਸਹੁਰੀ ਦੇ ਕੰਜਰ..।''

ਮਨ ਫਿਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਾਰਮ ਲਿਆ ਕੇ ਫਿਰ ਘਰੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ। ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਬਿਨਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਨਾ। ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਮੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਚਿਰ ਰੁਲਦੇ ਰਹੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਲੰਬੜਦਾਰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮਨ 'ਚ ਫਿਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ।

ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਆਲਾ ਜ਼ੋਰਾ ਕਾਮਰੇਡ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਹ ਦੁੱਖ ਪੁੱਛੀ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਦਸਖ਼ਤ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਛੱਡ। ਆਪਣੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਰਾਜਵੀਰ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਆ।''

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਾਮਰੇਡ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਚਰਖੇ 'ਚ ਵੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਈ ਗਿਆ। ਹਾਰ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਕਹੀ ਗਿਆ, ''ਧੰਨ ਸੀ ਜੀ ਉਹ ਤਾਂ, ਉਹਨੇ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਤਾ।''

ਬਾਬੂ ਜੀ ਮਨ 'ਚ ਆਖਾਂ, ''ਬੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਬੈਂਗਣ। ਮੈਨੂੰ ਨੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ। ਭਗਤ ਸਿਉਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਵਾਤਾ। ਰਾਜ ਗੋਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਰੰਗ ਲਾ ਤਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਆ ਬੈਂਗਣ ਦੀ। ਮੈਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਨੰਗ ਬਣ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਰਾਜਵੀਰ ਸਰਕਾਰ ਵਰਗੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਖਪਤੀ ਤੋਂ ਅਰਬਪਤੀ ਬਣਨਗੇ। ਰਾਜਵੀਰ ਦਾ ਬਾਪ ਲਿਬੜੇ ਆਲੇ ਸਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਟਾਂਗਾ ਵਾਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਪੂਛ ਏਨੀ ਮਾਰਦਾ ਗੱਲ-ਗੱਲ ਤੇ 'ਜੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ, ਸਰਕਾਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ' ਕਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਉਹਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਰਾਜਵੀਰ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਬਾਪ ਵਾਂਗ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਹਲਕਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਲਿਬੜੇ ਆਲੇ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਤੂਬਰਦਾਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਈ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡੀ ਓ ਹਕੂਮਤ ਚੱਲੇ। ਮੁੜ ਇਹਨੇ ਪਿੱਛੇ ਨੀ ਦੇਖਿਆ ਅਰਬਾਂ ਪਤੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਲੀਡਰ ਆਪਣੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਭੱਤੇ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਬੁੱਢਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਮਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਲੰਘਾਤੀ 250 ਰੁਪਈਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੋਚਦਿਆਂ ਮੈਂ ਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜਵੀਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਠੀ ਜਾ ਬੈਠੇ। ਉਥੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਹੋਰ ਬਥੇਰੇ ਲੋਕ ਉਹਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਰਾਜੇ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇ।

ਇਕ ਨਿਪਾਲੀ ਚਾਹ ਦੇ ਗਿਆ। ਨਾਲ ਬਰਫ਼ੀ।

ਬਾਬੂ ਜੀ, ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਵੀਰ ਹੱਥ ਜੋੜਦਾ ਆ ਕੇ ਖਾਲੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਫਰਿਆਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਆਈ। ਮੈਂ ਰਾਜਵੀਰ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ ਦਿੱਤੇ। ''ਸਰਕਾਰ ਜੀ ਧੰਨ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਤੇ ਧੰਨ ਏ ਥੋਡੀ ਸਰਕਾਰ। ਜਿੱਧਰ ਦੇਖੋ ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਛੂਹ ਰਿਹਾ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਤੋਂ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਗਰੀਬ ਗੁਰਬਾ ਵੀ ਮੋਬਾਈਲ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਥੋਡੇ ਕੋਲ ਆ ਰਹੇ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਆ ਕੇ ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਰਾ ਸਿਉਂ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਚੰਦ ਸਿਆਂਹ ਚੱਲ ਤੈਨੂੰ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦਿਖਾਵਾਂ।'' ਇਹਨੇ ਬੈਂਕ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਇਕ ਡੱਬੇ ਜਿਹੇ 'ਚ ਕਾਰਡ ਪਾਇਆ ਬਟਨ ਦੱਬੇ ਪੈਸੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀਆਂ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਰੱਕੀਆਂ...।''

ਰਾਜਵੀਰ ਹੱਥ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਨ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਮੁਸਕਰਾਈ ਜਾਵੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ, ''ਇਹ ਚੰਦ ਸਿਉਂ ਆ ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਲੇ ਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਸਾਈਨ ਨੀ ਕਰਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰਾ ਗਰੀਬ ਬੰਦਾ...।''

ਰਾਜਵੀਰ ਨੇ ਫਾਰਮ ਉਤੇ ਦਸਖ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਲੈ ਬਾਬਾ ਤੈਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮਿਲਗੀ ਸਮਝ।''

ਬਾਬੂ ਜੀ, ਇਹ ਫਾਈਲ ਲੈ ਕੇ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਘਸ ਗਈਆਂ। ਇਕ ਦਿਨ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਬਾਬੂ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਬਾਬਾ ਵੱਡ ਕੁਝ ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੀ ਬੈਂਕ 'ਚ ਥੋਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਤੂੰ ਉਥੇ ਖਾਤਾ ਖੁਲਵਾ ਲੈ।''

ਫਿਰ ਬਾਬੂ ਜੀ ਮੈਂ ਬੈਂਕ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਸੌ ਪੰਗੇ-ਕਦੇ ਗਵਾਹ ਲਿਆਓ, ਕਦੇ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਲਿਆਓ। ਸੌ ਦੇ ਕੇ ਖਾਤਾ ਖੁਲ੍ਹਾਇਆ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬੈਂਕ ''ਧੰਨ ਓ ਤੁਸੀਂ...ਧੰਨ ਓ ਤੁਸੀਂ'' ਕਰਨ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਜਾਨਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ, ''ਬਾਬਾ ਅਜੇ ਆਈ ਨੀ ਪੈਨਸ਼ਨ।''

ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਾਬੂ ਜੀ ਮੈਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਰੋਟੀ ਲਈ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਜੁਗਾੜ ਕਰੀ ਜਾਈਦੇ ਨੇ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਰਵਾਈ ਦੇ ਨੇ। ਬਾਬੂ ਜੀ, ਧੰਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤ ਤੇ ਧੰਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਵਾਲੇ। ਉਹ ਧੜਾ-ਧੜ ਜਵਾਨ ਹੋਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਸੁਖੀ ਵਸੇ ਤਾਂ ਕਹਿਣਗੇ, ''ਮੇਰੀ ਭੋਲ ਦੇ ਕਰਮ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਨੇ।'' ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਦੁਖੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਹਿਣਗੇ, ''ਪੈ ਜਾਣ ਚੰਦ ਦੇ ਕੀੜੇ, ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾੜੇ ਥਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾਇਆ।'' ਉਂ ਇਹ ਕੰਮ ਮੈਨੂੰ ਰਾਸ ਆ ਗਿਆ ਨਾਲੇ ਦੋ ਸਿਰ ਜੁੜਦੇ ਨੇ ਅਸੀਸਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਨੇ।

ਅੱਛਾ ਕਾਕਾ, ਤੂੰ ਵਕੀਲ ਬਾਬੂ ਨੀ? ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਵਕੀਲ ਕੋਲ ਕੰਮ ਆਇਆਂ, ਵਕੀਲ ਬਾਬੂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਗਿਆ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਸੋਚੀ ਜਾਨਾਂ ਬਈ ਇਹ ਉਹ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਨੀ। ਮੇਰਾ ਮਤਲ ਉਹ ਤਾਂ ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਗੱਲ ਨੀ ਸੁਣਦਾ। ਚੱਲ ਸ਼ੇਰਾ ਮੇਰਾ ਮਨ ਹਲਕਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ੇਰਾ ਸੱਚ ਦੱਸਾਂ, ਮੇਰੀ ਹੁਣ ਨਿਗਾਹ ਨੀ ਰਹੀ। ਐਵੇਂ ਧੁੱਪ ਛਾਂ ਈ ਦਿਸਦੀ ਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਨੀ...ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕੁੜੀ ਐ, ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ, ਸੁਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ, ਹੀਰੇ ਵਰਗੀ...।

ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ੇਰਾ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਫ਼ਸਰਨੀ ਬੀਬੀ ਹੱਸਦੀ ਕਹਿੰਦੀ, ''ਬਾਬਾ ਧੰਨ ਏਂ ਤੂੰ ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਤੁਰਿਆ ਰਹਿਨਾ। ਤੇਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੀ ਆਈ। ਦਫ਼ਤਰ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰ। ਜਿਥੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੱਗਦੀ ਆ।

ਦਫ਼ਤਰ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਕਰਿਆ। ਉਹ ਬਾਬੂ ਕਹਿੰਦਾ, ''ਕਿਸੇ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਆ, ਇਸ ਪਿੰਡੋਂ ਚੰਦ ਸਿਉਂ ਨਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਗੁਜ਼ਰ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਮਤਲ ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਨੂੰ ਏ ਮਾਰਤਾ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਥੋਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਫਿਰਦਾਂ।''

ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਨੀ। ਸਬੂਤ ਭਾਲਦੇ ਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਲੱਭ ਰਿਹਾਂ। ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਾਂ। ਵੋਟਰ ਲਿਸਟ 'ਚੋਂ ਵੀ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਕਟਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ ਬਹੂ ਦੇ ਜਿੰਦੇ ਹੇਠਾਂ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਚ ਮਾਰਤਾ ਉਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਗੇ। ਤਾਹੀਉਂ ਮੈਂ ਵਕੀਲ ਬਾਬੂ ਕੋਲ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਜੇ ਜਿਹੜੇ ਮੈਨੂੰ ਮਰਿਆ ਭਾਲਦੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਉਂਈਂ ਮਿੱਚੀ ਦਾ ਆਦਮੀ ਨੀ, ਜੱਟ ਤਾਂ ਘੀਸੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ। ਉਹ ਹੋਰ ਹੋਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ...।''

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਦਰਿਆ

ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਵਲ

ਭਾਗ – 1

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁੱਸਾ

''ਚਲੋ, ਠੀਕ ਐ।'' ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਚਾਂਵਲਦਿਆਂ ਇਕ ਪੁੱਠੀ ਛਲਾਂਗ ਲਾਈ ਅਤੇ ਦੌੜ ਕੇ ਖੁਰਪਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆਇਆ।

ਫੱਤੇ ਨੇ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਰੱਸੀ ਕੱਢੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਪੱਟਾਂ ਦੁਆਲੇ ਸੂੰਬੀ ਲਪੇਟੀ, ਖੋਹਲ ਕੇ ਰੱਸੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਮਿਣਿਆ।

''ਲੈ ਬਈ, ਇਕ ਗਿੱਠ ਤੇ ਚਾਰ ਉਂਗਲਾਂ।''

''ਹੁਣ ਬਾਪੂ, ਮੇਰੇ ਮਿਣ।'' ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਨੀਕਰ ਉਤਾਂਹ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦਿਆਂ ਜੋਸ਼ ਜਿਹੇ ਵਿਚ ਆਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਫੱਤੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੱਟ ਦੁਆਲੇ ਰੱਸੀ ਲਪੇਟੀ। ਉਸ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲੱਤ ਅਕੜਾ ਲਈ। ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਝੱਟ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ,

''ਮੈਂ ਨੀਂ ਬਾਪੂ, ਇਹ ਚਲਾਕੀ ਕਰਦਾ ਐ।''

''ਚਲਾਕੀ ਆਪਾਂ ਕਰਨ ਦਿਨੇ ਆਂ।'' ਉਸ ਭੋਰਾ ਕੁ ਰੱਸੀ ਹੋਰ ਕੱਸ ਦਿੱਤੀ। ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਕਸੀਸ ਵੱਟੀ, ਪਰ ਉਸ ਜ਼ਾਹਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਫੱਤੇ ਨੇ ਰੱਸੀ ਮਿਣੀ ਤਾਂ ਉਂਗਲ ਕੁ ਵਧ ਸੀ। ਬਖਸ਼ੀ ਚਾਅ ਵਿਚ ਨੱਚਣ-ਟੱਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਥਾਪੀ ਮਾਰਦਿਆਂ ਸੁਰਮੁਖ ਵਲ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਉੱਚੀ ਬੋਲਿਆ,

''ਕਿਉਂ? ਹੁਣ ਬੋਲ! ਪੱਟ ਕੀਹਦੇ ਮੋਟੇ ਐ? ਤੂੰ ਸ਼ਿਲਤੇ-ਜੀਏ ਮੇਰੀ ਰੀਸ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਲੇਂਗੀ। ਅਖੇ ਬਾਪੂ, ਬਖਸ਼ੀ ਦੀ ਫਾਂਟ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਨਾ ਹੁਣ ਬੋਲ। ਵੱਡਾ ਚੌਧਰੀ।''

''ਓ ਭਾਈ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਰਕ ਨਹੀਂ!'' ਫੱਤੇ ਨੇ ਸੁਲਾਹ-ਸਫਾਈ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬਖਸ਼ੀ ਉਸ ਦੀ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰਕੇ ਬਾਘੀਆਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੁਰਮੁਖ ਉਸ ਨੂੰ ਇਉਂ ਚਾਂਭੜਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਨੂੰ ਝੱਲ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਚਿੰਬੜ ਗਿਆ। ਹੇਠ-ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਛੋਲਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਬੂਟੇ ਮਿਧ ਸੁੱਟੇ। ਫੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਲੋਟ-ਪੋਟ ਹੋਇਆ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ''ਓਇ ਕੰਜਰੋ! ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾਸ ਮਾਰਦੇ ਓਂ! ਥੋਡੀ ਮਾਂ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਐ! ਲੜੂਗੀ! ਫਾਹਿਓ।'' ਪਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਲ ਝੁੱਟੀਆਂ ਕਰ ਕਰ ਪੈਂਦੇ ਸਨ। ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਲਾਲ-ਰੱਤੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਬਖਸ਼ੀ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਗੱਚ ਹੋਇਆ ਭਾਫਾਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਢਾਕਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜੇਤੂ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਮੁਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

''ਸ਼ੇਰਾ ਹੁਣ ਕੰਮ ਵੀ ਨਬੇੜ।'' ਫੱਤੇ ਨੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਪੁਚਕਾਰਿਆ, ''ਤੇਰੀ ਝੰਡੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਹੋ ਈ ਗਈ ਐ!''

ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਖੁਰਪਾ ਚੁਕਦਿਆਂ ਫਿਰ ਫੂੰਕਾਰਾ ਮਾਰਿਆ,

''ਮੁੜਕੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰੋਹਬ ਜਮਾਉਂਦਾ?''

ਸੁਰਮੁਖ ਉਹਦੇ ਵਲ ਕੁਸੈਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਝਾਕਿਆ,

''ਜਾਹ ਬੈਠਾ ਰਹਿ ਉਇ, ਚੱਠੂਆ ਜਿਆ! ਬਾਪੂ ਨੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਰੈਤ ਕੀਤੀ ਐ।''

''ਨਾ ਸੁੱਖੂ।'' ਫੱਤੇ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਉਤਰੇ ਹੋਏ ਚਿਹਰੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ''ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪੁੱਤ, ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇਕੋ-ਜੇ ਓ।''

''ਇਕੋ - ਜੇ ਆ, ਤੂੰ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਰੈਤ ਕਿਉਂ ਵਰਤੀ।'' ਸੁਰਮੁਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਿਝਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਉਸਦੇ ਬੋਲ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ, ''ਦਸੂੰ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਬਈ ਬਾਪੂ ਨੇ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ।'' ਉਸ ਸੱਚੀ-ਮੁੱਚੀ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲਈਆਂ।

''ਕੁੱਟਿਆ ਕਦੋਂ ਐ ਓਇ, ਕੁੱਤਿਆ!'' ਫੱਤੇ ਨੇ ਨਿੱਕਾ ਨਿੱਕਾ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਨਾ ਮੇਰਾ ਸ਼ੇਰ, ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਲਾਈ-ਬੁਝਾਈ ਕਰੀਦੀ!''

''ਦੱਸ ਦੇਣ ਦੇ ਤੂੰ ਬਾਪੂ ਇਹਨੂੰ।'' ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਪਕਰੋੜ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਆਉਂਦਿਆਂ ਰੜਕਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, ''ਫੇਰ ਬੇਬੇ ਸਾਨੂੰ ਫਾਹੇ ਟੰਗ ਦੂਗੀ। ਬੇਬੇ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਠਾਣੇਦਾਰ ਲੱਗੀ ਐ।''

''ਇਹ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੂ। ਠਾਣੇਦਾਰ ਲੱਗੀ ਐ ਜਾਂ ਹੌਲਦਾਰ ਲੱਗੀ ਐ। - ਅਹੁ ਆਉਂਦੀ ਐ ਬੇਬੇ! - ਹੋ ਜੋ ਤਕੜੇ।''

ਸੁਰਮੁਖ ਦੇ ਆਖਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਫੱਤਾ ਤੇ ਬਖਸ਼ੀ ਫਟਾ ਫਟ ਪਿੰਡ ਵਲ ਝਾਕੇ। ਬਿਸ਼ਨ ਕੁਰ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਚਾਹ ਵਾਲਾ ਗੜਬਾ ਤੇ ਰੋਟੀਆਂ ਰੱਖੀ ਡੰਡੀ ਡੰਡੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ।

''ਹੁਣ ਮਸੋਸਾ ਜਿਆ ਮੂੰਹ ਕਰ ਲੋ।''

''ਬਾਪੂ, ਤੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰ।'' ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਸਿਆਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਆਖਿਆ, ''ਬੇਬੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕਰ ਦਊਗੀ?''

''ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਪਤਾ ਲਗ-ਜੂਗਾ।'' ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਖੁਰਪਾ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਟਪੂਸੀਆਂ ਵਿਚ ਕਰਦਿਆਂ ਗਾਇਆ, ''ਦਾਣੇ ਚੱਬੂ, ਵਟਣਾ ਚੜੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੂ! ਲੱਗੂ ਬਈ ਲੱਗੂ!''

''ਸੁੱਖੂ, ਐਵੇਂ ਵਾਧੂ ਭਕਾਈ ਨਾ ਕਰੀਂ, ਸ਼ੇਰ! ਕਿਤੇ ਬਾਤ ਦਾ ਬਤੰਗੜ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇਂ।''

''ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਬਣੂੰਗਾ ਈ, ਉਦੋਂ ਤੂੰ ਨਾ ਇਹਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਾ।''

ਬਿਸ਼ਨ ਕੁਰ ਅਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ ਹੀ ਸੀ। ਸੁਰਮੁਖ ਨੇ ਰੰਬਾ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੁਹਾਰਨੀ ਪੜਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ''ਬੇਬੇ, ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਬਾਪੂ ਨੇ ਕੁੱਟਿਆ। ਅਖੇ ਤੂੰ ਬਖਸ਼ੇ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਐਂ ਨਾਲੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਰੈਤ ਕਰਕੇ ਇਹਨੂੰ ਤਕੜਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਤੂੰ ਤਾਂ ਰੋਗ ਦਾ ਕੁੱਜਾ ਐਂ।''

ਬਿਸ਼ਨ ਕੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਲ ਇਕ ਵਾਰ ਹੀ ਝਾਕੀ। ਫੱਤੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਮੁਸਕਾਣ ਵੇਖ ਕੇ ਬੋਲੀ ਕੁਝ ਨਾ। ਸੁਰਮੁਖ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਬੇਬੇ ਦਾ ਪੀਡਾ ਮੂੰਹ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਚੁਪ-ਚਾਪ ਬਾਟੀਆਂ ਵਿਚ ਚਾਹ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਰੋਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਤੁੱਕਿਆਂ ਦਾ ਅਚਾਰ ਧਰ ਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਫੜਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਬਖਸ਼ੇ ਨੇ ਰੋਟੀਆਂ ਮਰੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਸੁਰਮੁਖ ਨੂੰ ਅੰਗੂਠਾ ਵਿਖਾਇਆ।

''ਦੇਖ ਲੈ, ਬੇਬੇ ਅਜੇ ਵੀ ਬਖਸ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਗੂਠੇ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਐ।''

ਬੇਬੇ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਵਲ ਫੇਰ ਵੀ ਕੰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਨਿੱਬੜ ਗਿਆ, ਕੰਮ?''

ਕੰਮ ਤਾਂ ਨਿੱਬੜ ਜਾਊਗਾ, ਇਹ ਵਿਚਾਲੇ ਈ ਲੜਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਐ। ਫੇਰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਐਸ ਖੱਤੇ ਵਿਚ ਆਹ ਕਿਆਰਾ ਈ ਰਹਿੰਦਾ ਐ।''

''ਅਸੀਂ ਲੜਦੇ ਆਂ।'' ਸੁਰਮੁਖ ਕੁਸਕਿਆ, ''ਬੇਬੇ, ਸਾਨੂੰ ਬਾਪੂ ਈ ਲੜਾਉਂਦਾ ਐ।'' ਬਿਸ਼ਨ ਕੁਰ ਨੇ ਸੁਰਮੁਖ ਵਲ ਟਿੱਕਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਵੇਖਿਆ। ਪੋਣੇ ਨਾਲ ਗੜਬਾ ਫੜ ਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚਾਹ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਬੋਲੀ,

''ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮਾ ਆਇਆ ਸੀ!'' ਫੱਤੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਵਲ ਦੇਖਿਆ। ''ਕੰਮ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੱਸ ਕੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਤੌਰ ਦੱਸਦੇ ਸੀ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਹੈਗੀ।''

''ਹੋਰ ਨ੍ਹੀ ਕੁਸ਼ ਬੋਲਿਆ?''

''ਨਹੀਂ! ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਫੱਤਾ ਮੈਨੂੰ ਆਥਣੇ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇ। ਮੈਖਿਆ, ਬਾਬਾ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਐ ਤਾਂ ਭੋਡੀ ਆਲੇ ਖੇਤ ਛੋਲੇ ਗੁੱਡਦੇ ਐ! ਕਹਿੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਏਨੀ ਕਾਹਲੀ ਵੀ ਕੋਈ ਨ੍ਹੀ।''

ਫੱਤਾ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ। ਸਿਰਫ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਘੁੱਟਾਂ ਭਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਮਹੌਲ ਵਿਚ ਕਿਧਰੋਂ ਕਿਧਰੋਂ ਤਿੱਤਰ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁੰਡੇ ਹੁਣ ਗੰਭੀਰ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ।

''ਮੈਨੂੰ ਦੀਂਹਦੀ ਐ।'' ਬਿਸ਼ਨੇ ਨੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਗੱਲ ਤੋਰੀ, ''ਮੱਲੂ ਕਿਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਕੋਈ ਅਲਸੇਟ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।''

''ਕੀ ਪਤਾ?'' ਫੱਤੇ ਨੇ ਐਵੇਂ ਖਲਾਅ ਵਿਚ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਆਖਿਆ, ''ਚਾਚੇ ਵਰਿਆਮੇ ਦਾ ਕਿਤੇ ਇਕ ਕੰਮ ਹੁੰਦੇ ਐ।''

''ਮਹਾਜਨਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।'' ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਫਿਕਰ ਨਾਲ ਝੰਬਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫੱਤੇ ਨੇ ਬਾਟੀ ਵਿਚੋਂ ਅਖੀਰਲੀ ਘੁੱਟ ਭਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲਾ ਝਗੜਾ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪੈਣਾ ਈ ਐ। ਮੱਲੂ ਦਾ ਜੀਤੂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਉੱਠਿਆ ਵੈਲੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਐ।! ਏਧਰ ਮਹਾਜਨ ਵੀ ਮਾੜੇ-ਮੋਟੇ ਨ੍ਹੀਂ! ਉਹ ਵੀ ਅਲਾਕੇ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਨੇ!''

''ਕਿਤੇ ਸੰਨ੍ਹੇ-ਸੰਨ੍ਹ ਆਪਾਂ ਗਰੀਬ ਨਾ ਮਾਰੇ ਜਾਈਏ।''

''ਬਿਸ਼ਨ ਕੁਰ ਬਾਟੀਆਂ ਮਾਂਜਣ ਲਗ ਪਈ, ਫੱਤਾ ਇੰਜ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਸੋਚਦਾ ਹੋਵੇ। ਬਿਸ਼ਨ ਕੁਰ ਤਾਂ ਘਰ ਨੂੰ ਚਲੀ ਗਈ, ਫੱਤਾ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆ, ਗੋਡੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਚਾਚਾ ਵਰਿਆਮਾ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਰੀਕੇ-ਕਬੀਲੇ ਵਿਚੋਂ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਡਰ ਤੇ ਸਫਾ ਜੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਉਹ ਮੋਢਾ ਡਾਹ ਕੇ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਏ ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਗਭਰੀਟ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਚਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਖੇਤ ਵਿਚ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਕੀਤੀ।

ਕੁੜੀ ਰੋਂਦੀ-ਕੁਰਲਾਉਂਦੀ ਘਰ ਆ ਗਈ। ਚਮਿਆਰਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੌਧਰੀਆਂ ਕੋਲ ਆ ਫਰਿਆਦ ਕੀਤੀ। ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਘੂਰ-ਘੱਪ ਕਰਦਿਆਂ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਬਣਦਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਫੀ ਮੰਗ ਲਈ। ਵਰਿਆਮੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਨਾ ਰਿਹਾ ਗਿਆ।

''ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੇ ਥੋਡੇ ਨਿਆਂ ਦੇ! ਜੇ ਹੈਂ-ਈ ਮਾਫੀ ਦੇਣੀ ਐ, ਇਕ ਮੈਂ ਫੜ ਲੈਣਾ ਆਂ। ਮੈਂ ਵੀ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਮਿੰਨਤ ਕਰ-ਲੂੰਗਾ।''

ਚੌਧਰੀ, ਵਰਿਆਮੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਪਰ ਬੋਲ ਕੁਝ ਨਾ ਸਕੇ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੌ ਘੜਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਵਰਿਆਮਾ ਏਨੀ ਆਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਡਾਂਗ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਫੀ ਵਾਟ ਨਾ ਲੰਘਿਆ, ਉਤਨਾ ਸਮਾਂ ਲੋਕ ਬਿੱਟ ਬਿੱਟ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਲ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ।

''ਇਹਦੇ ਸਿੱਧਮਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਣੀਏ ਹੱਥ ਆਏ ਹੋਏ ਐ!'' ਉਹ ਸਾਰੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਏ, ''ਪੈਸੇ ਬਟੋਰ ਬਟੋਰ ਤਜੌਰੀਆਂ ਭਰੀ ਜਾਂਦਾ ਐ! ਫੱਤੇ ਕਮਲੇ ਨੂੰ ਈ ਮੱਲੂਕਿਆਂ ਨਾਲ ਭੂਹਾ ਭੂਹਾ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦਾ।''

''ਇਕਲਾ ਬਾਣੀਆ ਤੇ ਫੱਤਾ ਈ ਕਿਉਂ?'' ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਆਖਿਆ, ''ਪਿੱਦੂ ਵੀ ਕੂਕਿਆਂ ਦੇ ਡੋਲ ਵਾਂਗੂੰ ਏਸੇ ਨੇ ਮਾਂਜਿਆ! ਕਦੇ ਮੌਲੀ-ਜੀ ਮਹਿੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਕਦੇ ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਬਲਦ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ! ਜ਼ਮੀਨ ਲਿਖਾਈ ਜਾਂਦਾ ਐ।''

''ਬਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ! ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਈ ਪਤਾ- ਪਰ ਬੰਦਾ ਊਂ ਜਬ੍ਹੇ ਵਾਲਾ ਐ।'' ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਵਰਿਆਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉੱਚੀ ਆਖਿਆ, ''ਉਦੋਂ ਮਾਹਲੇ ਕੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਏਸੇ ਨੇ ਈ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਅਖੇ ਹਾਂ ਹਾਂ ਘੋੜੀ ਦੇ ਟੂੰਮਾਂ ਥੋੜੀਆਂ ਪਾਈਆਂ। ਸਾਲਿਆਂ ਨੇ ਘੋੜੀ ਜੂਹ ਵਿਚੋਂ ਛਮਕ ਮਾਰ ਕੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਵਰਿਆਮਾ ਈ ਸੀ! ਨੱਕ ਨਾਲ ਲਕੀਰਾਂ ਕਢਵਾਈਆਂ ਅਗਲਿਆਂ ਤੋਂ।

ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਘਰੜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ। ਵਰਿਆਮਾ ਬੋਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਫੱਤੇ ਨੇ ਬੂਹੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਚਾਚੀ ਖੇਸ ਦਾ ਝੁੰਬ ਮਾਰੀ ਅੰਦਰ ਆਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਸਰਸਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਕੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਰਿੜਕਣੋਂ ਉਤੋਂ ਬਠਲੀ ਲਾਹ ਕੇ ਦੁੱਧ ਵਧਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਸਬਾਤ ਵਿਚ ਖਮੋਸ਼ੀ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਿੜਕਣੇ ਵਿਚ ਮਧਾਣੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਖੜਕਾ ਵੀ ਸੁਣਿਆ।

''ਹਰੋ।'' ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਰਤਾ ਕਰੜੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, ''ਚਾਹ ਤਾਂ ਲਿਆ।''

ਹਰੋ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਆਖੇ ਉੱਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਚਾਚੀ ਦੀ ਠਿਪਕਣੀ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਰਮੇ ਵਾਂਗ ਵਹਿੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਫੇਰ ਉਸ ਵਰਿਆਮੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਰਜਾਈ ਵਿਚ ਪਿਆ ਸਿੱਧਾ ਛੱਤ ਵਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਕੰਨ ਵਲੇਟ ਗਏ। ਦਿਨ ਛਿਪੇ ਫੱਤਾ ਵਰਿਆਮੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ। ਉਹ ਡਾਂਗ ਸਿਰਹਾਣੇ ਰੱਖੀ ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਪਿਆ, ਸਿੱਧਾ ਅਸਮਾਨ ਵਲ ਝਾਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫੱਤਾ ਜਾ ਕੇ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿ ਗਿਆ।

''ਚਾਚਾ, ਕੀ ਗੱਲ ਪਿਆਂ ਐ? ਕਿਤੇ ਢਿੱਲਾ-ਮੱਠਾ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ?''

ਵਰਿਆਮਾ ਉੱਠ ਕੇ ਬੈਠਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, ''ਢਿੱਲਾ-ਮੱਠਾ ਮੈਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਐ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਿਉਂ ਜੰਮਿਆਂ ਕਦੇ ਸਿਰ ਵੀ ਨ੍ਹੀ ਦੁਖਿਆ।'' ਫੇਰ ਚੌਂਕੇ ਵਲ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, ''ਗੱਜੇ ਦੀ ਮਾਂ, ਐਥੋਂ ਦੋ ਛੰਨੇ ਦੁੱਧ ਲਿਆ।'' ਉਧਰੋਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਉਡੀਕਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ''ਮੈਂ ਅੱਜ ਸਿੱਧਮਾਂ ਤੋਂ ਆਇਆਂ, ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਆਂਹਦਾ ਸੀ ਅਖੇ ਕੁਸ਼ ਦਿਨ ਹੋਏ, ਮੱਲੂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬਦਮਾਸ਼ ਜੀਤੂ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਗਿਆ, ਪੈਲੀ ਦੀ ਝਾਕ ਖੁਸ਼ੀ ਰੱਖੋ! ਅਖੇ ਮੈਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਈ ਵਾਹ ਲੈਣੀ ਐ!''

''ਇਉਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਵਾਹ-ਲੂ?''

''ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨ੍ਹੀਂ!'' ਵਰਿਆਮ ਨੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਤੋਂ ਛੰਨਾ ਫੜ੍ਹ ਲਿਆ। ਫੱਤੇ ਨੇ ਦੁੱਧ ਫੜਦਿਆਂ ਮੋਹ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, ''ਹੋਰ ਚਾਚੀ, ਸ਼ਰੀਰ ਤਾਂ ਤਕੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਐ।''

''ਕਿਰਪਾ ਐ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਫੱਤਿਆ! ਤੂੰ ਆਪਦੀ ਗੱਲ ਦੇਹ।''

ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਛੰਨਾ ਮੂੰਹ ਲਾ ਕੇ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਘੁੱਟ ਭਰ ਕੇ ਫਿਰ ਆਖਿਆ, ''ਇਥੇ ਪੁੱਛਦਾ ਕੌਣ ਐ? ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਭੈਣ ਦੇਣਿਆਂ ਨੇ ਕਰਾੜਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁਕਮ ਦੇ-ਤਾ ਬਈ ਬਾਣੀਏ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਪੈਲੀਆਂ ਮੁੱਲ ਨ੍ਹੀ ਲੈ ਸਕਦੇ।''

''ਪਰ ਇਹਨੂੰ ਤਾਂ ਜੁਗੜੇ ਹੋ-ਗੇ, ਗਹਿਣੇ ਹੋਈ ਨੂੰ।''

''ਜੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਵਾਹ ਗਏ, ਪੁਛਣਾਂ ਕੀਹਨੇ ਐ?'' ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਸਾਰਾ ਦੁੱਧ ਪੀ ਕੇ ਛੰਨਾ ਥੱਲੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਿਆ, ''ਨਾਲੇ ਤੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਊ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਪੰਜ ਕਰੇਂ, ਪੰਜਾਹ ਕਰੇਂ, ਕਰਾੜ ਤੈਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਥੋੜੋ ਐ।''

''ਇੰਜ ਮੈਂ ਖੰਘਣ ਨ੍ਹੀਂ ਦਿੰਦਾ!''

''ਤੂੰ ਕਾਇਮ ਰਹੀਂ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਮਗਰ ਆਂ- ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਆ ਭਤੀਜ! ਮੱਲੂ ਕਿਆਂ ਦੀ ਕੰਜਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਸੱਤਿਆ! ਤੇਰੀ 'ਵਾ ਵਲ ਵੀ ਝਾਕ ਜਾਣ। ਮੱਲੂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੰਡੇ ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਐ। ਸਾਲੇ ਛੀਂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ।''

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਾਝਰੇ ਹੀ ਫੱਤਾ ਫਿਰ ਆ ਗਿਆ। ਮੂੰਹ-ਹਨੇਰਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਰਿਆਮਾ ਅਜੇ ਬਿਸਤਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਚਾਚੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਂਦੀ ਫਿਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਰਿਆਮਾ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ, ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਲਫ਼ ਦੱਬ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੱਤਾ ਬੈਠਦਿਆਂ ਸਾਰ ਝੁਕ ਕੇ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ, ''ਕੌਣ ਦੱਸਦਾ ਐ?'' ਵਰਿਆਮਾ ਇਕ ਦਮ ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਉਠ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

''ਰਾਤ ਤੇਰੀ ਨੂੰਹ ਸੁਣ ਕੇ ਆਈ ਐ। ਉਹ ਘੁਮੰਡੀ ਕੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਗਈ ਸੀ। ਉਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਬਾਂ ਬਾਂ ਹੋਈ ਪਈ ਐ, ਅਖੇ ਮੱਲੂਕਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹ ਵੀ ਲਈ।''

''ਹਾਂ ਵਾਹ-ਲੀ ਜ਼ਮੀਨ।'' ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਚੱਬ ਕੇ ਆਖਿਆ।

''ਹਲ ਜੋੜਨਾ ਸੌਖਾ ਪਿਆ। ਜੇ ਛੀਂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹ ਗਈਆਂ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਜਿਉਂਦੇ ਈ ਮਰ-ਗੇ।''

''ਮੈਂ ਰਾਤ ਏਥੇ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਟੁੱਕ ਖਾ ਕੇ ਖੇਤ ਗੇੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਆਇਆਂ, ਮਖਾ ਕੀ ਐ, ਜੀਤੂ ਕੰਜਰ ਕਿਤੇ ਹੱਥ ਈ ਨਾ ਕਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।''

''ਫੇਰ...?'' ਵਰਿਆਮੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਾਹ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

''ਫੇਰ ਕੀ, ਜ਼ਮੀਨ ਤਾਂ ਅਜੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਈ ਐ। ਬੇਝੜ ਖੜੀ ਐ।''

ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਲੇਫ਼ ਦਾ ਲੜ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹੁਲਾਰਦਿਆਂ ਹੱਸ ਕੇ ਆਖਿਆ, ''ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਮਲਾ ਐ, ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹ ਲੈਣੀ ਮਖੌਲ ਦੀ ਘੱਗਰੀ ਐ, ਜਿਹੜਾ ਜਣਾ-ਖਣਾ ਪਾ ਕੇ ਨੱਚ ਲਉ।'' ਮੰਜੇ ਉੱਤੇ ਮੁੜ ਲੰਮਾਂ ਪੈਂਦਿਆਂ ਉਹ ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ, ''ਤੂੰ ਚਿੱਤੋਂ ਵਹਿਮ ਮੁਕਾ ਦੇ। ਮੇਰੇ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਮੱਲੂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਪੈਲੀ ਦੇ ਨੇੜ ਦੀ ਨ੍ਹੀ ਲੰਘ ਸਕਦੀਆਂ! ਵਿਚ ਵੜਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਐ।''

ਕਿੱਕਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਘਰੜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ। ਵਰਿਆਮਾ ਬੋਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਫੱਤੇ ਨੇ ਬੂਹੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ। ਚਾਚੀ ਖੇਸ ਦਾ ਝੁੰਬ ਮਾਰੀ ਅੰਦਰ ਆਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਸਰਸਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਕੇ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਰਿੜਕਣੋਂ ਉਤੋਂ ਬਠਲੀ ਲਾਹ ਕੇ ਦੁੱਧ ਵਧਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਸਬਾਤ ਵਿਚ ਖਮੋਸ਼ੀ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਿੜਕਣੇ ਵਿਚ ਮਧਾਣੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਖੜਕਾ ਵੀ ਸੁਣਿਆ।

''ਹਰੋ।'' ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਰਤਾ ਕਰੜੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਖਿਆ, ''ਚਾਹ ਤਾਂ ਲਿਆ।''

ਹਰੋ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਆਖੇ ਉੱਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਚਾਚੀ ਦੀ ਠਿਪਕਣੀ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਰਮੇ ਵਾਂਗ ਵਹਿੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਫੇਰ ਉਸ ਵਰਿਆਮੇ ਵਲ ਵੇਖਿਆ, ਉਹ ਰਜਾਈ ਵਿਚ ਪਿਆ ਸਿੱਧਾ ਛੱਤ ਵਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਵਰਿਆਮੇ ਦਾ ਖੁਰਦਰਾ ਚਿਹਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਭੈੜਾ ਜਾਪਿਆ। ਫੱਤੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ, ਵਰਿਆਮਾ ਲੜਾਈ ਫਸਾਦ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਂਗ ਕੰਬਦਾ, ਹਰੋ ਜੇ ਕੁਝ ਆਖਣ ਦਾ ਜ਼ੇਰਾ ਕਰਦੀ, ਡਾਂਗ ਦੀ ਬੇਕਿਰਕ ਮਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ। ਵਰਿਆਮੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ। ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿਚ ਉਸ ਵਰਿਆਮੇ ਦੀ ਗੁੱਸੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਵਰਿਆਮਾ ਹਰਖ ਵਿਚ ਕੁੜ੍ਹਿਆ ਘਰ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਹਰੋ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰੋਂ ਚਾਹ ਅਤੇ ਮਠਿਆਈ ਲਿਆ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਲੱਗੀ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਮੱਚੇ-ਸੜੇ ਵਰਿਆਮੇ ਨੇ ਹਰੋ ਦਾ ਸਿਰ ਫੜ ਕੇ ਸੜਦੀ ਹੋਈ, ਚਾਹ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਰੋ ਨੇ ਚੀਕ ਮਾਰੀ।''

''ਤੂੰ ਬੇ ਫਿਕਰ ਰਹਿ।''

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਅੰਕ 'ਚ)

ਸਫਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ

ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਮਾਦ ਸਾਡੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਨਾਹ ਬਣਦੇ

ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਸਾਰ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਕਵੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸਿਰ ਪੈ ਗਈ। ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੋਤੜੇ ਧੋਂਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟੀ ਆ ਗਈ ਤੇ ਇਹ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਬਾਕੀ ਘਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਫ਼ਾਈ ਤੇ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸੀ।

ਕੁਦਰਤੀ ਹੀ ਸਾਡੀ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਣ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬੈਠੀ ਰਹੀ, ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸੇ ਹੀ ਦਿਨ ਇਕ ਬੀਬੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਪਿੰਡ 'ਚੋਂ ਕੰਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ 'ਚ ਹੀ ਆਈ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਸਾਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਕਵੀ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਬੋਲੀ,

''ਕਾਕੇ! ਤੂੰ ਬੜਾ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੈਂ, ਤੇਰੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਕੰਮ ਮਿਲਿਐ.....।''

ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਵੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾਂ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਕਾਕਾ' ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸੀ।

ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਤੁਰਨ-ਫਿਰਨ ਲੱਗੀ। ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਹੁਣ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ, ਸਾਹਮਣੇ ਖਾਲੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗੱਡੀ ਸਿਖਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਕਾਹਲ਼ੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ, ''ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਣੀ, ਮੈਂ ਮਨਬੀਰ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖੂੰ।'' ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਵੀ ਨੂੰ ਸੁਆ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਾਂ ਤੇ ਵਿਚੋਂ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਗੇੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਸਾਂ। ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਮਨਜੋਤ ਆ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਖਿਚੜੀ 'ਚ ਪਾ-ਪਾ ਕੇ ਦੇਸੀ ਘਿਉ ਦਿੰਦੇ ਪਰ ਮੈਂ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਰੋੜ੍ਹ ਦਿੰਦੀ। ਕਾਸ਼ਤੀਵਾਲ ਵਾਲੇ ਬੀਜੀ ਦਾ ਭੇਜਿਆ ਪੰਜ ਕਿਲੋ ਦੇਸੀ ਘਿਉ ਮੈਂ ਇਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਾਗੌਣ ਕੀਤਾ।

ਮੈਨੂੰ ਆਮ, ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬੀਬੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੱਤਾਂ ਘੁਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਸੀ। ਕਾਸ਼ਤੀਵਾਲ ਵਾਲਾ ਬਿੱਟੂ ਵੀਰ ਬਦਾਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਰੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਵਰਤੇ ਪਈਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਹੁਣ ਕਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸੀ। ਮਨਜੋਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ- ''ਇਹਦਾ ਨਾਂ ਕਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੱਖ ਦਿਓ, ਕੇ.ਪੀ. ਕਿਹਾ ਕਰਾਂਗੇ....।''

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, 'ਇਹ ਦੁਸ਼ਟ (ਕੇ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ) ਦਾ ਨਾਂ ਐ, ਇਹ ਨ੍ਹੀਂ ਰੱਖਣਾ।' ਮਨਜੋਤ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਦੀ ਫਿਰ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਗਈ। ਅਖੀਰ ਅਸੀਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਗਏ। ਮੈਂ ਉਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਕੇ ਦੇ ਨਾਂ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਸਿੰਘ ਬੁੱਕਲਾਂ ਮਾਰੀ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈ ਮਾਧਾ ਸਿੰਘ ਬੱਬਰ ਅਤੇ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਮਰੜ੍ਹ ਸਨ।

ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੱਖਰ 'ਕ' ਹੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਕਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂ 'ਕੰਵਰਦੀਪ ਸਿੰਘ' ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਧਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ :

''ਕੁੜੇ ਬਦਾਮਾਂ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਖਾਇਆ ਕਰ....।''

ਮੈਂ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿਚ ਸਿਰ ਤਾਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਬਦਾਮਾਂ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਭਾਈ ਮਾਧਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਾਲਸਾਈ ਬੋਲੀ ਹੀ ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਬਦਾਮਾਂ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਸੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਰਹੰਦ ਵਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਗਾਬਾਦ ਨੇ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਪਏ। ਉਹ ਭੰਗਾਲੀ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੋਂ ਕਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਹੁਕਮਨਾਮਾ 'ਸੇਵਕ ਕਉ ਸੇਵਾ ਬਨਿ ਆਈ' ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਕਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਹੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਤੇ ਕਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਹੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਕਵੀ ਨੂੰ ਚੁੱਕ-ਚੁੱਕ ਕੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਕੋਈ ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਨਿੱਖੜ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਇਹ ਆਖਰੀ ਮਿਲਣੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਗਾਬਾਦ ਨੂੰ ਬਟਾਲੇ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮਖੌਲ 'ਚ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਰਹੇ ਓ?'

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੋਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ''ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੰਭਾਲ, ਤੇਰੀਆਂ ਛੇ ਕੁੜੀਐਂ....ਤੈਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਾ ਦਿੰਨੇ ਆਂ....।''

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ : ''ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਪੁਲਸ ਦੀ ਕੁੱਟ ਨ੍ਹੀਂ ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਆ....।''

ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਹਰ ਇਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝੋਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰੀਦਾ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਾਂ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਣਾਂ ਵਿਚ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦੀ ਮੈਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ : ''ਜਿਸ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੂ, ਮੈਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸਾਇਨਾਈਡ ਖਾ ਲੈਣੀ ਆ...।''

ਇਹ ਅੱਗੋਂ ਹੱਸ ਛੱਡਦੇ। ਫਿਰ ਕਦੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ: ''ਮੇਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੂੰ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਵੀਂ....।''

ਮੈਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ।

ਮੈਨੂੰ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਤਜ਼ਰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਘਰੇ ਹੀ ਕਵੀ ਨੂੰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਪੈਂਟੀ ਪਾ ਕੇ ਉੱਤੋਂ ਨਿੱਕਰ ਤੇ ਫਿਰ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਪੈਂਟ ਚੜ੍ਹਾਈ ਰੱਖਦੀ। ਕਵੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਗਲ਼ਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਅਖੀਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਲੈ ਗਏ। ਲੇਡੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਹਦੀ ਪੈਂਟ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪੈਂਟ ਲਾਹ ਕੇ ਉਹਦੇ ਹੇਠੋਂ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਨਿੱਕਰ ਤੇ ਫਿਰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਨਿੱਕਰ ਲਾਹੀ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਸਿਰ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ :

''ਕੀ ਗੱਲ ਘਰ 'ਚ ਕੋਈ ਸਿਆਣਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨ੍ਹੀਂ ਹੈਗਾ....?'' ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ।

ਮੈਂ ਸਹਿਮ ਜਿਹੇ ਵਿਚ 'ਨਾਂਹ' 'ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ।

''ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਘਰ 'ਚ ਤਾਂ ਨੰਗਾ ਹੀ ਰੱਖੀਦੈ...।'' ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਵੀ ਅਜੀਬ ਸੋਚਣੀ ਦੀ ਮਾਲਕ ਸਾਂ। ਘਰ 'ਚ ਕੋਈ ਆਉਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਕਵੀ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਰੱਖਣ 'ਚ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਜਿਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਖ਼ੈਰ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਕਵੀ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਲੱਤਾਂ ਠੀਕ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਫਿਨਸੀਆਂ ਨਿਕਲ ਆਈਆਂ। ਬੀਜੀ ਨੇ ਆ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕਵੀ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਰੋਂਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ''ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਨਿਆਣੇ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲੀਦੇ ਆ....।''

ਮੈਂ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਂਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਖਲੋਤੀ ਰਹੀ, ਜਿਵੇਂ ਸਵਾਲ ਨਾ ਨਿਕਲਣ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਾਸਟਰ ਅੱਗੇ ਖਲੋਂਦਾ ਹੈ।

ਕਵੀ ਢਾਈ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਹੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋ ਗਏ। ਇਥੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਕੇਬਲ ਕੰਟਰੈਕਟਰ' ਸ਼ੋਅ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾਂਅ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਥੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਜੁਆਇੰਟ ਫੈਮਿਲੀ ਉਸੇ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੋ ਕਮਰੇ ਸਨ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਮੈਂ ਘਰੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਮੈਨੂੰ ਰਾਤ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਗਏ, ਪਰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਏ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਭਰੀ ਹੈ ਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਕੀਤਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਤੇ ਰਹਿ ਪੈਣ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਆਉਂਦਾ। ਸਵੇਰੇ 9 ਕੁ ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਾਰ ਦਾ ਹਾਰਨ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਸਿਰ ਕਰ ਕੇ ਵੇਖਿਆ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੇਰੀ ਚਿੰਤਾ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਥੱਲੇ ਸੱਦਿਆ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਿਰ ਝਟਕ ਦਿੱਤਾ।

''ਮੈਂ ਐਹੋ ਜ੍ਹੀ ਚੀਜ਼ ਲਿਆਇਐਂ....ਤੂੰ ਵੇਂਹਦੇ ਸਾਰ ਭੱਜੀ ਆਉਣੈ.....।'' ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚੈਲੇਂਜ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀ ਗੱਲ ਨਾ ਗੌਲੀ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਾਰ 'ਚੋਂ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ 'ਡਾਬਰਮੈਨ' ਕਤੂਰਾ ਕੱਢ ਕੇ ਕਾਰ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਭੱਜੀ ਆਈ।

ਇਸ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਸੁੰਘਣ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿਵਾ ਕੇ ਨਾਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਜਿੰਮੀ' ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਦਾ ਸਾਬਣ-ਤੌਲੀਆ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੱਖਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਵੀ ਨੂੰ ਨੁਹਾ ਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹਾਉਂਦੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਹੱਸਦੀਆਂ। ਉਹ ਮਖੌਲ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਤੂੰ ਦੋ ਬੱਚੇ ਪਾਲ਼ ਰਹੀ ਐਂ।

ਇਥੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੌੜੀਆਂ 'ਚੋਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ 'ਚ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ, ਇਹ ਉਹਦਾ ਪਤਾ ਲੈਣ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ।

ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਥਾਣੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਆਏ। ਮੈਂ ਬੜਾ ਹੱਸੀ ਕਿ ਥਾਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੌਣ ਹੈ। ਥਾਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਲਿੱਪ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਇਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾਂਦਿਆਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਡੋਵਾਲ ਨਾਕੇ 'ਤੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਸਣੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਥਾਣੇ 'ਚੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੁਲਿਸ 'ਚੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨੂੰ ਫੋਨ 'ਤੇ 'ਡੈਡੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਕੇ ਲੈ ਆਇਆ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਦੱਸੀ।

ਸਤੰਬਰ-ਅਕਤੂਬਰ 'ਚ ਸਾਡਾ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਲਾਂ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਆ ਗਏ, ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਦੇ ਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਵਿਦਾ ਲੈ ਕੇ ਕਵੀ ਨਾਲ ਬਟਾਲੇ ਆ ਪਹੁੰਚੀ। ਫਿਰ ਬੀਜੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਵੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ।

ਵਾਪਸ ਇਲਾਕੇ ਪਰਤ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ ਅੰਦਰੋਂ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਗਾਬਾਦ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਫ਼ੀ ਭਾਵੁਕ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਕਮਾਦ ਵੱਢੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਲ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤੇ ਨਵੇਂ ਕਮਾਦ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਉਂਦੇ ਸੀ। ਕਮਾਦ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਕਈ ਵਾਰ ਕਾਹਲੇ ਪੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤ ਪੁੱਛਦੇ, ਤਾਂ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਕਈ ਵਾਰ ਕਹਿੰਦੇ: ''ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਅਜੇ ਚੂਹਾ ਲੁਕਣ ਜੋਗੀ ਲੁਕ ਨ੍ਹੀਂ ਬਣੀ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਿਥੇ ਲੁਕਾ ਲਾਂ ਗੇ! ਤੁਸੀਂ ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਆ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੋ....।''

ਇਹ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕਿੱਟ ਸਣੇ ਇਕ ਬਹਿਕ ਤੋਂ ਇਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ -ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਦੂਜੀ ਬਹਿਕ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਗਾਬਾਦ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਕਿੱਟ ਰੱਖ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੈਦਲ ਪਿੱਛੇ ਉਸੇ ਹੀ ਬਹਿਕ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਗਏ।

ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੇ ਜਣੇ ਸਾਂ- ਮੈਂ, ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਮਨਬੀਰ। ਮਨਬੀਰ ਇਕ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਅਜੇ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਇਆ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਵੀ ਟਾਰਚਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਤੇ ਦੂਜਾ ਉਹ ਵੱਟਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਏਨਾ ਭੇਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਹ ਦਾ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੀ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਦਾੜ੍ਹ ਫੜ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੱਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ- 'ਹਾਏ ਓਏ ਮੇਰੀ ਦਾੜ੍ਹ....।'

ਮਨਬੀਰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਿਸਤਰੇ ਚੁੱਕੀ ਬੜਾ ਸੰਭਲ-ਸੰਭਲ ਕੇ ਵੱਟੋ-ਵੱਟ ਤੁਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਪੈਰ ਤਿਲਕ ਕੇ ਉਹ ਖੇਤ 'ਚ ਜਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਰਾਹ ਭਟਕ ਗਏ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਮਿਥੀ ਗਈ ਬਹਿਕ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਜਾ ਆਉਂਦੇ ਆਂ। ਪਰ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਓ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੈ ਗਏ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ - ''ਭੈਣ ਜੀ ਪਿੱਛੋਂ ਜਥੇ 'ਚ 'ਕੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਭੈਣ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੋ, ਜਾਂ ਮੈਂ ਰਹਿੰਨੈਂ.....ਏਦਾਂ 'ਕੱਲ੍ਹੇ ਨ੍ਹੀਂ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ...।''

ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਪਤਾ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਧੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਾ-ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਖਰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੁਲੀਆਂ 'ਤੇ ਪੱਕੇ ਹੀ ਨਾਕੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਨਹਿਰਾਂ ਹੀ ਪਾਰ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਵੈਸੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿਥੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਦੇ ਪੱਕੇ ਨਾਕੇ ਹੁੰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਪਿੰਡ ਕਾਸ਼ਤੀਵਾਲ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਆ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਪੁਲੀ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਨਾਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ (ਸਿੰਘਾਂ) ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹਿਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ।

ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦੇ ਜਾਂਦਾ। ਇਕ-ਦੋ ਵਾਰ ਤਾਂ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਅਫਸਰ ਨਵੇਂ ਆਏ ਅਫਸਰ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵੀ ਕਰਵਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਪੁਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਪੁਲੀਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਨਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੁਕੰਨੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ।

ਫਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹਿਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਰਾਤ ਦੇ ਟਾਈਮ ਨਹਿਰਾਂ 'ਚ ਪਾਣੀ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਛੁਡਵਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਏਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਨਹਿਰ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਸੁੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬਿਸਤਰੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਉਛਾਲ ਨਾਲ ਗੜੁੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਡਾ ਗਰੁੱਪ ਬਿਸ਼ਨੀਵਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਅਲੀਵਾਲ ਵਾਲੀ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੋਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਉਤਾਂਹ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਪੁਲੀਆਂ 'ਤੇ ਨਾਕੇ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਾਡਾ ਸਫ਼ਰ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਪਾਣੀ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਸੀ। ਵੈਸੇ ਸਾਡੇ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਘਣੀਏ ਕੇ ਬਾਂਗਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭਾਈ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਿੰਘ ਸੱਤ ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜਵਾਨ ਸੀ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਸਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੰਨ 'ਤਾਂਹ ਚੁੱਕੀ ਅਜੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਅੱਧ ਕੁ ਤੱਕ ਹੀ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਰੇਤ ਖਿਸਕਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਉੱਖੜ ਗਏ। ਮੈਂ ਇਕਦਮ ਕਿਹਾ: ''ਹਾਏ, ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਮੈਂ ਡੁੱਬ ਗਈ...।''

ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਇਕਦਮ ਪਿਛਾਂਹ ਨੂੰ ਮੁੜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਝੱਟ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਅਖੀਰ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ।

ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ

ਵੈਸੇ ਸਾਡੇ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਘਣੀਏ ਕੇ ਬਾਂਗਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਭਾਈ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਿੰਘ ਸੱਤ ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜਵਾਨ ਸੀ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਸਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੰਨ 'ਤਾਂਹ ਚੁੱਕੀ ਅਜੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਅੱਧ ਕੁ ਤੱਕ ਹੀ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਰੇਤ ਖਿਸਕਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਉੱਖੜ ਗਏ। ਮੈਂ ਇਕਦਮ ਕਿਹਾ : ''ਹਾਏ, ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਮੈਂ ਡੁੱਬ ਗਈ...।'' ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਇਕਦਮ ਪਿਛਾਂਹ ਨੂੰ ਮੁੜੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਝੱਟ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਫੜ ਲਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਅਖੀਰ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਮਾਮਾ ਬਿਜਲੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹਿਰ ਪਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ।

ਮਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੀ ਅਸਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਤੱਬੂ ਲਈ

ਦੋ ਵਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਵਾਰਡ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਤੱਬੂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਭਾਵੇਂ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ 'ਤੇ ਧਮਾਲ ਨਾ ਮਚਾ ਸਕੀਆਂ ਹੋਣ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਅਭਿਨੈ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਦਮ ਹੈ। ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਿਣੀਆਂ-ਚੁਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਫਿਲਮ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਬਣ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਤੱਬੂ ਉਸ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤਾਮਿਲ, ਤੇਲਗੂ ਅਤੇ ਮਲਿਆਲਮ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਭਿਨੈ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ। ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਤੱਬੂ ਨੂੰ ਇਕ ਭੋਜਪੁਰੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਫੀ ਦਮਦਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਬੂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਾਮੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ। ਵਜ੍ਹਾ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਵਿਚਕਾਰ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਮੰਮੀ ਸਾਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਕੋਲ ਆ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਿਆਹ ਤੇ ਤਲਾਕ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀਆਂ ਸਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਬਸ ਇਹ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ ਨੇ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਨਾਨੀ ਘਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਨਾਨੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ ਆਦਰ ਤੇ ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ ਸਭ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਈ। ਨਾਨੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਨਾਨੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਪਤਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬੜੇ ਦਿਲਚਸਪ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਜਾਵਾਂ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਾਨਾ ਆਜ਼ਮੀ ਮੇਰੀ ਮੰਮੀ ਦੀ ਮਾਸੀ ਹੈ ਤੇ ਸੁਲਭਾ ਆਰੀਆ ਮੇਰੀ ਮਾਮੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਦੇਵ ਆਨੰਦ ਜੀ ਨੇ ਸਕ੍ਰੀਨ ਟੈਸਟ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਮੈਂ ਤੇ ਫਰਹਾ ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਸਕ੍ਰੀਨ ਟੈਸਟ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

ਤੱਬੂ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਅੱਲਾ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿਚ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਹੀ ਰਹੇਗਾ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਨਿਆਂ-ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਆਨੰਦ ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਲਾ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਸਬੰਧ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ? ਜੇਕਰ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸੁੰਦਰ ਨਾ ਹੋਈਏ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਰਨੀ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਬਾਹਰੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਦਰਲੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸਲੀ ਪਛਾਣ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਰਵੱਈਆ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਖਾਣ ਪੀਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਬਣਿਆ ਖਾਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਜੋ ਮਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਘਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਕਦੀ ਬਿਮਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਥਾਈ ਤੇ ਇਤਾਲਵੀ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਖਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਦੀ ਮੀਨ-ਮੇਖ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੀ। ਮੈਂ ਘਰ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਖਾਣਾ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਖਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਚਮੜੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਸੋਹਣੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਪਰ ਬਿਸਤਰੇ 'ਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਮੇਕਅੱਪ ਸਾਫ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ 'ਤੇ ਮੇਕਅੱਪ ਦੀ ਪਰਤ ਚੜ੍ਹੀ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਚਮੜੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕੇਗੀ। ਗਲੈਮਰ ਜਗਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੇਕਅੱਪ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਹਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਥਪਥਪਾ ਕੇ ਸੁਕਾਉਂਦੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਨਿਖਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਤੱਬੂ

ਗਜਨੀ ਦੇ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਸਿਨ ਦੇ ਰੰਗ-ਢੰਗ ਬਦਲੇ

ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਗਜਨੀ' ਦੇ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਹੀਰੋਇਨ ਅਸਿਨ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਜਨੀ ਦੇ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਸਿਨ ਨੂੰ ਇਕ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਗਜਨੀ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਬਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫਿਲਮ ਦੋ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਗਜਨੀ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸਿਨ ਨੇ ਹੀ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ ਹੈ।

23 ਸਾਲਾ ਇਹ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਅੱਜਕਲ ਸਲਮਾਨ ਖ਼ਾਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਲੰਦਨ ਡ੍ਰੀਮਸ' 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸੈੱਟ 'ਤੇ ਉਹ ਇੰਨੇ ਨਖਰੇ ਦਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮੇਕਅੱਪ ਆਰਟਿਸਟ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਟਿਕਾਈ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਔਖਾ ਲੱਗ ਰਿਹੈ। ਅਸਿਨ ਦੇ ਨਖਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਈ ਆਰਟਿਸਟ ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਪਿਛਾਂਹ ਖਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਆਸਿਨ

ਇਕ ਸੂਤਰ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਿਪੁਲ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਅਰ ਸਟਾਈਲਿਸਟ ਅਤੇ ਮੇਕਅੱਪ ਮੈਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੇਕਅੱਪ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਸਿਨ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਾਬਲਮ' ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਖ਼ਾਨ ਨੂੰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਅਸਿਨ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਅਸਿਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਚੇਨਈ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲਿਬਾਸ ਮੰਗਵਾਏ ਅਤੇ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਐਸ਼ਲੇ ਰਿਬੈਲੋ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਹੱਦ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਅਸਿਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਵੀ ਟੰਗ ਅੜਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਉਹ ਸਹਿ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਰੱਖਣ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖਾਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ''ਅਸਿਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੇਰਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਬਹੁਤਾ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਸਿਨ ਦੀ ਲੁੱਕ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੋ ਦਿਨ ਬਿਤਾਏ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਕੀਤਾ ਮੇਕਅੱਪ ਪਸੰਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੇਕਅੱਪ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ।'' ਉਂਝ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਿਪੁਲ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਿਨ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।''

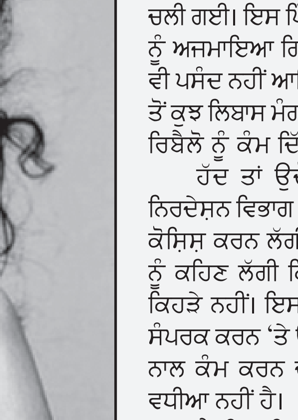

ਦੋ ਖਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਸਲਮਾਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਲੁੱਕ

ਸਲਮਾਨ ਖ਼ਾਨ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਵੀਰ' ਇਸ ਸਾਲ ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਪੀਰੀਅਡ ਡ੍ਰਾਮਾ ਦੀ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਸਲਮਾਨ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਨਿਲ ਸ਼ਰਮਾ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਇੰਡੀਅਨ ਗਲੈਡੀਏਟਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਲਮਾਨ ਨੇ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਿਲਮ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਇੰਨੀ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਫਿੱਟ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਲਮਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਵੀਰ' ਲਈ ਬੌਡੀ 'ਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਟ੍ਰਾਂਗ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਫਿਲਮ 'ਵੀਰ' 'ਚ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਲਮਾਨ ਬਹੁਤ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਸਲਮਾਨ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਦਿੱਖ 'ਚ ਦਿਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਧਿਆਨ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ।

ਕਾਫੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਪਿੱਛੋਂ ਸਲਮਾਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੂਵੀ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਵਾਲ ਲੰਬੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਇਕ ਤਾਕਤਵਰ ਮਰਦ ਵਾਂਗ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਲੰਦਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਥੇ ਇਕਦਮ ਟਾਈਟ ਡਾਈਟ ਲਈ। ਸਲਮਾਨ ਦੇ ਆਫਿਸ਼ੀਅਲ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਲਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਬਲਿਆ ਚਿਕਨ ਖਾਂਦਾ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਸ ਲੁੱਕ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀ 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਟੂ ਚਾਈਨਾ'

ਸ਼ਾਹਰੁਖ਼ ਖ਼ਾਨ ਦੀ 'ਰਬ ਨੇ ਬਨਾ ਦੀ ਜੋੜੀ' ਅਤੇ ਆਮਿਰ ਖ਼ਾਨ ਦੀ 'ਗਜਨੀ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੱਟ ਦੇਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਟੂ ਚਾਈਨਾ' ਨੇ ਟ੍ਰੇਡ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਿੱਲੀ, ਯੂ.ਪੀ., ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੁੰਬਈ, ਸੀ.ਪੀ. ਬਰਾੜ (ਨਾਗਪੁਰ, ਅਮਰਾਵਤੀ, ਅਕੋਲਾ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰ ਇਸ ਸਰਕਟ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ) ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਰਗੇ ਸਰਕਟਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ।

ਦਰਅਸਲ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰੇਡ ਪ੍ਰੀਵੀਊ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਫਿਲਮ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਡ ਪ੍ਰੀਵੀਊਆਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ, ਪਬਲਿਕ ਵਿਚ ਉਹ ਉਤਸ਼ਾਹ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਵੱਡੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਅਕਸਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਦਾ ਬੇਤਾਬੀ ਨਾਲ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖ ਕੇ ਜਿੰਦਾਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮੇਡੀ ਵਿਚ ਹਾਸਾ ਘੱਟ ਆਇਆ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਥ੍ਰਿਲ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸੀ ਹੀ ਐਕਸ਼ਨ-ਕਾਮੇਡੀ।

ਰੋਮਾਂਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਤਾਂ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਫਿਲਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਥੰਮੇ ਤਾਂ ਉਦਾਂ ਹੀ ਡੋਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਜੱਚੀ, ਉਹ ਸੀ ਇੰਨੇ ਸਾਰੇ ਚੀਨੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਦੇਖਣ ਦੀ।

ਜੇਕਰ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ 'ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ ਟੂ ਚਾਈਨਾ' ਵਿਚ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਾਈਨੀਜ਼ ਕਿਰਦਾਰ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਇੰਡੀਅਨ ਜਨਤਾ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਿੰਨੇ ਚੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਂ ਹਿੰਦੀ ਚੀਨੀ ਭਾਈ-ਭਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਪਿਆਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕੀਏ।

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਅਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Golden State Realty

Real Estate and Loans Under One Roof

ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਵੀਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ 21 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੁਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਘਰ ਦੀ ਭਾਲ ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਉਤੇ ਕਈ ਵਧੀਆ ਡੀਲਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਰ ਨਾ ਕਰੋ, ਹੁਣ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਫਰਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਨੀਵੀਂ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਘਰ ਲਿਸਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਆਫਰ ਉਤੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੈਲਰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਇਕ ਵਾਰ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲੀ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦੀ।

Selling Reo-Bankowned Properties

From Sanjose to Sacramento

Just Sold!

1. 1715 Reyes Ln Tracy CA 95376	2. 2393 Sherman Dr Union City CA 94587	3. 4663 Mildred Dr Fremont CA 94536	4. 2174 Decoto Dr Union City 94587	5. 6403 Marguerite Dr Newark CA 94560

Refinance Now

30 Yr Fixed Rates Are Getting Better!!!
Refinance Now At Low Cost
Call Sukhi Gill @ 510-207-9067

Master of winners in multiple offer situation

Call Direct 510-304-9292

2006
Award Winner
Top 1% Listing Realtor
in Bay Area

Number 1 Realtor
in Bay Area
Amongst Indian Community

Fremont Office:
86 Pilgrim Loop
Fremont CA 94539
510-440-9292

Cell: 510-304-9292
Cell:408-666-8279

Jaswinder Gill M.Sc(PAU)
CA DRE# 00966763
Broker/Owner/Notary
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਤਪਰ
ਸੁਖਵੀਰ ਅਤੇ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

Selling new and old
Homes from San Jose
to Sacramento

Member of Alameda, Santa
Clara & Sacramento Board
(Realtor Since 1987)

Sacramento Office:
8695 Territorial Way,
Elk Grove CA 95624
Tel:- 510-304-9292
Fax:- 916-393-2586

E-mail: jassi@jassigill.com or
Web: www.jassigill.com

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਾਲ 2009 ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਗੋਲਡਨ ਸਟੇਟ ਰਿਐਲਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ATEEV

Real Estate & Financial Services

39812 Mission Blvd, Fremont , CA 94539

Manjit Kang

Wishes You a . . .

Happy New Year

&

Sweet New Home

Ph: (209) 993-7479

e-mail# mkang@ateev.com

Let us find you home . . .

So you can start living your dream

About Area . . .

*ਟਰੇਸੀ *ਮਨਟੀਕਾ *ਮਡੈਸਟੋ *ਫਰਿਜ਼ਨੋ-ਲੈਥਰੋਪ *ਸਟਾਕਟਨ *ਲੋਡਾਈ *ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
* ਬੇ-ਏਰੀਆ *ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ

About Us . . .

* ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਘਰ ਹੀ ਲੱਭ ਕੇ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਸਮਾਂ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। (No Push)
* ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ Offer ਸਿਰਫ ਘਰ ਦੀ Value ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਭਰਾਂਗੇ, Asking Price ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।
* ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਘਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਮੀਆਂ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ।
* ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ Offer ਭਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਹੋਏ ਘਰ ਸਸਤੇ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਖਰਚੇ ਵੀ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

About Loans . . .

* ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ Wholesale Mortgage Banks ਨਾਲ Authorized ਹਾਂ।
* ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ Loan ਦੇ ਹੋਰ ਪੱਖ ਵੀ ਦੇਖਣੇ ਜਰੂਰੀ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਹੀ Loan ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ Business ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।